

DUHOVNO ŽIVLJENJE

la vida espiritual

SEPTEMBER 1956

59964

Naslovnna stran:
Tihlo zadovoljstvo
(Foto M. Kocmur)
Levo: široke so
avenide v Buenos
Airesu, zlasti Ave-
nida 9. julija, o ka-
teri sodijo, da je
najširša na svetu.
Posnetek kaže aven-
ido v dnevnem
vrvežu in življenje
ponoči.

Spodaj: New York
'Brooklyn - Bridge
New York) je prav
tako za tisočere
Slovence prvi pre-
hod v mogočni
ameriški svet; ve-
lemesto, ki ne po-
zna miru in pokoja

KDO KAKOR BOG?

(MISLI ZA PRAZNIK SVETEGA MIHAELA NADANGELA)

Dne 29. septembra obhaja sveta Cerkev kot praznik prvega reda god svetega nadangela Mihaela, svojega nebeškega patrona in zaščitnika. V spoštljivem in hvaležnem češčenju slavi cerkveno bogoslužje tega prvaka nebeških bojnih trum, ki je premagal satana in njemu privržene napuhnjene angele in jih pahnil v peklenko brezdno. Z njim pa slavi Cerkev vse neštevilne vrste dobrih angelov, ki so ostali Bogu zvesti in so s svetim Mihaelom izvojevali slavno zmago.

Sveti nadangel Mihael nosi ime, ki je obenem njegov vekoviti bojni klic: Kdo kakor Bog? S tem slavnim imenom je zaznamovan v svetih knjigah, kjer najdemo le še dva angela iz njegove vrste, poimenovana z značilnim imenom: Gabrijela, ki mu ime pomeni božjo moč, in Rafaela, čigar ime znači božje zdravilo. Po veri svete Cerkve je sveti Mihael vojskovodja in prvak vseh angelov, ki so v nebesih, in predstavnik božje oblasti na zemlji. V stari zavezi je bil sveti nadangel Mihael po Bogu določen za varuha izvoljenega ljudstva; v novi zavezi pa mu je zaupana častna in odločilna naloga, da varuje in brani

vojskujočo Cerkev na zemlji, njene pastirje in vernike, ki so izvoljeno ljudstvo novega zakona.

Nad vse važno in odločilno je mesto, ki ga zavzema sveti nadangel Mihael v življenju Cerkve in vsega človeštva, v silnih borbah med dobrim in zlom, med Bogom in peklom. Njegovo ime je bojni klic, obenem pa tudi poroštvo njegovih zmag in zmag vseh onih, ki so na njegovih in z njim na božji strani. Mnoge, narav-

nemu razumu nerazumljive stvari v življenju svetá, dobivajo v luči, ki nam sije na praznik svetega Mihaela, svoj skrivnostni smisel in pomen. Marsikaj se nam na ta dan vsako leto odkrije, kar je ljudem brez vere tema in uganka, nam pa upanje, tolažba in vzpodbuda.

Poglejmo torej s svetim spoštovanjem za zaveso tega skrivnostnega pozorišča duhovnega sveta, kjer se odigravajo dan na dan največji dogodki, bijejo najsilnejše borbe, padajo najuspešnejše odločitve, v katerih je dano svetemu Mihaelu in dobrim angelom odločilno sodelovati. V knjigah svetega pisma, v nauku Cerkve in v njenem bogoslužju najdemo pot, ki nas popelje v skrivnostno kraljestvo duhovnih sil, v kraljestvo luči in v kraljestvo temé, na pozorišče duhovnega boja, v katerega smo po božji volji pritegnjeni vsi, vsak posameznik, vsak narod, vse človeštvo, in to ne le kot gledalci, ampak kot sodelujoči borci -- na eni ali na drugi strani.

V začetku časov

Prvi stavek svetega pisma stare zaveze pravi: „V začetku je Bog ustvaril nebo in zemljo“. Sveta Cerkev uči, da je s temi besedami razodeto ustvarjenje vidnega in nevidnega sveta, ki ga je Bog v svoji neskončni moči in ljubezni v času, ki ga je on izbral in ki se je tedaj začel, poklical v bivanje in življenje -- naredil iz nič.

V nevidnem svetu je Bog ustvaril angele, ki naj bi tvorili njegov kraljevski dvor v nebesih in bili poslanci in vršilci njegove volje v vidnem stvarstvu, kar samo ime angel oznanja, ki pomeni sela ali poslanca.

Bili so angeli ustvarjeni kot čisti duhovi, ki nimajo telesa, čeprav si v svojih prikazovanjih ljudem navidezno človeško telo lahko privzamejo. Bog, najpopolnejši duh, jih je ustvaril sebi podobne in jih je obdaril z velikimi darovi in zmožnostmi: z globokim umom, ki presega vsak človeški um; s prosto voljo, nagnjeno k dobremu, hitro in silno v svojih odločitvah; dal jim je čudovito duhovno lepoto, veliko moč in hitrost, čudovito popolno naravo. In dal jim je tudi največje in najdražje, kar ima in kar presega vsako našo predstavo: posvečujočo milost in z njo delež na svojem lastnem božjem življenju, svoje posinovljenje in z njim pravico do večnega blaženstva v nebesih.

Bog je ustvaril angele v neizmernem številu. Samo o dobrih angelih piše prerok Danijel v knjigi svojih videnj (7, 10): „Tisočkrat tisoči so mu služili in desetisočkrat so stali pred prestolom božjim.“ Če pomnožimo te številke gredo v milijarde. Sveti očetje te izraze tako umevajo, da števila angelov s človeškimi računi in števili ni mogoče izraziti. Sveti Ciril iz Jeruzalema misli, da je angelov več kot vseh ljudi, od Adama do naših dni in do konca sveta. Opirajoč svojo misel na Jezusovo priliko o izgubljeni ovci, pravi: „Angeli so one 99 ovce, ki so ostale pri pastirju, človeški rod pa je ona sama, ki se je bila izgubila.“

Razdeljeni so angeli v tri svete redove, katerih vsak ima zopet tri zборе, da jih je skupaj devet zborov, od najnižjih do najvišjih, vsak pa s svojo osebnostjo, s svojimi posebnimi lastnostmi, vendar vsi skupaj v čudoviti skladnosti in soglasju.

Prvi in najlepši med vsemi angeli je bil po mnenju nekaterih svetih očetov

angel Lucifer. Njegovo ime, ki mu ga daje samo sveto pismo, pomeni nosilca luči. Sveti Gregor Veliki piše o njem: „Bog ga je prvega ustvaril in ga storil odličnejšega od drugih.“

Stvarjenje angelov se ni izvršilo v pravih nebesih, kjer se Bog razodeva svojim izvoljencem v vsem svojem veličastvu. V nebesih ni mogoča nobena preskušnja, ni mogoč greh in odpad. Kdor je enkrat tam, je tam za zmeraj, večno blažen v gledanju in uživanju neskončne božje lepote in dobrote. Kje bi bil tisti kraj, kjer so angeli zaživel v uri svojega stvarjenja, ostane za nas, ki živimo na zemlji, skrivnost.

Iz razodetja vemo, da je Bog angele, predno jih je sprejel v nebesa, postavil na preskušnjo, v kateri naj bi mu po prosti odločitvi dokazali svojo vdanost, pokorščino in ljubezen. Ne vemo, v čem je ta preskušnja obstojala. Mnogi cerkveni učitelji mislijo, da jim je Bog odkril nekatere načrte svoje previdnosti, med njimi učlovečenje svojega edinorojenega Sina, zahtevajoč od njih, da ga bodo v njegovi bogočloveški podobi molili in mu služili. Temu se je v svojem napuhu uprl Lucifer in vrgel Bogu, od katerega je prejel vse naravne in nadnaravne darove, svoj uporni klic v obraz: „Ne bom ti služil!“ Njegov zgled je potegnil za seboj množico angelov, ki so v svojem grešnem napuhu Bogu, svojemu Stvarniku in Gospodu, odpovedali pokorščino. Sveti očetje uče, da je bilo število upornih angelov velikansko. Mnogi mislijo, da jih je odpadla tretjina, razlagajoč v tem smislu besede Skrivnega razodetja, kjer sveti Janez piše (12, 4): „Videl sem na nebu zmaja, ognjenordečega, ki je imel sedem glav in sedem rogov in na svojih glavah sedem kron in njegov rep je potegnil s seboj tretjino nebesnih zvezd ter jih vrgel na zemljo.“

Greh upornih angelov je bil nekaj strašnega. Sveta Cerkev pravi na god sv. Mihaela, da je v nebesih vse onemelo od groze in je nastala velika tišina. V to tišino je zadonel tedaj junaški, odločni, iskreni, zvesti klic svetega Mihaela: Kdo je kot Bog? Kdo se more primerjati Gospodu vojnih trum? Kdo mu more in sme odreči pokorščino? Vrste zvestih angelov se mu pridružijo in dva silna tabora si stopita nasproti. Tabor zvestih angelov je številnejši, silnejši. Prične se silni boj, čigar pretresljiv potek riše sveti Janez v Skrivnem razodetju (12): „In nastala je vojska v nebesih: Mihael in njegovi angeli so se vojskovali zoper zmaja; tudi zmaj se je vojskoval in njegovi angeli, a niso zmogli in tudi ni bilo v nebesih več mesta zanje. In pahnjen je bil veliki zmaj, stara kača, ki se imenuje hudič in satan, ki zapeljuje ves svet; pahnjen je bil na zemljo in njegovi angeli so bili pahnjeni z njim...“ Sveti Janez pravi, da je bil satan s svojimi angeli pahnjen na zemljo, gledajoč v svojem preroškem duhu vse silne borbe vseh časov, ki se bodo vršile med nebom in peklom, med Kristusom in njegovimi verniki in med satanom in njegovimi na svetu. V resnici je bil satan s svojimi angeli po svojem uporu za večno pahnjen v pekel, sveti Mihael s svojimi zvestimi angeli pa za večno sprejet v prava nebesa. In dano je bilo svetemu Mihaelu, da je zasedel prestol, ki je bil namenjen Luciferju ter je postal prvak vseh angelskih zborov in vojskovodja vseh Bogu zvestih, v vseh časih do konca sveta. Je edini izmed vseh angelov, ki v svetem pismu nosi ime nadangela (Juda 9).

Upor Luciferja in njegovih zavrženih angelov proti Bogu se po skrivnostnem božjem dopuščanju nadaljuje v življenju človeštva skozi vsa sto in tisočletja. Življenje človeštva je neprestana borba med dobrim in zlom, med resnico in lažjo, med pravico in krivico, med ljubeznijo in sovraštvom, med milostjo in grehom — med Bogom in satanom. Vsak narod in vsak človek je v ta boj postavljen in odločitve padajo kakor v vojnem metežu vsako uro, vsak trenutek. In ta boj bo trajal po božji volji do konca sveta.

Vse to je za nas velika in nedoumljiva skrivnost. Ne moremo si razložiti silno moč pekla, ki se v življenju človeštva razodeva, ko vendar verujemo, da je Kristus satana s svojo smrtjo na križu premagal in njegovo oblast strl. Sam je dejal, da bo z njegovim trpljenjem knez teme vržen iz sveta. Tudi sveti Peter piše v svojem 2. pismu (2, 4): „Bog grešnim angelom ni prizanesel, temveč jih je pahnil v pekel in izročil breznu teme, da se pripravijo na sodbo.“ Apostol Juda omenja isto dejstvo, ko piše, „da je Bog angele, kateri niso ohranili svojega dostojanstva, ampak zapustili svoje bivališče, prihranil v večnih vezeh pod temo za sodbo velikega dne“ (6). Isto misel najdemo potrjeno v Skrivnem razodetju svetega Janeza. Kako potem, se vprašujemo, da ima hudobni duh tudi še po Jezusovi odrešilni smrti tolikšno moč in vpliv v življenju sveta?

Vera nam govori, da božjih skrivnosti ne bomo mogli na svetu nikoli doumeti. Božje misli niso naše misli, ne božja pota naša pota. Kristus je satana resnično premagal in odkupil vse človeštvo iz njegove sužnosti s svojo dragoceno krvjo. Satan s svojimi angeli je na veke pogubljen v peklju. Vendar mu Bog v svoji nedoumljivi previdnosti dopušča, da s svojimi zavrženimi duhovi do sodnjega dne hodi po svetu v pogubo duš. Kristus je prišel do svoje zmage po trpljenju in smrti na križu. Zaslužil nam je milosti, ki so nam potrebne, da premagamo satana in njegove angele v njihovem zalezovanju. Sveti Avgustin pravi, da je hudobni duh po Kristusovi zmagi na križu kakor pes na verigi. Laja in divja, ugrizniti pa ne more razen tistega, ki se mu sam približa. Zalezuje nas, pogubiti pa nas ne more, ako sami tega nočemo. In kakor je šel Kristus v svojo slavo skozi mnogotero trpljenje, tako hoče, da tudi mi gremo v nebeško kraljestvo skozi mnogotere bridkosti, bridkosti duše in telesa, skozi stiske, skušnjave in borbe. Krono nebeške slave bo po besedi svetega Pavla prejel le oni, ki se je na zemlji zvesto in vztrajno boril.

Tako ima satan po božjem dopuščanju na svetu svojo fronto, ki je nasprotna Kristusovi. Dva tabora sta na zemlji, dve zastavi, dve vojski v neprestani borbi, brez premirja. Sveta Cerkev pravi v svoji zarotitveni molitvi, da ima satan po vsem svetu razpostavljene svoje čete, svoje skupščine in ločine, da zapeljuje ljudi. In jih zapeljujejo v odpad in brezboštvo, v sovraštvo in krvoločnost, v medsebojne spore in vojske, v revolucije in vstaje, v laž in prevvaro in zmoto, v nečistost in razuzdanost, v krivičnost in hudobijo vsake vrste. To dela on, ki je angel napuha, nečisti duh, oče laži, morilec od začetka. On, ki je Kristusu pripravil strašno smrt, mori zdaj njegove brate in sestre po veri in milosti na duši in telesu. Sovraštvo, ki ga od začetka goji napram Kristusu Odrešeniku, ga žene v pogubljanje in morijo odrešenih.

Silna borba je to in skozi vse veke človeške zgodovine divja, kakor nam to pretresljivo slika sveti Janez v svojem Skrivnem razodetju. In se često zdi, da tabor božji omahuje, da se satanu približuje zmaga. Število pravičnih je majhno, neznatna četa se zde v primeri s satanovimi silami. Pridejo dobe v zgodovini Cerkve in človeštva, ko se zdi, da je Satan kakor popolnoma spuščen z verige in se zaganja v Cerkev in v pogubljenje duš z nezdržljivo silo.

V tej silni borbi je sveti nadangel Mihael zastavonoša in poveljnik Kristusovih čet. Zaščitnik Cerkve in pravičnih ljudi se ustavlja s svojimi angeli in zvestimi verniki satanu in njegovemu taboru, odbija njegove napade, razkriva njegove zločinske načrte, laži in prevare, zbira, navdušuje in organizira borce Kristusove, vedno čuječ, da Cerkev v viharjih in preganjanjih ne klone in da je pravičnim odprta pot v zveličanje.

Verjetno ste že slišali ali brali in nadvse zanimivo je, kako in čemu je veliki papež Leon XIII. ukazal moliti oni dve molitvi po sveti maši, v katerih prvi prosimo Boga, ki je naše pribežališče in naša moč, za spreobrnjenje grešnikov ter za prostost in povišanje svete Cerkve, v drugi pa svetega nadangela Mihaela, naj nas brani v boju in nam bo v pomoč zoper zlobnost in zalezovanje hudega duha. V postnem pastirskem listu portugalskih škofov iz leta 1949 sem o tem tole bral: Neko jutro leta 1891 je molil Leon XIII. zahvalo po sveti maši. Nenadoma so navzoči opazili, da je papež dvignil glavo in pozorno zrl na oltar. Videlo se mu je na obrazu, da je začuden in pretresen. Kmalu je vstal in odšel v svoje stanovanje. Čez pol ure je že poklical kardinala, prefekta obredne kongregacije, in mu dal na listu papirja napisani dve molitvi, katere je ukazal takoj začeti moliti po maši po vsem svetu. Naj se ta njegov ukaz škofom vsega sveta takoj sporoči. Čez čas je nekdo papeža vprašal, kaj ga je nagnilo k tej odredbi. Dejal je tedaj Leon XIII., da je oni dan po maši videl satana, kako se je pregovarjal z Gospodom Jezusom. Rekel je hudobni duh, da je Cerkev božjo na zemlji že skoraj strl in da bi jo popolnoma uničil, ako bi mu bilo dano več svobode. Gospod Jezus je vprašal, koliko časa bi potreboval, da to uničenje dovrši. Satan je odgovoril, da kakih 50—60 let. Gospod mu je zaželjeni rok dovolil, potem pa se bo videlo, ali bo uspel ali ne. — Rok 60 let je leta 1951; že potekel. Ker pa ni nobenih znakov, da bi bila sveta Cerkev na robu prepada, se zdi, da je Gospod satanu še nekaj časa navrgel, da bo tako njegov poraz večji in večje njegovo osramočenje. Vsekakor pa se človeku zdi, da imajo prav portugalski škofje in z njimi katoliški svet, ki misli, da resnično živimo v nekih usodnih, odločilnih časih, ko gre borba med Kristusovo in satanovo fronto v svoj vrh.

Sveti nadangel Mihael in naš narod

Naš narod je svetega Mihaela od nekdanj verno in zvesto častil. Veliko otrok je bilo po slovenskih družinah krščenih na njegovo ime. Lepe farne cerkve so mu bile po slovenski zemlji posvečene. Dan njegovega godu, v jeseni, ko se spravljajo poljski pridelki, je bil po slovenski domovini in posebej v njegovih šmihelih vedno vesel dan, dan duhovne pobude. Slovenska prosvetna zveza,

ki je družila vsa naša tako številna in lepo delujoča prosvetna društva, ga je imela v srebrni podobi ulitega na svojem praporu.

Molitev k sv. Mihaelu smo po sveti maši z duhovniki redno molili. Vendar v mirnih časih nismo slutili, kako krvavo resnična in potrebna nam bo postala ta prošnja k prvaku nebeške vojske.

Zadivjal je nad slovensko zemljo vojni vihar in razdvojil našo narodno skupnost. Obe fronti, Kristusova in satanova, sta se v naši domovini, kakor je bil to nadškof Jeglič pred svojo smrtjo v Celju napovedal, v vsej ostrini in silnosti začrtali in organizirali. Prišli so časi kakor iz Skrivnega razodetja. Ogromna večina naroda se je usodnosti teh časov v polni meri zavedla. Kristusova fronta se je zbrala in dvignila v sveti boj za dragi dom in rod, za Cerkev, za Boga. Če mislimo na odločnost tolikih naših bratov in sestra, na njih stano vitni pogum, na njih žrtve in njih zmage, si ne moremo misliti, da bi ne bil z njimi sveti nadangel Mihael, Kristusov zastavonoša. Zdelo se nam je, da naša borba ne more propasti. Res je bil brezbožni komunizem ob koncu svetovne vojne na slovenski zemlji skoraj obvladan in strt. Pričakovali smo, da začnemo veliko delo obnove.

Prišlo pa je drugače, tako, da so nam srca zastala. Bili smo prodani in komunizem je zavladal nad slovensko domovino. Velik del naroda je šel na križev pot begunstva, naši borci pa so bili izdani v smrt. Nasilje brezboštva v naši domovini pašuje že nad 11 let in še ni znamenja, da bi se končalo.

Ali smo se varali v svoji veri, v svojem zaupanju? Greh bi bilo to misliti nam, ki po Pavlovi besedi verujemo, da „tistim, ki Boga ljubijo, vse k dobremu služi“ (Rim 8, 28).

Spet stojimo pred skrivnostjo božjih misli in potov, pa v ponižni vdanosti priznavamo: Kar Bog stori, vse prav stori. On ve, kaj dela. Zgodi se vedno in v vsem njegova volja.

Časi velikih stisk in preskušenj, časi trpljenja in mučeništva so v luči vere gledani veliki in sveti časi v življenju naroda. Ne časi duhovne izgube ampak duhovnega utrjenja, ne časi poraza ampak zmage, zmage vere in milosti. Krvavo trpljenje in mučeništvo je najvišje odlikovanje, ki ga Bog naklanja na tem svetu svojim izvoljenim. Svetniki so po tem odlikovanju hrepeneli in zanj prosili, nas, slabotne, pa je pred njim groza. A je tako, da v takih časih največ svetnikov narodu dozori. Koliko naših bratov in sestra se je v trpljenju in mučeništvu posvetilo in zveličalo, ko bi se bili v materializmu udobnega življenja pogubili. Sveti Mihael jih je peljal iz zemskih stisk in borb v nebeške dvore, kjer jih je Bogu predstavil za večno priznanje in plačilo. Pred božjim prestolom zdaj molijo za nas in za ves narod.

Gre za to, da skušamo gledati na to kratko in bedno naše življenje na zemlji z očmi vere, z očmi Boga, ki ne gleda na danes in jutri, čeprav ima očetovsko srce tudi za naše vsakdanje potrebe, ampak gleda iz večnosti v večnost. Na svetu smo zato, da rešimo svoje duše za večno življenje. Kdor jo reši, je dosegel končni cilj svoje duše za večno življenje. S Kristusom, s svetim Mihaelom, z vsemi zvestimi bo deležen večnega zmagoslavja nad satanom in brezbožnim svetom.

Bratje in sestre! Za god svetega nadangela Mihaela pogledjmo vsak v svojo dušo. Vprašajmo se v vsej iskrenosti: Ali smo še vedno z vsem srcem in z vso dušo v Kristusovi fronti, za praporščakom božjim svetim Mihaelom? Ali ni morda že oslabela naša verna odločnost? Ne pozabimo, s kom in proti komu smo se borili in se moramo boriti do smrti. Svetega Mihaela bojni klic mora biti za vse čase tudi naš: Kdo kakor Bog? Za Boga živeti, za Boga delati, za božjo resnico in pravico se boriti, v imenu božjem trpeti in vztrajati — v veri, upanju in ljubezni — glejte, to je naša sveta dolžnost in naš poklic. Naj ne bo med nami izdajalcev in odpadnikov!

Z besedami zarotovalne molitve proti satanu in hudobnim angelom, ki jo slovenski duhovniki z dovoljenjem našega škofa od onih strašnih časov dalje vsak dan molimo, prosimo svetega nadangela Mihaela s sveto Cerkvijo:

„Preslavni vodnik nebeške vojske, nesil pred obličje Najvišjega naše prošnje, da nas kmalu prehitil Gospodovo usmiljenje, in zgrabiš zmaja, staro kačo, ki je hudič in satan, ter ga zvezanega vržeš v brezno, da ne bo več zavajal narodov.“

ALOJZIJ KOŠMERLJ, Argentina

Papeštvo ni človeška ustanova; stvari tolike izmere ni uredila človeška roka, ampak izvira bistveno iz duha krščanstva. Je vidno znamenje edinosti in, ker je prišlo do ločitve, obenem znamenje zopetnega zedinjenja. Zato mu moramo dati prednost pred vsemi drugimi krščanskimi skupnostmi. Kdo ne bi občudoval njegove čudovite zgodovine? Kljub vsem svojim pripetljajem in nezgadam, kljub lastnim napakam, kljub zagrizenim napadom nevere, da, kljub svojemu lastnemu zmagoslavju stoji, stoji trdneje kot kdaj koli. Oropano svojega človeškega bleska je še močnejše in brezbriznost, ki mu jo kažejo, ga dela še trdnejšega in je povrh samo poroštvo njegove trajnosti. Nekdaj mu je dajalo poseben položaj češčenje krščanstva, nek čut narodov, po katerem so v njem videli vir časne in večne rešitve. Sedaj stoji na ponižnem nastopanju sredi svetovnih moči. Vedno pa popolno izvršuje svoje poslanstvo: zbira v enem središču misli krščanstva, jih med seboj približuje, celo tistim, ki so zatajili edinost, kliče v spomin to najvišje načelo njihove vere in je po svojem izrazitem značaju nebeškega poslanstva vedno vzvišeno nad vronjem materialnih koristi. Kakor je svet danes malo pripravljen se zanj zmeniti, vendar, kaj bi se zgodilo, ko bi papeštvo — kar ni mogoče — nenedoma bilo svetu vzeto? Tedaj bi kmalu mogli ugotoviti, kako se vsa verstva pogrezajo v zablodo, od trenutka, ko nimajo več ob sebi tega živega spomenika zgodovine velike verske skupnosti. Vedno bi poskušali priti do tega vidnega edinstva, ki ga sedaj tako malo upoštevamo, a bi ga nikjer ne našli.

(Ruski filozof Čadajev, 2. pismo o filozofiji zgodovine, ok. l. 1830)

SREČNI HOČEMO BITI

Če se v tem velemestnem svetu, kjer se življenje in z njim vsi dogodki vrste s tako naglico kot filmski trak, za hip poglobimo vase, če za trenutek ustavimo čas in malo razmislimo, kako je z nami, kaj kmalu ugotovimo, da živi v našem srcu neugasljivo hrepenenje po nečem velikem, po nečem, v čemer upamo najti popolno zadovoljstvo, čudovit, svetu nepoznan mir, trajno srečo. Ali se mar motim? Ali ni res, da so vse naše misli, vse naše skrivnostne želje, vse naše delo, prizadevanje, trud za srečo? In sicer — za vsestransko srečo! V nobeni stvari nočemo biti nesrečni, povsod le srečni. Te blagodejne sreče nam ni namreč nikoli zadosti, želimo si jo vedno več in več. Tudi se ob premišljanju moremo prepričati, da se ne zadovoljimo s trenutkom naše sreče. Hrepenimo za tem, da bi bili vedno srečni, da bi imeli srečo vso večnost. A tako, glejte, ni le naše srce, ki morda te vrstice bere, taka so vsa človeška srca. Pravilno sodi Hilty, ko je zapisal, da „vsi ljudje brez izjeme iščejo sreče: bolj skupne misli vseh, starih in mladih, velikih in majhnih ni...“

V čem obstoja naša sreča?

Toda kjé, v čem — tako vrta naša borna misel dalje — pa obstoja popolna sreča? Kaj je tisto, kar nas more v tem velemestnem vrvežu, v teh enoličnih tovarnah in pisarnah, v teh širnih daljavah, kjer ljudje kot številke z nervozno naglico hite po svojih opravkih, popolnoma umiriti, zadovoljiti, ali bolje rečeno: osrečiti? Kaj pravi k temu vpraša-

nju, mimo katerega ne more nihče izmed nas, naj bomo stari ali mladi, učeni ali preprosti, bogati ali revni, brezverni in maloverni svet? Kako rešuje to vprašanje, ki je osnovne važnosti vsega našega življenja, sveta vera?

Kaj pravi svet?

Brezverni in maloverni svet, kateremu smo tudi mi sami večkrat podobni, meni, da je vsa sreča, za katero se bori naše majhno po teži, a po željah veliko srce, v dobrinah tega sveta. Eni jo iščejo v bogastvu: v „lotu“ s pravljlično hišico na cvetočem kraju, v veliki, za oko lepi zbirki draguljev in papirja, ki mu pravimo denar, v sijajni, po najnovejši modi napravljeni obleki in ne vem, kje še. Spet drugi pravijo, da sreča, mir, veselje, zadovoljstvo raste v slavi in časti, v kateri so se na primer bleščali za bežen hip „božanski“ cesarji mogočnega rimskega imperija. Tretji pa s pokončno glavo in s prezirljivim obrazom modrujejo, da je vsa sreča, vse tisto, po čemer človek v tej solzni dolini hrepeni v visoki znanosti, kateri navadni zemljani ne segajo niti do peta, v lepi umetnosti, ki večkrat ne vedo, kaj pravzaprav je, v moči in divni lepoti grške Helene. Številni ljudje pod tem svetlim soncem pa se zadovoljijo z nizkotnim uživanjem, ki človeka napravi bolj podobnega četveronogi živali kot pa kralju tega čudovitega stvarstva, kaj šele božjemu otroku.

Toda, ali te na videz tako vabljive stvari, v resnici človeka popolnoma osrečijo? Ali si Adamov, a po

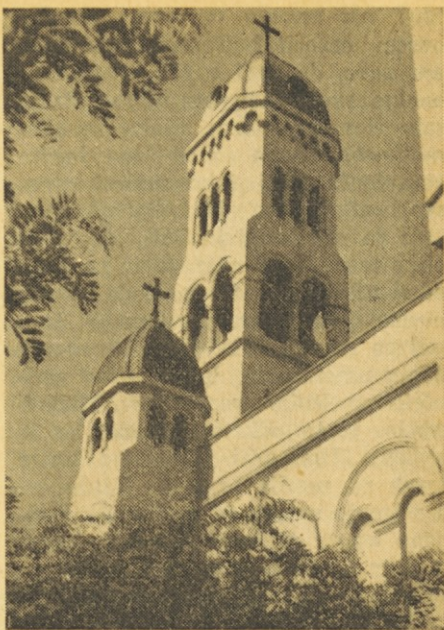
Kristusu odrešen otrok nič višjega ne želi? Ali te tako čarobno pobarvane stvari zares umirijo po neskončni sreči hrepeneče srce? Stoletna in tisočletna izkušnja stoterih in tisočkrat tisočerih ljudi nam pravi, da ne! S tem jasnim odgovorom se povsem strinjata tudi zdrava pamet, ki in kolikor nam jo je Bog dal, ter neizpodbitna božja beseda, ki jo je izrekel sam Bog.

Majhne reči in veliko srcé

Kako naj, tako razglablja od Stvarnika nam podarjen um, bogastvo človeka popolnoma osreči? Ali ni samo bogastvo tista stvar, ki človeku, če ga ima, dela več skrbi kot prijetnosti? Sicer pa, kdaj ima človek bogastva toliko, da postane povsem srečen? Ali si ga ne želi vedno več in več? In v tej večni, nikdar dosegljivi želji je strašno nesrečen. To neusahljivo željo po čim večjem bogastvu, ki ga ni nikoli zadosti in ki človeku greni srce, je s čudovito umetniško silo prikazal nemški pesnik Goethe v „Faustu“. Faust meni, da bo srečen v bogastvu.

Kmalu se mu želje izpolnijo. Ali je tedaj srečen? „Bil bi morda, a strašno ga draži posestvece zadaj za njegovo velikansko posestjo. Tam bivata star mož in stara žena. Tam je tudi kapelica in iz nje trhlęga stolpeca se neprestano oglašá zvonček, kakor bi hotel klicati: to pa ni tvoje! Tam je tudi velika lipa in Faust bi se rad v nje senci hladil, a lipa ni njegova. To ga tako bode, da si želi daleč proč,“ proč od bogastva, ki se mu tako hudomušno smehlja, kajti to mu greni življenje.

Pa tudi slava in čast, ta svetli cilj v Adamov greh zakopanih ljudi, nas

Cerkev sv. Julije v Buenos Airesu — ena izmed mnogih velemestnih cerkva, ki nam postajajo vedno bolj domače, saj so to često edini kraji, kjer se lahko zberemo, zamislimo in potolažimo v bližini tabernaklja

ne moreta osrečiti. Ali nam ne govori sveto pismo, da je človeška slava podobna poljski cvetlici, ki danes cvete in se jutri posuši? Moder je tudi tisti naš pregovor, ki pravi, da je po slavi duša prazna in zamegljena. Da je temu res tako, poslušajmo, kaj nam pravi že za časa svojega življenja tako oboževani in toliko zavidani gori omenjeni Goethe: „Ne bom tožil, vendar je bilo vse samo delo in trud, in lahko rečem, da nisem bil v petinsemdesetih letih niti štiri tedne srečen.“

Kaj pa znanost, umetnost, moč in lepota — danes tako očarljive be-

sede? Ali morejo te stvari človeka povsem osrečiti? Trezen premislek nam pove, da tudi v teh stvarih ni popolne sreče. Ali mar ni res, da je vsaka človeško znanje, vsaka človeška umetnost, vsaka moč in lepota ustvarjenih bitij tako malenkostna, tako kratkotrajna. Največji učenjaki sveta so ponižno izjavljali, da je še veliko tega, česar ne vedo in ne bodo vedeli nikdar in zato ne bodo nikdar povsem osrečili svojega uma, ki hrepeni po resnici. Nekaj podobnega je tudi z umetnostjo. Eden izmed največjih umetnikov vseh časov, Michelangelo, je to odkrito priznal, ko je zapisal: „Umetnost je vse, po čemer človek na zemlji hrepeni! Ljubezen, ki z lepoto umrje, je up varljiv. Resnične lepote ni brez večnosti, kakor ne brez ognja toplote. Zato modrega človeka, kar umrje, ne more umiriti.“

Najmanj pa more obstojati naša sreča v čutni sli, čeprav je danes toliko ljudi omreženih v njo, kajti čutna sla človeka ne izpopolnjuje, ne plemeniti, marveč ga ponižuje in usušnjuje.

Ali pa morejo vse zemeljske dobrine skupaj popolnoma osrečiti naše brezmejno srce? Tudi tu je odgovor kmalu na dlani. Ne, ni mogoče! Tudi vse zemeljske dobrine skupaj so tako malenkostne, tako napolnjene s težavami, a kar je glavno, vse strani pod tem svetlim soncem so tako minljive. Človeško srce pa si želi popolne, neskončne in trajne sreče. Le taka sreča nas more povsem zadovoljiti, le taka sreča ume namreč utešiti naše srce, kajti naša duša je že po naravi preveč vzvišena, da bi jo mogle osrečiti čutne in zunanje dobrine. Naša duša je nesmrtna in zato hrepeni po večni in neminljivi sreči.

Mogli bi navesti številne zglede, ki bi nas nazorno prepričali, da tudi v vseh mogočih ustvarjenih dobrinah ni popolne sreče, a naj zadostuje zgled ruskega pisatelja Tolstoja. Ta človek, ki je živel v preteklem stoletju, je imel v zvrhani méri vse to, kar si more zaželeli današnji, v „svet“ zaverovani človek. Bil je bogat, učen, slaven, potapljal se je v vse tiste užitke, v katerih zre posvetni človek svojo srečo, a kljub temu v svojih „Izpovedih“ izjavlja, da si je sam pred seboj skrival vrv, da se ne bi v trenutku največje nesreče, v hipu obupa obesil.

Vera razreši skrivnostno uganko

Odgovori brezvernega in malovernega sveta nas niso zadovoljili, še manj osrečili. Pustili so nas sredi dvomov in teme. Ali potem res ne moremo spoznati ali vsaj zaslutiti, v čem obstoja sreča, za katero smo ustvarjeni? Ali je človek najbolj nesrečno bitje na zemlji? Nikakor! Vera, svetla luč teme noči, nam je razvzljala vso uganko življenja, razrešila vse dvome v vsej čudoviti lepoti nam razodela, v čem obstoja naša sreča sedaj tu na zemlji, čez nekaj časa pa v večnosti. In kaj nam govori vera? To, da nas v tem življenju mcre popolnoma osrečiti le posvečujoča milost božja, v večnosti pa Bog, ki ga bomo zaradi božje milosti gledali, uživali in se v Njem vekomaj veselili. Vera nam tudi pove, zakaj more živeti človek v božji milosti kljub vsem težavam, ki nas zadevajo v tej solzni dolini, srečno življenje. Zato, glejte, ker imamo po posvečujoči milosti božji, ki tako neizrekljivo krasi našo dušo, da se njeni lepoti čudijo sami božji angeli, trdno upanje, da bomo dospeli v ne-

besa, v kraj, kjer ni ne joka, ne žalosti, marveč samo neskončno in trajno veselje. Pa ne le to! Po milosti božji, po kateri postanemo božji otroci, nimamo le svetlega in v trpljenju tolažljivega upanja, da bomo dosegli nebesa, Boga, marveč veliko več. Kdor živi življenje božjega otroka, Boga že v duši nosi. Med Bogom in med nami nastane čudovita ljubezen, skrivnostna zveza, tako da je Bog že na zemlji v resnici naš Oče in mi njegovi dobri otroci. Zaradi tega božjega življenja smo pri Bogu in angelih božjih v višji častj kot bi jo mogli vsi ljudje, vseh časov in vseh krajev izkazati le enemu človeku; bolj smo bogati kot vsi bogataši sveta, kajti v dušah ne nosimo minljivih

zakladov sveta, marveč samega Stvarnika tega bogatega stvarstva. In v tem je tista sreča, po kateri naše srce hrepeni, in v le kateri se v resnici umiri.

Če pomislimo na to čudovito, ve-komaj osrečujočo resnico, ali je potem še upravičena žalost, še na mestu pesimizem, če nam je to kratko življenje, ta mala pot do nebes morda posuta s kamenjem in trnjem? Ali ne bo to življenje — teh nekaj let — tako hitro prešlo? In zatem, glejte, bo na nebu, ki ne pozna noči, v vsej polnosti svetilo sonce sreče, kajti po milosti božji, ki jo nosimo v svojih dušah, že vzhaja, se že blešči, nas že osrečuje.

Dr. ALOJZIJ STARC, Argentina

Kako so vzgajali stari in še kaj

15. KARAMBOL Z GOSPOSKO

Takrat je bil za oljarja stari Blaže, majhen „suh mož, brez mesa. Bile so ga same s tanko kožo pokrite kosti, ki so same štrlele na vse strani. Bil je dobro-dušen in usmiljenega srca, da bi še muhe ne mogel ubiti. Da bi pa kakemu človeku kaj žalega storil — za ves svet ne! Samo ribe se mu niso smilile. Bil je strasten ribič. Pa še kako spreten! Parkrat je zamahnil s trnkom v vodo, pa je že capljala velika postrv na vrvi. Spretno jo je snel, da je ne bi preveč bolelo — naenkrat je postal usmiljen — parkrat z njeno glavo krepko udaril ob kamen ter jo vrgel v travo. Pa je zopet nabodel črviča na ostro konico trnka in ni bilo treba dolgo čakati, pa je že pricapljala druga. Tu ni poznal nobene usmiljenja. Ko jih je nalovil kakih pet, šest, jih je zavil v časopisni papir ter jih zvečer nesel na prodaj v to in ono hišo.

Kranjski meščan, ki je imel ribolov

v zakupu, je dobro poznal Blažeta in njegovo strast. Zato je prežal sam in po svojih ljudeh, da bi ga zalotil pri prepovedanem poslu. In se mu je tudi parkrat posrečilo, da ga je zasačil. Blažetu so res za nekaj dni zaprli, toda ribaril je dalje, samo previdnejši je postal ter se na lovu nikoli ni dosti zamujal.

Očetu ta Blažetov šport ni bil prav nič všeč. Že zato ne, ker je delo v oljar-ni zastajalo, kadar je bil Blaže na več-dnevnem dopustu pri kranjski sodniji. „In prav ni to,“ je še razlagal Blažetu. „Do rib ima pravico samo tisti, ki jih je plačal.“

„Saj imate prav,“ je krotko odgo-varjal Blaže. „Saj jaz tudi tako mislim. Pa me kar nekaj zagrabi, pograbi trnek in, preden se dobro zavem, kaj delam, že leže postrvi v travi. To mora biti že taka bolezen.“

„Čudna bolezen! Z boleznijo, če je prava, gre človek v špital, ne pa v arest.“

Pa ni pomagala nobena pridiga.

Lojze je bil drugačnega mnenja kot oče. Večkrat je z rak opazoval Blažeta, kako se je na pol skrit v jelševju plazil ob vodi ter vrgel trnek zdaj tu zdaj tam in skoro vedno privlekel kaj živega na dan. Občudoval je njegovo spretnost, kakor je sploh imel veliko spoštovanje do vsake spretnosti razen do profesorske, ter močno želel, da bi Blaže tudi njega naučil te čudovite umetnosti.

Blaže pa za Lojzetovo ukaželjnost ni kazal prav nobenega umevanja.

„Lojze, kar na rakah ostani in me glej, če ti je všeč. K meni pa nikar ne hodi, ker bi tako utegnil tudi mlin, ne samo oljarna, ostati za kakšen dan brez mlinarja. Potem zapodi oče mene in tebe.“

Lojze pa se ni dal odgnati. Kar obseдел je še na klopi, kjer je Blaže s svojimi koščeni rokami tlačil vlažno laneno kašo v železni obroč ter jo zavijal v ruto iz močne jute.

„In tudi prav to ni,“ je učil Blaže dalje. „Do rib ima pravico tisti, ki jih je plačal.“

„Zakaj jih pa potem vi lovite?“ ni bilo Lojzetu jasno.

„Veš, fant, tega pa ti ne razumeš. To je taka bolezen. Mekinjar gotovo že prazen teče. Hitro pojdi v mlin in zasuj, da se kamnu ne bo škoda delala.“

Lojze je šel in spotoma premišljeval, kako bi se od Blažeta nalezel te čudne bolezni.

Toda Blaže je ostal trd in nedostopen. Pa Lojze ga zaradi tega ni nič manj občudoval.

Zakupnik ni mogel Blažetu nič več do živega. Kajti ta je bil silno previden. Bal pa se je bolj očeta kot zakupnika. Če ga zapodi, kam pa naj gre na stara leta?

Zakupnik pa je bil prepričan, da Blaže še vedno uganja svojo skrivno obrt. Zato je pomazal kranjske orožnike, naj na svojih službenih potih še posebej nekoliko za Blažetom stopijo.

Tako sta kmalu Blaže skozi okno oljarne, Lojze pa z rak parkrat opazila

orožnika, kako gre po logu mimo zelnika skozi travo tik ob Kokri ter kar naprej pogleduje v grmovje ob vodi, če se ne giblje tam kaj sumljivega.

Blaže se je smejal ter si mislil: Le išči me, saj dobil me ne boš. Lojzeta pa je jezilo, da tega uboega Blažeta zaradi par zanikarnih rib celo orožniki preganjajo. Še oče je nekoč opazil orožnika, kako lomasti skozi visoko travo. Kmetu pa se ni nič bolj ne smili kot lepa trava, če kdo na celem brede po njej. Bil je nevoljen ter je sklenil, da ob priložnosti pove orožniku svoje mnenje.

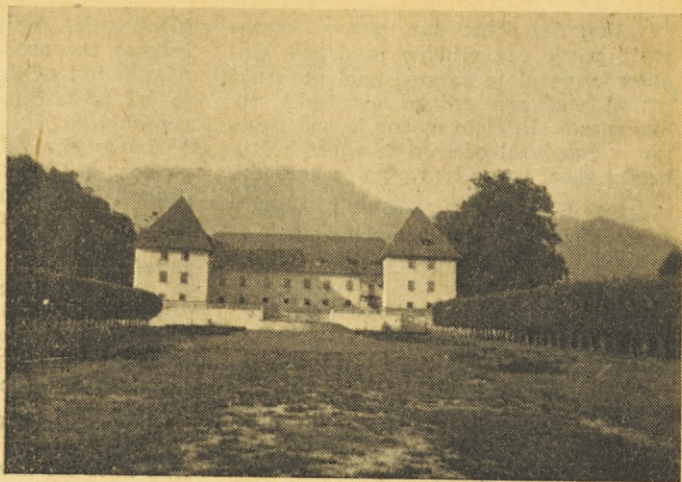
Lojzetu misel na orožnika ni dala miru. Tu je treba nekaj podvzeti, da si bo orožnik za vedno zapomnil, kdaj je tega uboega Blažeta preganjal.

Ni dolgo premišljeval. Poiskal je približno štiri metre dolgo močno žico, prišilil debel količek, vzel težko kladivo ter nekega dopoldneva, ko so se ljudje zamujali bolj na polju kot na cesti, stekel v log. Najprej se je dobro ogledal daleč na okrog, če ne gre kod kak človek, ki bi ga videl. Ni ga bilo. Hitro je zabil količ kakšne tri metre daleč od vode v mehko zemljo. Potem je pri-trdil en konec žice ob močno jelšo, ki je rastla ob vodi, žico napel, drugi konec pa trdno ovil okoli količa, ki je za nekaj pedij gledal iz zemlje. Pri vsem delu se je komaj zamudil pet minut.

Nato se še enkrat ozre na okrog, če ga ni kdo opazoval. Toda joj! Daleč gori na cesti zagleda skozi drevje orožnika, ki počasi koraka v smeri proti hiši. Kaj pa sedaj? V mlin ne more več teči, ker je prilično daleč ter bi ga orožnik utegnil zapaziti, ko se prikaže izza drevja. Žico odviti pa tudi ni mogoče tako naglo.

V zelniku je bilo nekaj gred visokega fižola na prekljah. Hitro skoči Lojze s kladivom v rokah v fižol, se potuhne k tlu ter skozi gosto listje opazuje orožnika, ki je prišel do loga. Tu se spusti po nizkem bregu navzdol, brede skozi travo do Kokre in potem ob vodi navzgor. Na noge ni dosti gledal, dasi ga

Grad Brdo v pre-
doški fari, ki je bil
pred zadnjo vojsko
last kneza Pavla
in kjer se sedaj
šopiri samozvani
maršal Tito

je visoka trava ovirala pri hoji, temveč je imel svoje oči uprte na jelševje, ki je tu in tam rastlo ob bregu.

Naenkrat, štrbonk! pa je ležal na vseh štirih v mehki travi.

„Kakšen hudič prekleti pa mi je to napletel?“ je nič kaj pobožno, zato pa precej glasno vzkliknil orožnik. Ko je dvignil glavo, je videl, da mu je trdi črni klobuk z mogočno zeleno se lesketajočim šopom petelinjih peres, kot so jih nosili stari avstrijski orožniki, odletel naravnost v vodo, ki ga je počasi in slovesno nesla proti Kranju.

Brž je skočil pokonci, vrgel puško in torbo v travo ter stekel ob vodi za klobukom. Ob koncu loga je hitro preplezal plot ter tam, kjer se struga zelo razširi in je voda zelo plitva, stopil kar obut v vodo ter čakal na klobuk, ki je pravkar priplaval točno njemu v roke. Malo ga je otesel, se pokrnil ter zopet preplezal plot, da si zadene še puško in odene torbo, pa da si natančneje ogleda nevarno nastavo.

Medtem pa je Lojze, ki je komaj zadrževal smeh, porabil priložnost, ko je orožnik letel za klobukom, da je hitro skočil iz fižola, zgrabil puško ter jo

vrgel daleč v travo. Nato pa smuknil v svoje skrivališče.

Ko se je orožnik vrnil, si je najpreje natančno ogledal nevarno past.

„Čakaj, hudič, to boš pa pošteno plačal, kdorkoli si že!“ je glasno robantil. Potem si je odel torbo in se ozrl še na puško. Pa je ni nikjer videl.

„Kako je to mogoče? Saj se mi vendar zdi, da sem jo prav tu vrgel v travo,“ se je sam s seboj jezno pregovarjal.

Dolgo časa je iskal ter jo naposled vendarle našel. Ubral jo je iz loga naravnost po bregu navzgor proti hiši. Po poti je premišljeval, kdo bi utegnil biti zločinec, ki tako brezvestno streže ljudem po življenju. Blaže ni bil, to je vedel. Ta streže samo ribam po življenju, človeku ne bo lasu skrivil. Pa se mu kar sama od sebe vsili misel na Lojzeta. Ta bi utegnil biti. Je dovolj nabrit. Prav ta bo!

Ko je bil orožnik že na dvorišču, je Lojze hitro stekel po logu do spodnjega konca huše, pa skozi odprto okno v oljarnico in odtod v mlin.

Na dvorišču je orožnik našel očeta, ki je napregal voz.

„Bog daj dober dan, gospod korporal!“ ga je oče vljudno pozdravil. Gospod korporal je namreč imel na vsaki strani visokega trdega ovratnika po dve zvezdi. In čisto moker je pod noge, ga je ogledoval oče. Je že zopet beštja bredel skozi rosno travo, ga je presodil.

„Kje imate pa Lojzeta?“ je orožnik takoj vprašal nič kaj prijazno.

„Bo pa že v mlinu. Ali naj ga pokličem?“

„Bom kar sam stopil do njega.“

„Kaj pa mu hočete?“ je zaskrbelo očeta.

„Vam bom že povedal,“ je odvrnil orožnik ter stopil v veži in po stopnicah navzdol v mlin. Lojze pa je že pometal na podirju okrog kamnov, da so oblaki prahu plavali po mlinu.

Obstal je ter začudeno pogledal orožnika, ki je stal spodaj.

„Lojze, ti si mi nastavil žico,“ ga je mislil presenetiti orožnik.

„Kakšno žico? Kje?“ je Lojze še bolj začudeno gledal orožnika.

„Nič ne táji! Špan te je videl,“ se je orožnik hitro zlagal.

„Špan je vsak dan pijan. Bog ve, koga je videl. Mene ne,“ je odločno govoril Lojze.

Tedaj je orožnik zapazil, da se na njegovih črni obleki nabira gost prah, kar zlasti mokremu klobuku ne bo prav nič dobro delo.

„Čakaj, hudič, te bomo že dobili,“ je zagrozil ter se hitro obrnil po stopnicah navzgor, preden bi ga prah docela pobelil.

„Če ga boste tu v mlinu iskali, ga ne boste nikoli dobili,“ mu je Lojze zabrusil za slovo.

Na dvorišču je orožnik povedal očetu, kaj se je zgodilo. Pa da bo imel najbrž Lojze svoje prste vmes. Pa taji seveda. Da mu bodo že prerešetal kosti.

„Seveda, najbolje bo, da kar naravnost po cesti hodite, pa se vam ne bo nikoli kaj takega zgodilo. Tam doli ob vodi tudi ni nobene steze, da bi se mo-

glo po njej hoditi,“ je oče porabil priljubljenost ter orožniku dovolj jasno namignil, naj se drži ceste. Na tihem pa je bil prepričan, da orožnikov sum ni neopravičen.

Lojze je z velikim navdušenjem pripovedoval Blažetu, kakšno je orožniku užagal. Prepričan je bil, da Blaže nikomur ne bo pripovedoval. Toda Blaže ni kazal posebnega veselja nad Lojzetovim junaštvom.

„Fant, žandarje pa kar pri miru pusti. So od zlodeja. Če ga na sredi ceste srečaš, napravi velik ovinek okrog njega, da te ne pohodi. Jaz vem, kako je to; ti si pa še mlad.“

Pri opoldanskem kosilu je bil oče tišji kot sicer. Ko je po prvi skledi položil žlico na mizo, je dejal:

„Lojze, najrajši bi te pretepel, tako si neumen in lahkomišeln. Lahko bi se že malo spametoval.“

„Nobeden me ni videl,“ se je skušal Lojze braniti.

„Seveda ne. Če bi te kdo videl, bi bržkone sedajle ne sedel tukaj, ampak bi bil pri kranjskih žandarjih na kvartirju.“

In je bilo vse tiho. Tudi drugi si niso upali kaj vpraševati. Ko je oče po drugi skledi položil žlico na mizo, je še pristavil:

„Pa to ti povem, Lojze: z gosposko ne imej dosti opravkov. Bo zate tako najbolj prav.“

Naslednji dan je prišel sam orožniški postajevođa. Dal je poklicati Lojzeta ter ga na dolgo in široko zasliševal. Pa Lojze se ni vdal, posebno ker je videl, da orožnik špana nič ne omenja. Že včeraj se mu je zdelo, da si je prvi orožnik to kar na celem izmislil.

Končno se je postajevođa naveličal zaman dregati v Lojzeta.

„To ti pa povem, falot: če se še kdaj kaj takega zgodi, boš sedel, da nikdar ne boš pozabil.“

Tako se je Lojze srečno izmuznil iz klešč, ki bi ga utegnile krepko stisniti.

Pa tudi orožniki niso več hodili po travi. fzt

v PAPEŠKI MOLITVENI NAMEN ZA LETO 1956

Naše dnevno darovanje, ki ga mora opravljati vsak član Apostolstva molitve, bo zlasti takrat učinkovito, če ga bomo povezali z daritvijo sv. maše, kjer se Kristus kot glava Cerkve daruje neprestano svojemu nebeškemu Očetu.

Ta povezava s sv. mašo se mora izvršiti na dva načina: ali da se osebno udeležimo sv. daritve ali pa se ji v duhu pridružimo, in to ne samo eni, temveč vsem, ki se tisti trenutek opravljajo.

Na ta način zadobi naše življenje evharističen značaj in sv. maša postane središče našega življenja.

Dasi ima sv. maša več namenov, radi katerih se daruje (častilni, zahvalni, prosilni, spravni), člani Apostolstva molitve zlasti vztrajajo na zadnjem: na spravnem. Duh zadoščevanja jih tudi vodi k čim pogostnejšemu prejemu sv. obhajila, če je le mogoče vsakič, ko so pri sv. maši.

Prav tako člani Apostolstva povsod širijo ljubezen do sv. maše in skušajo vzgajati ostale vernike v liturgičnem duhu Cerkve. Podpirajo svoje dušne pastirje v njih naporih, da bi bila božja služba čim bolj veličastna, obiskana in privlačna. Skrbijo za lepoto cerkva in oltarjev, pomagajo pri nabavi cerkvene obleke in perila in krasijo notranjost svetišča z rožami in drugimi dragocenimi predmeti.

Tako so člani Apostolstva molitve prvi za duhovniki poklicani, da ustvarijo in potem ohranijo v fari evharistično ozračje, čigar središče mora biti pogostna udeležba pri sv. maši in reden prejem sv. obhajila.

Molitveni namen za september:

DA BI ZAKONCI BOLJ CENILI
MEDSEBOJNO ZVESTOBO

Sveti zakon je zakrament družinske ljubezni. Tu naj bo šola izpolnjevanja najvišje zapovedi za posameznike in za družbo. Vsi člani družine in družbe naj v medsebojnih odnosih med zakoncemata vidijo, kakšna bodi sveta in čista ljubezen; kako se iz nje rode velikušna dejanja; kako prinaša pomoč; kako se po njej oblikujemo in spopolnujemo.

Če take ljubezni ni, pogosto med možem in ženo ni zvestobe; gotovo pa take ljubezni ni, kjer ni zvestobe.

Kako more mož postati nezvest „ženi svoje mladosti“, kako se ona izneveriti tistemu, ki ji je dal svoje ime in ji zaupal čast svoje hiše? Samo zvestoba Bogu je zagotovilo zvestobe med ljudmi. Kristjani pozabljajo, da je zakon velik zakrament — sv. Frančišek Saleški pribija: velik vsem, v vsem in ves —, podoba združitve Kristusa in Cerkve in podoba združitve Boga in duše pri krstu. Ne žive iz zakramenta, ne sodelujejo z milostmi, ki iz njega tekó, ne prosijo zanje. Ako tako prezirajo Boga, ni čudno, da izgube spoštovanje do zakonskega druga — božjega otroka.

Družine, v katerih ni živega in

skupnega verskega življenja, tudi niso odporne proti okužitvi od zunaj. Brezverci, nekateri drugoverci, pokvarjenci in slabiči ne razumejo veličine zakona. Zato ga smešijo in namesto vrlin, ki naj v njem vladajo, poveličujejo sebičnost, razbrzdanost in slabe zglede ločitev ter socialne, gospodarske in fiziološke emancipacije poročenih žena. Na ta način družba često sama slabi in uničuje temelj, na katerem stoji: družino.

Ne moremo trditi, da bi bila zvestoba med slovenskimi zakonci vedno brez madežev in moramo priznati, da so nas ti madeži vedno manj boleli. Hudo znamenje: za ljudi, med katerimi ni sveta zakonska zvestoba, ni sveta nobena reč več!

Molitev za ta mesečni namen je še posebno molitev za srečo človeške družbe in za blagoslov našemu narodu!

Prof. ALOJZIJ GERŽINČ

Otroci v družini

Družini je prvenstvena naloga rodnja, vzreja in vzgoja otrok. Vemo, da potrebuje med živimi bitji mladič tem večje in dolgotrajnejše nege, čim višjo stopnjo razvitosti zavzema v stvarstvu. Človek — krona vsega stvarstva jo potrebuje celo vrsto dolgih let. Koliko skrbi, koliko brige, žrtev in strahu prestanejo starši, preden spravijo otroka na noge in jim doraste v polnoletnika.

Otrok je last in član družine. Zato ima družina do vzgoje lastne dece naravno pravico in dolžnost. Človek je družabno bitje, ustvarjen za sožitje v družbi. Tudi za življenje med ljudmi se mora vzgajati in pripravljati. In vprav družina je osnovna družabna celica, je temelj človeške družbe, je poglavitno okolje, po katerem se človek vrača v družbo, in sicer v najvažnejši dobi svojega življenja, v detinstvu in mladosti. Pa na najuspešnejši in najintimnejši način, v tesni povezanosti med člani družine in ožjega sorodstva. Vsa priprava človeka za člana družbe je prvenstveno odvisna od družine in

ima zato družina velikansko in nad vse pomembno nalogo. Starši nosijo za vzgojo težko odgovornost pred Bogom, pred narodom in pred človeško družbo. Ta odgovornost je težka na splošno; dvakrat težka v današnjem modernem svetu in trikrat težka za nas v emigraciji.

Človek se na življenje v družabnem občestvu mora pripravljati v družbi. V njej se mu razvijejo sposobnosti, ki jih ima, dobre in slabe skrite v zametku svoje mlade duše. Razvoj njegovega značaja zavisi v pretežni meri od okolja, v katerem se giblje. Če bo stalno živel sredi verske razgibanosti, se bodo tudi v njem razvile pozitivne verske lastnosti in bo ves prežet praktičnega verskega življenja. Če bo pripadal družini, ki jo preveva živ duh narodne zavednosti in ji je spoštovanje materinega jezika samo po sebi razumljivo, bo tudi sam zrastel povsem naravno v zavednega narodnjaka, ki bo svoj materin jezik obvladal in spoštoval. Če pa bo vladal v družini n. pr. namesto vsakdanje molitve prepir in kletev,

bo tudi otrok kaj brž „razvil“ svoje skrite „sposobnosti“; saj vemo, da smo „k slabemu nagnjeni“.

Tako se otrok dobesedno „naleže“ značajnih lastnosti v družini. Saj pač besede mičejo, a zgledi vlečejo — to so vedeli že stari Rimljani. Složnost se bo otrok naučil, ko bo živel v družini, kjer med očetom in materjo vlada največja medsebojna harmonija, brez preprirov in nasprotovanj. Temelji krščanske ljubezni do bližnjega se mu bodo gradili ob domačem zgledu, ko bo doživljal vzajemno pomoč, medsebojno požrtvovalnost in dejansko nesebično, žrtvujočo se ljubezen med očetom in materjo in med družinskimi člani. Iskrenosti se bo navadil ob zgledu na starših, pri katerih ne bo odkril nobene hinavščine ne prikritosti. Resnicoljubnost mu bo velika vrednota in dolžnost, ker ne bo v domači hiši poznal laži. In v pokorščini staršem, zlasti v spoštovanju očetove besede se bo v njem zbudil prvi čut spoštovanja postave in oblasti. Kjer pa vladajo v družini nasprotno razmere, bo seveda otrokova narava brž pognala korenine v slaba tla in se za svojo rast nasrkala škodljivih sokov.

Otrokov značaj bo oblikoval, kdor bo nanj hote ali nehote vplival z besedo in zgledom. In ker bo Janez znal, kar se je Janezek naučil, ni nobenega dvoma o važnosti družinske vzgoje vprav v detinski dobi in v odločilni dolžnosti, ki jo imajo starši do svoje dece. Zlasti si starši ne smejo pustiti iztrgati otrok iz svojega vpliva!

Mlada generacija bo v svojem življenju nadaljevala s tradicijami, ki so se ji v detinstvu zakoreninile ob

vplivu staršev. Starši so in morajo biti tisti, ki naj dajejo temelje za bodočnost svojemu zarodu. Zato je potreba poglobitve in ohranitve družinske skupnosti tako važna in nujno potrebna. Dr. Ahčin pravi v svoji Sociologiji II-1, na str. 47: „Družina mora imeti duhovno središče, iz katere izžareva blagodejna toplota dobrote in ljubezni in ogreva vso družino. To bo pa mogoče le tedaj, če bo dobra volja pri očetu, pri družinski materi in otrocih.“ In dalje na str. 48: „Roditelja pa naj se z vso skrbjo in ljubeznijo posvečata vzgoji otrok. Kajti pomanjkanje vzgoje je eden glavnih vzrokov za stisko sodobne družine.“

In vzgojni vpliv je v družini najmočnejši vprav zato, ker je najintimnejši. Povezanost in medsebojni družabni odnos v vsakdanjem življenju ob najrazličnejših prilikah in neprilikah nista nikdar in nikjer tako tesna kot v družini med starši, brati, sestrami in ožjimi sorodniki. Zato imajo starši težko in odgovornost polno nalogo, da po vseh svojih močeh na otroka vsestransko vzgojno vplivajo. Zato je tako potrebna intimna povezanost družine. Družina mora otroku v domačem okolju vcepljati s praktičnim vsakdanjim življenjem in osebnim zgledom vrednote verskega, družabnega in narodnostnega področja. Mora ga navajati k čutu in smislu za družinsko skupnost, mora ga vživljati v pravega in poštenega slovenskega duha v vsem načinu vsakdanjega življenja, v vsem smislu za domače šege, običaje in navade.

Preglejmo samo bežno nekaj pomembnejših momentov iz vsakdanjega družinskega življenja!

Lepo je, da otroci zjutraj, ko vstanejo in pričenjajo nov dan, domačim, zlasti staršem, voščijo dobro jutro. Važno je redno vstajanje; zlasti naj starši ne dopuščajo otrokom dolgega poležavanja. Treba jih je tudi čimpreje odvaditi strahu pred vodo, zlasti pri jutranjem umivanju, ker krepi telo in duha. Mimo vsega pomembna pa je jutranja molitev. „Z Bogom začni vsako delo, da bo dober tek imelo.“ Otrok se mora navaditi, preiti mu mora v meso in kri, da ne bo pričental dneva brez temeljitega umivanja in brez jutranje molitve.

Kolikor je pač v naših „raztrganik“ okoliščinah možno, naj mati gleda na to, da se bo družina zbirala skupno h glavnim dnevnim jedem. Kako bo lepo, če bo vsa družina sedela k obedu in večerji s skupno molitvijo! Tudi slovensko intimno življenje s cerkvenim letom in njega prazniki mora dihati iz družinske domačnosti. Božič, silvestrovo, velika noč i. dr. morajo biti prazniki domače skupnosti. Posebno mesto naj zavzemajo družinski prazniki. Godove, rojstne dneve posameznih članov pomembne obletnice in spominske dneve naj družina praznuje skupno. Pozna naj se praznik v duhovnem življenju, pa tudi pri obedu v skledi. Skupni nedeljski sprehodi in izleti so ne le priporočljivi, marveč kar potrebni. Deci je treba nuditi razvedrila in zabave. In dokler je le mogoče, naj to vrše starši v družinskem okolju. Preprečili bodo mnogo nevarnih priložnosti in nesreč; pa deca ostane s tem na družino navezana.

Smisel za domači krov in družino naj pomnožuje tudi skromno branje, skupno poslušanje radia, skupni družinski razgovori, družinske družabne

igre, petje v domačem krogu. Za družinsko knjižnico ne bo nobena žrtev prevelika; vsaka bo stotero poplačana. Prijaznost in domačnost pod domačim krovom naj goje tudi domača dekleta. Skrbe naj, da bo na mizi snažen prt, na omari vaza s svežim cvetjem, pod njo čeden prtček, njih ročno delo. Bogkov kot mora biti pravtako negovan, okrašen z vezninno in okraski v ročnem delu.

Tako mora deci družina dajati življenskega ritma na verskem, družabnem in narodnostnem področju.

Versko. Otrok se mora prav iz zgodnje detinske dobe v družini privaditi intimnemu verskemu življenju z redno in skupno vsakdanjo molitvijo. Pri tem se mu bo vtisnila v dušo podoba očeta — družinskega svečenika. Naj bi ne zašla v pozabo naša lepa zgodovinska navada molitve angelovega češččenja. Sobotno popoldne naj bo, kolikor pač danes težavne okoliščine dopuščajo, v znamenju „delopusta“, priprave na Gospodov dan. Otroci naj vedo, da se morajo za nedeljo prav posebno pripraviti. Čevlji morajo biti lepo osnaženi, pripravljena nedeljska obleka; tako bo tudi pot do duhovne priprave uglajena. In v nedeljsko jutro naj se otroci, kadar se le da, odpravijo k maši s starši, ali vsaj z materjo ali z očetom. To priložnost lahko starši izrabijo za duhovno pripravo otrok, da stopijo v cerkev že z mislijo na službo božjo ali na prejem sv. obhajila. Saj vemo, da je otrok kaj rad raztresen in lahko miseln, kar mu ne moremo zameriti.

In večer naj zaključi zopet skupna molitev, pri kateri naj za sklep ne izostane nekaj tihih trenutkov, posvečenih spraševanju vesti. In v skupno, zlasti večerno molitev, naj se

vpletajo prošnje za vsakdanje potrebe tako posameznega družinskega člana, kakor tudi ožje ali širše družabne okolice. Saj imamo več kot preveč silnih potreb, ki teže tega ali onega; starše in otroke; našo lastno družino; našo skupnost v emigraciji; naš narod v domovini; tukajšnjo deželo, ki nam nudi naš novi dom; ves svet, ki znova trepeče v strahu za mir in v bojazni pre novo vojno viхро; številne zatirane in preganjane narode sveta in končno vesoljno katoliško Cerkev. Je to nadvse važno! Otrok se mora navaditi, da se bo znal vsak trenutek zatekati k Bogu, se z njim pogovarjati in ga v vsaki sili ali potrebi prositi pomoči. Tako se bo privadil intimnemu odnosu do Boga in ne bo samo mehanično „žebra“ molitvenih obrazcev. Po takšni molitvi bo polagoma začutil potrebo po navezanosti na Boga. Vera mu tako postaja — življenje, ki ga živi z Bogom in ki ga naravnava k Bogu. Kolikokrat je n. pr. že nesrečneža, ki je z grehom zdrsnil na rob propada, rešila vprav molitev, ki jo je znal iz prve detinske dobe! Otroku postane taka povezanost z oностранstvom in presojanje vsega življenja z nadnaravnega vidika za kasnejšo dobo nekaj povsem naravnega, samo po sebi umljivega. Je to tudi najučinkovitejše orožje proti sodobnemu valu laicizma, ki skuša preplaviti ves svet in zajeti vsega človeka ter ga zastrupiti prav do njegovega bistva.

Družabno. Tudi za uvajanje v bodoče družabno okolje je otroku družina neizmerno in bistvene važnosti. Četrta božja zapoved in nje dejansko izvajanje pod vplivom očetovega ugleda in materine miline je tudi že osnova za eno izmed glavnih družabnih

načel, spoštovanja avtoritete. To se mi zdi v tej deželi za našo mladino še toliko važnejše, ker se na vsak korak srečavamo s pomanjkanjem spoštovanja predstojnika in oblasti; pa najsi gre za očeta, ko nam že tako odvratno bije na uho, kadar otrok govori „de mi viejo“,* ali za drzko vedenje do učitelja ali pa za „predemokratičen“ odnos do katerega koli predstavnika oblasti.

Dalje se otrok v poštenu, dobri družini navaja k pripravljenosti za žrtev do bližnjega v vsakdanjem življenju med bratci in sestricami, k

* „o mojem starem“

čemu ga morajo znati navajati skrbni starši. Koliko se nudi vsakdanjih priložnosti za odpoved na korist bližnjemu, za obzirnost do njega, za upoštevaje, za hvaležnost. Posebno važno je tudi, da se otrok že v družini navaja h gospodarskemu čutu; da zna ceniti vsak belič, ki ga mora oče s trdim delom prislužiti. Zato naj starši strogo pazijo, da se otrok ne navadi na lahkomiselnost zapravljanje za nepotrebne neumnosti. Tu je večkrat „slepa ljubezen“ staršev zelo pogrešna. In ko otrok dorašča, je prav, da se tudi že navaja k sodelovanju v družinskem gospodarstvu — seveda svojim močem primerno! Začetek je že v tem, da pomaga očetu ali materi pri domačih opravilih, pri delih izven doma ali morda celo pri prispevanju k skupnemu gospodinjstvu z lastnim zaslužkom. Tako se navaja otrok v družabne osnove sredi družinskega okolja, ko vsi in vsak delajo za interese družinske skupnosti.

Posebno se mi zdi dandanašnji važno omeniti tudi pomembnost medsebojnega sožitja med družinami, ki so si v količkaj prijateljskih odnosih. Tako n. pr. medsebojni obiski družin, staršev z otroki, nudijo dovolj priložnosti za zabavo med otroki in mladino ob sodelovanju in nadzorstvu starejših. Kajti le predobro vemo, kako danes cesta in tuja družba trgata otroka iz družinskega obiema in ga na najbolj pretkane načine zavažata na kriva pota.

Narodnostno. V tujini živimo. To dejstvo ob vsaki priložnosti z najrazličnejših vidikov na tem mestu zopet in zopet ponavljamo. Otroci bodo ostali Slovenci, dokler in kolikor bodo

ob materi materin jezik govorili in si ga z vsakdanjo rabo temeljito prisvojili. Tudi sicer se bodo slovenskega narodnega duha in vsega načina mišljenja ter vrednotenja v našem narodnem duhu le pod vplivom družinskega okolja navzeli.

Izredne važnosti je zato v družini ohranjanje in gojitev naših narodnih običajev, šeg in navad, ki so najbolj veren izraz našega narodnega bistva, naše narodne kulture, naše povezanosti vsega življenja z verskim čutom. V družini se bodo otroci navadili ljubiti, spoštovati in gojiti praznike in z njimi zvezane navade. Saj je božič resnično lep in prisrčen le ob domačih jaslicah, pot k polnočnici idilična le z domačimj in ožjimi prijatelji. In otroško veselje ob tepežkanju; pa silvestrovanje v ožjem domačem krogu, ki je vse prisrčnejše kot ra pohajanje po „spolzkih“ zabaviščih. In nato pepelnica, pa duh postaja v družini; in nato oljčna vejica — simbol miru za cvetno nedeljo; pa velika noč z vsem svojim razkošjem, žegnom in pirhi. In praznik družinske posvetitve, šmarnični oltarček, pa vsi družinski prazniki godov, obletnic, žegnanj itd.

Dovolj je bogastva za duševno hrano in razvedrilo tudi v domačem, družinskem okolju. In gre za silno važne stvari, gre za našo mladino, gre za njeno bodočnost, gre za usodo našega naroda. Rešitev vseh teh nalog pa ima svoj začetek in svojo odločitev v družini. Zato smo nadvse prav pred kratkim brali v neki slovenski vzgojni knjigi iz domovine naš pregovor, ki pravi: „Kakršen les, takšen klin; kakršen oče, takšen sin.“ Prof. BOŽIDAR BAJUK, Mendoza

OKRKNJENA MORALA

Spoštovani gospod urednik!

...Ena stvar, ki jo pogrešam v „Duhovnem življenju“ in z menoj mnogi, so aktualnejši problemi v zvezi z našo religijo in z našim življenjem. Kdaj si mislim, da se uredniki boje načenjati pereča vprašanja, kdaj — oprostite — se ustrašijo, da si sami niso na jasnem. Skratka, želel bi, da bi počasi začeli reševati probleme, ki jih v medsebojnih pogovorih tako na hitro in zato nepravilno skušamo rešiti. Eden teh problemov je moralni problem, ki smo ga kakor drugi narodi izolirali na eno božjo zapoved (šesto, op. ur.)...
... eden izmed vaših vdanih bralcev

Jasnost potrebna

Seveda je namen našega lista, širiti potrebno jasnost v aktualnih versko-moralnih vprašanjih. Brez tega ne bi list vršil svojega poslanstva in ne bi opravičil svojega obstoja. Za to si tudi vsi vzajemno moramo prizadevati, po skromnih močeh uredniki, obenem pa tudi številni sodelavci in prijatelji lista, ki že zaradi svoje številnosti predstavljajo veliko intelektualno silo, ki je poroštvo uspehov.

List v glavnem vrši to poslanstvo najprej vsaj v toliko, da s pisanjem ne širi zmede in negotovosti in skuša vedno govoriti jasno, o čemer pač govori; o čem bi še mogel in moral govoriti, za enkrat pustimo. In to je danes že veliko. Zakaj danes je moderen skepticizem, ki je v življenjskih vprašanjih kar na splošno obupal nad jasnostjo in mu je iskanje jasnosti dokaz reakcionarnega, nemodernega mišljenja; prav s poudarjanjem v življenju nujne nejasnosti in tveganosti mnogi hočejo veljati za moderne. Naše stališče je v tem bolj optimistično in cilj čim večja možna jasnost.

Prizadevati si je treba za jasnost. A komu je vse jasno? Kdo je vso resnico prejel v zakup? So vprašanja, o katerih tu še ni bilo govora, pa bi potrebovala jasnega odgovora. Tudi v njih moramo iskati potrebne jasnosti z združenimi močmi. Zato smo hvaležni neznanemu prijatelju lista, da nas je opozoril na vprašanje, mimo katerega je prav, da tudi „Duhovno življenje“ ne gre. S tem

nas je potrdil v namenu, o stvari o priliki govoriti, kar storimo sedaj.

Da bi si pri listu v imenovanem vprašanju vsaj v glavnem ne bili na jasnem, za ta sum list — z dosedanjim pisanjem —, menim, ni dal povoda. List je pisal nekaj o čistosti in nečistosti in ob potrebnih prilikah o nevarnostih, pa prav tako in mnogo več o verskem in krepostnem življenju pod pozitivnim vidikom in o ljubezni mnogo. Prav te stvari pa spadajo, kot bomo videli, v ta problem. Važnejše pa je, v pravem duhu stalno oblikovati življenje, kot pa teoretično in načelno enkrat govoriti in potem založiti v arhiv.

Povod za sum, da si tu ni na jasnem, bi bil list mogel dati prav s tem, ker doslej o vprašanju načelno še ni govoril; da se pa to ni zgodilo, je res nekoliko umljivo iz težave in tveganosti vprašanja.

Težava vprašanja

Najprej: Med moralnimi vprašanji, ki zadevajo v živo življenje samo, je veliko težkih.

Teže je dalje o teh vprašanjih govoriti zaradi odgovornosti, ki jo s tem prevzameš. Pri teoretičnih doktrinarnih vprašanjih tega končno ni v toliki meri; pomota ali nejasnost tu ni usodna za življenje, ampak kvečjemu za abstraktno znanost, kar pa popravijo drugi. Tu gre za nauk, ki vpliva na življenje in ga oblikuje tako ali drugače. Tu je večkrat težko na vse strani prav govoriti. Ne le pomota in nejasnost, ampak tudi „preširoko ali preozko“ sta-

lišče more povzročiti veliko škodo v življenju. Zakaj to načelno in več ali manj splošno reševanje bo imelo kar najbolj pestro aplikacijo v stvarnem življenju. In tvoja beseda more biti enemu v potu ali drugačna drugemu v bolstno skrupuloznost.

To velja posebej za vprašanja, ki najbolj v živo zadevajo človeka; med temi je pa gotovo to, ki se nam danes zastavlja. Tu je posebno važno, da se upoštevata obe strani in se išče resnica „zlate sredine“. Zato je tudi, kar bo povedano, treba vzeti kot celoto, ne da bi vsak sprejel samo nekaj, kar mu pač gódi.

O vprašanju govore danes mnogi, ki si iskreno prizadevajo za pravega krščanskega duha in poglobitev krščanskega življenja. Često tožijo nad poplitvenjem in enostranostjo današnjega moralnega pojmovanja. Med drugim ugotavljajo, da je današnje moralno pojmovanje ceste preveč omejeno samo na eno, šesto božjo zapoved. Že pojem „nemoralno“ pomeni v življenju redno te vrste grehe, kot da drugi ne bi bili nemoralni in morda še bolj. Isto se kaže v življenju v nesorazmernem poudarjanju teh grehov in te kreposti, kot v ocenjevanju bližnjega, celo pri apostolskem prizadevanju, kot da je na prvem mestu šesta božja zapoved. Ob tem se pozabljajo večje in važnejše kreposti in usodnejši moralni problemi.

„Nemoralno“

„Nemoralen“ v življenju res splošno in skoro izključno pomeni človeka, ki se predaja nerednemu spolnemu izživljanju. Le redko se uporablja ta izraz v bolj strokovnem pomenu tudi za označevanje kake druge napake. „To je nemoralen značaj,“ morda kdaj slišiš zaključiti razgovor o človeku, ki mu ne moreš verjeti in te izda, ali o drugem, ki je brezvesten v izbiri sredstev.

Enako izraz „pokvarjen, pokvarjene navade“ navadno velja za isto moralno področje.

Zakaj izraz „nemoralnosti“ in „po-

kvarjenosti“ v življenju velja bolj za grehe seksualnega značaja kot pa n. pr. za goljufijo, laž, sovraštvo, obrekovanje, ki so prav tako ali bolj nemoralni?

Ta pojav, pravijo, ni vezan le na neke narode in na določene ideologije, ampak je precej splošen v človeštvu. Je tedaj globljeja, bolj splošno človeškega izvora. V neki meri moremo to razumeti.

Neredno spolno izživljanje je namreč res „nemoralno“. Prav to splošno označevanje lepo kaže to splošno človeško prepričanje, ki je iz glasu človeškega uma, glas vesti. Res kvari in kazi človekovo нравno podobo in kaže neurenost njegove volje.

To omejevanje „nemoralnega“ na seksualno področje kaže, da se človek v tej tvarini neurenosti v sebi posebno živo zaveda. Nemoralna je tudi laž, klevet, krivica bližnjemu... in vendar človeku ta beseda najprej pomeni samo zagrešeni seksualni nered.

To je le deloma razumljivo odtod, ker je to teženje v človeku posebno ostro, bolj posebno hud; iz istočasno vendar plemenitega in višjega teženja v človeku je zavest poraza, nereda in ponižanja posebno pekoča. Prav ta moralna borba, vsaj splošno, človeka zadeva najbolj v živo. Ob tem razpoloženju v človeku ne prejme vedno zasluženega moralnega ocenjevanja greh, ki je večji, bolj „nemoralen“. Peče ga prestopok seksualnega značaja, ko se krivice, ki jo je storil, sovraštva v srcu, obrekovanja bližnjega, laži morda niti ne spomni.

Tako je človeka ob zavesti ponižanja „sram“ seksualnih prestopkov, ko se ne zmeni za druge, ob katerih bi ga moralo biti še bolj sram: podlosti, laži, prevare, sovraštva, sebičnosti...

Verjetno moremo razlagati ta pojav v človeku iz njegovega čutno-materialnega značaja po njegovi telesnosti. Tvarno in čutno mu je bliže. Tako tudi glede grehov rad po zunanje in tako površno presoja njih moralno nevednost; večji so mu tisti, ki so v zunanjih de-

Janjih in dejanjih čutnega teženja; ubiti, krasti, nečistovati...

Bolj vidna mu je vidna nemoralnost grehov mesa kot grehov duha in tistih, ki ostajajo le v željah in besedah.

Pod tem vidikom kaže ocenjevanje seksualne grehe tudi izraz „nečist“, ki se v mnogih jeziki uporabljata. Izraz redno velja le za seksualne grehe. To je čutno in telesno gledano. Zgolj duhovno gledano so prav tako ali še bolj nečisti tudi drugi grehi; vsak pomeni v duši madež; čistega greha ni.

V medsebojnih odnosih

To moralno precenjevanje seksualnega področja se kaže tudi v socialnih človeških odnosih, kjer se njegova važnost v primeri z drugimi večkrat nesorazmerno poudarja. Iz tega so pojavi, od katerih nekatere moremo v neki meri razumeti in opravičevati, pa drugi, ki so vse obsodbe vredni.

V medsebojnem ocenjevanju ljudje večkrat drug na drugega preže in se ocenjujejo prav pod tem vidikom in enostransko, samo pod tem vidikom in krivično. Za velike in večje prestopke drugega značaja, goljufije, lazi, sebičnosti in sovraštvo, napuh, celo nevero — se ne zmenijo, večkrat zelo opravičujejo ali celo na dobro obračajo; prizadeji jim je psiholog, politik, diplomat, spreten, dober gospodar, financnik itd. Večkrat kažejo na druge dobre lastnosti, ki jih ima. O nevernem se reče: „Kt ne gre v cerkev, pa ima dobro srce.“ Prav tako! A če se je spozabil na seksualnem področju, morda le malo, to se ne prezre, ne opravičuje. Ta človek je enkrat za vselej „nemoralen“ in „pokvarjen“ in samo ta. Ze morda — samo neprevidno vzbujen sum je tu velika stvar. Tega ljudje ne pozabijo in ne opravičujejo; za to pri ljudeh ni odpuscanja. Tega pri ljudeh nobena pokora ne izbrise. Za nič, kar bi soubo omiljevalo, nočejo vedeti. Nobene dobre lastnosti človeka v tem primeru nočejo videti, nobenih olajševalnih okoliščin, morda njegove borbe, zmage, kesanje,

se vprašati, koliko je v resnici bila odgovornost in zla volja. Nič! Pri Bogu, ki sodi, je usmiljenje, pri človeku, ki ni poklican za sodbo in si že to krivično lasti, usmiljenja ni.

S tem v zvezi je prav na tem področju največ krivičnega sumničnega, opravljanja in pravega obrekovanja. Ne zadostuje jim resnična človeška mizerija, ampak si jo še izmišljajo. Večkrat so pri tem udeleženi tudi „dobri“ in „goreči“, ki za take veljajo ali se za take imajo.

V kolikor bi se to moralno poudarjanje seksualnosti in nekateri pojavi mogli opravičevati, moremo za to navesti nekatere razloge. Morda je k temu nagibal sem pa tja nek vzgojni vidik. Grehov te vrste je namreč v življenju mnogo, kar je pač umljivo iz človeške slabosti. Nevarnosti je iz iste človeške slabosti in zaradi pohujšanja v družbi mnogo in so velike. Z vzgojnega vidika imamo tu pred očmi predvsem mladino, ki je v nevarnosti osebno v tem pogledu; v nevarnosti njen značaj, njena življenjska sreča in morda večna. Zato je morda tu razumljiva strogost v sodbi in obsodbi. Ta strogost je morda večkrat iz strahu, da ne bi bil videz popustljivosti in opravičevanja greha, kar bi moglo v življenju povzročiti veliko moralno škodo. Ta odziv bi bil pri nekaterih, kakor bi moglo isto vzgojno stališče morda druge pehati v bolesten strah in skrupuloznost. A to je vprašanje poedinih primerov in vzgojne modrosti.

Lestvica kreposti in grehov

Ne smemo pa pri tem posploševati in kar na splošno dolžiti, da bi morda s prezirom govorili: „To je danes krščanska ali katoliška morala.“ Krivična beseda bi to bila; zakaj prav to ni krščanska in ne katoliška morala. Tu moramo vestno ločiti različne življenjske faktorje, kjer naj bi to pojmovanje prišlo v poštev; za naš primer morda: Cerkev kot tako, dušno pastirstvo, privatne vernike, bodisi poedine bodisi kot celoto, krščansko ljudstvo.

Namignili smo že, da to nesorazmerno seksualno pojmovanje morale ni omejeno na kak določeni narod ali ideologijo, ampak je srlošneje človeškega značaja. Je to v nekem pogledu poznanjeno moralno pojmovanje, ki je umljivo iz človeka kot takega. Tako je umljivo, da se more usiljevati to pojmovanje med verniki, ki ostanejo vedno ljudje z vsemi človeškimi oznakami in napakami. Morda napravi kdaj tak vtis tudi stališče dušnega pastirstva; a to je bolj samo vtis, ki je umljiv iz že omenjenega vzgojnega in pastoralnega stališča. A dušni pastir splošno prav sodi in je pravilno ocenjevanje kreposti in grehov med osnovnimi njegovimi moralnimi načeli. Če je to kdaj manj vidno v zunanjem dušnem pastirstvu, pa je tem bolj v spovednici. In prav med dušnimi pastirji kot tudi med privatnimi verniki so, ki opominjajo na to premarknitev moralnega težišča na seksualnost, ki opozarjajo na to „bonaravljenoost“ moralnega pojmovanja. Ta kritika pa je prav iz moralnega nauka in duha Cerkve. Krščanstvo dviga k pravemu pojmovanju, ne pa da bi ga dolžili ubijanja prave morale; saj imamo pravi nazor, ki nas žene k pravi kritiki, prav iz krščanstva.

Pod vplivom krščanstva nam nekateri pisatelji vzbujajo krščansko vest. Večkrat predstavljajo osebe, ki v tem blodijo, pa njih slabost in borbo in dobro v njih. Vzbudi se nam usmiljenje do blodčih in naklonjenost in se sprašujemo: Ali ni vendar prava vrednost tega človeka le vse druga kot v sodbi ljudi, ki ga obsojajo? Ali ne bo božja sodba, sodba ljubezni in usmiljenja in popolne pravičnosti, vse drugačna ko človeška?

Res pa je marsikje vpliv tega napačnega moralnega gledanja viden in so očitni nezdravi pojavi, ki jih rodi. Proti temu moramo odločno povedati, kar se vedno poudarja, pa v življenju vedno ne odmeva: Čistost ni edina krepost in grehi proti njej ne edini; ni najvišja krepost in ti grehi ne največji. Je še višja krepost in grehi še večji.

Seveda to mišljenje navadno drugih kreposti in grehov posebej ne taji; le tako poudarja šesto božjo zapoved, kot da bi drugih ne bilo. V tem pomenu imenujejo nekateri zato to moralno pojmovanje „okrnjeno, amputirano, pohabljeno moralo“. Osnovna in jasno vidna napaka tega mišljenja je vsaj prevračanje hierarhije kreposti in odgovarjajočih grehov.

Kako si kreposti slede po vrednosti, ne moremo absolutno določiti, ker so vidiki možni različni. Moramo pa najprej gledati njih predmete, to, na kar se nanašajo. Tako moramo na prvo mesto postaviti božje kreposti, ker se nanašajo na Boga, in od teh na prvo mesto ljubezen; potem šele slede druge kreposti, kakor jih že razvrščamo. Splošno pa v teh razvrstitvah prihajata srčnost in zmernost, pod katero spada tudi čistost, na zadnje mesto, ker se nanašata na čutno teženje, ki ga v človeku urejata.

Ali ni torej nauk dovolj jasen? Pustimo točno razvrstitev kreposti in grehov, ki je ne potrebujemo. Vzemimo, da bo kričič nered obtoženega moralnega ocenjevanja bolj viden, in primerjajmo ljubezen in grehe proti njej na eni strani in grehe proti čistosti na drugi strani. Ljubezen do Boga in do bližnjega je gotovo na prvem mestu, to je „prva in največja zapoved“, visoko nad zmernostjo in sorodnimi krepostmi. Pa prav tu vidimo, kako se poudarjajo grehi proti čistosti, ne da bi se zmenili za grehe proti ljubezni in celo na škodo ljubezni.

Ne moreš biti zato miren v vesti, če se čutiš sicer čistega, pa ljubezni nimaš, ampak sovražiš, si nevoščljiv in trdosrčen na vse strani. Ni prav, da nepoklican ocenjuješ brez ljubezni bližnjega in morda še pretiravaš njegove prestopke proti čistosti, ne vidiš pa večjih grehov drugod in na sebi: zamrže, goljufije, sovraštva, nevere, korpucije; na grešniku pa sicer lepih, dobrih in plemenitih potez nočeš videti. Apostolat, ki bi se samo „dostojnosti“

posvečal in ne videl velikih nalog, ki jih tudi nalaga ljubezen, bi tudi ostal na obrobju krščanske morale in ne prodrl v njenega duha in tudi ne imel potrebnih uspehov. Moč uveljavljanja ima celotno krščanstvo, ne neko okrnjeno in izkoreninjeno krščanstvo, izkoreninjeno iz ljubezni, ki mu je bistvena.

Najbolj kričeč pojav na glavo postavljene krščanske morale pa je krivično ocenjevanje v opravljanju na račun „zakrknjenega grešnika“, ki je seveda vedno le na seksualnem področju. To se vrši morda celo v mili, pobožni obliki, opravičujejo se: Saj ne obsojamo osebe, ampak greh, ki žali našega Gospoda. Pa govore zelo konkretno o osebi, ko niso k temu poklicani, in o grehu, ki „žali našega Gospoda“. Zdi se obenem, da obravnavajo zadevo z neko naslado in da jim je dobrodošla, kot jim je dobrodošel vsak škandal, da planejo po njem. Ko pošteni in resni ljudje to hočejo razumeti in razložiti, nekateri sumijo, da v teh primerih večkrat deluje podzavestna nevoščljivost, pri tistih, ki so v podobnem — v življenju imeli neuspeh in jim je v podzavesti ostala zadržanost. Da pri tem ne manjka večkrat slabe vesti, kaže samoopravičevanje med obravnavanjem samim: Saj ne, da bi opravljal, ampak... Ampak kaj? In za konec: Saj nismo hotele slabega; če pa bi bila beseda preveč, naj nam ljubi Bog odpusti...!?

Vprašajmo se ob tem: Katera je „prva in največja zapoved“? Kateri greh je tedaj največji? Kdo je v tem primeru lahko večji grešnik — opraviljivec ali opravljeni in obrekovani? Kako imenujemo človeka, ki se pa vendar dela lepega in postavlja za sodnika, ko ni poklican in ko sam greši? Katerih grešnikov naš Gospod ni mogel in jim kuče: Gorje! (Mt 21, 13-1). Ali so to bili nečistniki ali kdo drugi? Ali se v teh primerih ne najdejo med nami taki? Ali ne še hujši? Kristus je one pozval: „Kdor je med vami brez greha, naj prvi vrže kamen nanjo“ (na grešnico, ki so jo zasačili v prešuštvo).

Z drevesa...

*Z drevesa sem odkrhnjen list,
zanaša me vihar
v sinjine, kjer zvezdá je žar
in med močvirja kač in glist.*

*Na dnu srca je plamen čist,
po dobrem, lepem hrepeni —
a je preveč mrakov noči,
da bi bil jasen ametist.*

*Ti si pritrjen na drevo,
stoletja že na njem trpiš,
da milosti studenci vro.*

*Vem, kaj mi praviš, ko molčiš:
z žebli uporniško telo
vsak dan pribijam naj na križ...*

Andrej Bregar

Pa ga ni nihče vrgel, celo od njih ne. Pa danes kje med „dobrimi verniki“?

Da je duh, iz katerega vse to izhaja, vse kaj drugega kot krščanski in Kristusov, ni treba posebej ugotavljati. To ni več samo okrnjena in pohabljena in prevrnjena in izkoreninjena morala, ampak ubita morala; pomeni v imenu morale gojiti hujšo nemoralo. To je potvorba krščanstva in veliko pohujšanje in velika duhovna škoda. Svet po tem krščanstvo in versko življenje napak sodi in tako krščanstvo jih odbija; zakaj po naravi pošteni čutijo, da to ni prav. Tako trpi krščanstvo sramoto in škodo in taki „verniki“ bi storili Cerkvi zelo slabo uslugo s svojo go-rečnostjo.

Po tem mišljenju bi bil že dober kristjan, ki bi bil samo čist, čeprav bi ne imel nobene ljubezni; krščanska družba bi bila družba samo čistih, ki bi se pa mogli sovražiti, mrziti, med seboj izrabljati, griziti, opravljeni in

obrekovati. Ta svet bi bil vse kaj drugega ko krščanski. Kaj, naj pove primera. Satan je tudi spolno čist, pa je vendar pravi satan; pekel je družba spolno čistih hudičev, pa je vendar pekel, ker ni ljubezni, kar je sovraštvo.

Da počenje teh ljudi nima samo zlih posledic, je delo samo božje previdnosti. Bog tudi greh porablja v dobro. Opravljanje in obrekovanje je greh, ki ga pa Bog more porabiti v dobro. To dobro bi v našem primeru bila splošna obsodba nečistih grehov v družbi, ki jo utrjuje morda in poživilja tudi nastopanje teh ljudi. Po svojem počenju imajo značaj neke moralne sanitetne policije, kot imajo svoje poslanstvo kje pa kdaj kake živali, ki se hranijo z nesnago, ki jo tako odpravljajo. To providencijsko poslanstvo bi mogli odkriti tudi v tem zlu, kar pa zla in greha nikakor ne opravičuje.

Rešitev

1. Nečisti greh je res greh in ga je mnogo. To je prvo, kar moramo postaviti proti poplavi tega zla in proti širjenju in zagovarjanju v današnjem zmaterializiranem življenju; pa da se prepreči videz opravičevanja in pohujšanje. Zakaj v govorenju o tem je večkrat tiha težnja iz razumevanja človeške slabosti opravičevati greh. V zadnjem času je sv. stolica obsodila nekaj knjig, ki greše v tej smeri.

Seveda gledamo greh kot greh. Ni rečeno, kar ne spada toliko sem, da je gledanje tega greha vedno jasno in povsem pravilno. Večkrat se meša v to gledanje čutno-estetični vidik in po tem meri velikost greha. Ti grehi so zato nekaj „zelo grdega“. Grdobija greha je po velikosti greha. Tako so najgrši grehi grehi proti ljubezni; najgrši sovraštvo do Boga — pod duhovno-estetičnim vidikom, pod katerim se greh presoja. Nečisti je tudi grd, kot je grd greh, a ni zaradi čutno-neestetičnega elementa kot greh grši. Saj isto čutno-neestetično ni greh, če je dovoljeno. Greh je v neredu v volji, v uporju Bogu, ne v čutno-neestetičnem dejanju.

Primer: umor je umor in greh, pa naj bo „estetičen“, no utopitvi, zastupljenju, z injekcijo, elektriko ali tableto, ali pa neestetičen po krvoprelitju.

In pa skrunuloznost s tem v zvezi na drugi strani izključujemo. Večkrat kdo ima za greh ali za veliki greh, kar v resnici ni greh ali ne velik.

Sicer pa je greh, je velik greh, in je tega zla v družbi mnogo in nevarnosti veliko. Glede obsodbe tega. apostolskega prizadevanja po izbolihšanju pri vernikih ni kaj popravljanja ali odpravljati in spreminjati, ampak nasprotno.

2. Za kar tu gre, je torej dobolnitev moralnega gledanja in prizadevanja: razširitev na vse moralno območje proti omejevanju na eno samo.

Proti okrnjeni, na seksualno območje omejeni morali je treba v življenju uvesti pravo, popolno, integralno krščansko moralo, v duhu evangeljskega nauka.

Velja tedaj: Treba je „eno storiti in drugega ne opustiti“. „Našemu Odrešeniku ne more ugajati eno brez drugega; če se kdo, ki dela dobro, ne reši še madeža nečistosti, ali če tisti, ki se odlikuje v čistosti, ne vrši dobrih del, nima vrednosti čistost brez dobrih del in ne dobro delo brez čistosti“ (Homil. sv. Greg. Vel.).

3. Zlasti velja, da v tej celotni krščanski morali, da bo res krščanska, ne zamenjavamo kreposti in njihovih dobrih del po vrednosti; da po človeškem gledanju ne postavljamo svojevoljno v ospredje nižje kreposti na škodo najvišji, ljubezni. Vsaki svoje mesto; kraljici kreposti prvo. Krščanstvo je morala ljubezni, ki mora ožarjati vse druge kreposti; ne morala zgolj čistosti, napuhnjene in mrzle, brez ljubezni.

Tedaj bo ljubezen ožarjala vse, tudi pogled na človeško mizerijo v nečistosti, in lečila uspešne moralne rane. Rešitev je v popolnem, celotnem krščanstvu, ki je življenjsko religija predvsem ljubezni.

Dr. FRANC GNIDOVEC, Argentina

EVANGELIJ PO

Sv. Luku...

RAZLAGA DR. MIRKO GOGALA

UČENCI SE VRNEJO Z APOSTOLSKEGA POTA

Opremljeni z Jezusovim pooblastilom in njegovimi navodili so učenci odšli na pot. Nič ne vemo, koliko časa so misijonarili, čeprav se zdi, da ne več kot kake tri tedne. Zelo verjetno je Gospod sam učencem določil, kdaj in kje naj se spet zberejo pri njem. In prav pri tem povratku Luka spet nadaljuje svoje poročilo:

Vrnili so se pa dva in sedemdeseteri z veseljem in so pripovedovali: „Gospod, celo hudobni duhovi so nam pokorni v tvojem imenu.“ In rekel jim je: „Videl sem satana, da je padel z neba kakor blisk. Glejte, dal sem vam oblast, stopati na kače in škorpijone in na vsakršno sovražnikovo moč in nič vam ne bo škodovalo. Vendar se ne veselite tega, da so vam duhovi pokorni, ampak veselite se, da so vaša imena zapisana v nebesih“ (Lk 10, 17-20).

Učencem je prva misijonska akcija lepo uspela. Zato so s takšnim zadovoljstvom Jezusu poročali, kaj so doživeli. Najbolj jih je navdajalo z veseljem, da so jim celo hudobni duhovi bili pokorni. Kaj takega očitno niso pričakovali.

Tudi Jezus se je pridružil veselju svojih učencev. Istočasno pa je uporabil to priliko, da jim je spet razodel žarek svojega božjega veličastva. Opozoril jih

je, da mu s svojim poročilom niso nič novega povedali. On je bil vse to že zdavnaj sam vedel: „Videl sem satana, da je padel z neba kakor blisk.“ Hotel je reči: Ko ste vi reševali obsedence in izganjali iz njih hudega duha, sem videl satana, kako je z bliskovito naglico izgubil svojo moč in oblast. Še več: Jezus sam je bil tisti, ki je učencem dal oblast nad hudobnimi duhovi in jo sedaj znova potrjuje.

Oblast nad hudobnimi duhovi je brez dvoma velik dar, ki ga je Jezus poklonil svojim učencem. Vendar pa še daleč ni največji. Vprav padeč satanov iz nebes naj bi učence spominjal, kaj je zanje najvažnejše. Kdor ni zapisan v nebesih, temu nobena prehodna moč nič ne koristi, kot tudi satanu nič ne koristi, pa naj ima trenutno na zemlji še toliko oblasti. Čeprav torej ni slabo, da so se apostoli veselili svoje oblasti nad satanom, pa naj se še veliko bolj vesele zaradi tega, ker so njih imena zapisana v knjigi življenja (prim. Ps 68, 29; Dan 12, 1; Raz 3, 5; 13, 8 sl; nebesa nam sveto pismo predstavlja kot kako mesto na zemlji, ki vodi zapisnik o svojih prebivalcih).

Ta Jezusova izjava mora tudi nam biti v veliko tolažbo in resen opomin. Nič zato, če nimamo čudežne moči, če ne dosegamo nenavadnih uspehov pri

apostolatu. Delež v nebesih pa tudi mi lahko dosežemo in to je ravno najvažnejše.

*

Lep uspeh, ki so ga učenci imeli pri razširjanju božjega kraljestva, je v Jezusovem srcu nenadoma sprožil val najčistejšega veselja. Ves srečen se je zahvalil nebeškemu Očetu, svojim učencem pa je ob tej priliki podaril eno najglobljih teoloških razodetij:

Prav to uro se je razveselil v Svetem Duhu in je rekel: „Slavim te, Oče, Gospod nebes in zemlje, da si prikriš modrim in razumnim in razodel malim. Da, Oče, zakaj tako Ti je bilo vseč. Vse mi je izročil moj Oče, in nihče ne ve, kdo je Sin razen Očeta; in kdo je Oče, razen Sina in tistega, komur hoče Sin razodeti.“ In posebej se je obrnil do svojih učencev in rekel: „Srečne oči, katere vidijo, kar vi vidite! Zakaj povem vam, da so mnogi preroki in kralji želeli videti, kar vi vidite, pa niso videli; in slišati, kar vi slišate, pa niso slišali“ (Lk 10, 21-24; Mt 11, 25-27).

Ta odstavek predstavlja višek celega poglavja in morda celo vsega evangelija. Matej ga tudi ima, vendar v drugačni zvezi kot Luka in brez jasne določitve časa. Po svojem vzvišenem slogu in po svoji globoki vsebini je čisto podoben četrtemu evangeliju, ki pa tega mesta ne navaja. Mnoge je ta podobnost z Janezovim evangelijem zavedla k trditvi, da je bil ta odstavek kasneje vnešen v Lukov in Matejev evangelij. Vendar pa vsi stari rokopisi enoglasno dokazujejo literarno pristnost tega dela. Pa pojdemo kar k vsebini.

Sveti Duh je navalil Jezusovo srce z globoko hvaležnostjo do nebeškega Očeta, ker je skrivnosti odrešenja prikriš „modrim in razumnim“, kot so bili prevzetni in domišljavi pismouki in fa-

rizeji, ter jih razodel „malim“, to je preprostim in neukim ljudem, kot so bili apostoli in učenci. „Tako je bilo vseč“ Očetu, ki je suveren „Gospod nebes in zemlje“. Božja volja je zadnji razlog nam nerazumljivega božjega ravnanja.

Nato pa se je Jezus še višje povzpел in na kratko označil svoje razmerje do Očeta. Najprej je razodel svojo vrhovno in univerzalno oblast: „Vse mi je izročil moj Oče.“ Jezus je namreč kot Sin božji prejel od Očeta po večnem rojstvu božjo naravo z vsemi popolnostmi, tako da je z Očetom istega bistva in njemu popolnoma enak. Dosledno temu „nihče ne ve, kdo je Sin, razen Očeta“. Ker je tudi Sin Bog, zato popolno poznanje Sina presega vse moči ustvarjenega razuma in je pridržano samo Očetu, ki kot Bog edini lahko prodre v skrivnost božje narave. Prav tako tudi nihče ne ve, „kdo je Oče, razen Sina“, ki je z njim istega bistva in je med njima popolna enakost tudi glede znanja. Poznanje Očeta je tako lastno Sinu, da ga nihče ne more poznati razen tistega, „komur hoče Sin razodeti“. Tukaj Jezus sebi pripisuje isto razodetje, ki ga je preje pripisal Očetu. Tako spet z nove strani poudari popolno enakost med Očetom in Sinom.

Jezus je torej čisto jasno razodel svoje božanstvo, saj sta z Očetom istega bistva in je zato med njima glede vsega popolna enakost. Precej jasno tudi naznači, da je Sin rojen iz Očetovega spoznanja. Če povrhu še upoštevamo, da je Gospod vse to govoril „v Svetem Duhu“, kot nam pove Luka, pa imamo na kratko podan celoten nauk o presveti Trojici. Poleg tega nam je Jezus povedal s tem, da je on edini srednik med nami in med Očetom. Le s pomočjo njegovega razodetja lahko pridemo do spoznanja Očeta in božjih skrivnosti sploh. V tem je tudi lepo poudarjen nadnarav-

ni značaj vere. Za poznanje božjih skrivnosti vsa človeška modrost ne zadošča. Zato je potrebno razodetje, ki je božji dar, božja milost. Milost pa je pač milost in si najraje izbira tista pota, kjer se ta njena posebnost najlepše odraža. Zato Bog globokih verskih resnic ni razodel učenim in modrim, ki so bili ponosni na svoje znanje in se povzdigovali nad druge, temveč neukim in majhnim, ki so z otroško preprostostjo in ponižnostjo sprejeli evangelij odrešenja. (Tudi mi se ne bojmo dajati preprostim ljudem solidnega pouka glede najglobljih verskih resnic, saj nas bodo velikokrat še bolje razumeli kot tisti, ki so polni svetne učenosti.)

Gospodovi učenci pa si bili ravno med prvimi, ki so bili deležni te izredne milosti. Doživeli so Jezusov prihod in neposredno iz njegovih ust so prejeli razodetje najglobljih božjih skrivnosti. Bila je to zanje res neprecenljiva sreča, ki so si jo želeli mnogi imenitni in pravični možje stare zaveze, pa je niso dočakali. Jezus je hotel, da bi se učenci tega zavedali. Zato jim je dejal: „Srečne oči, katere vidijo, kar vi vidite! Zakaj povem vam, da so mnogi preroki in kralji želeli videti, kar vi vidite, pa niso videli; in slišati, kar vi slišite, pa niso slišali.“

Vendar pa Jezus ni hotel osrečiti samo tiste skupine svojih učencev, ampak je milost razodetja in sploh odrešenja namenil prav vsem ljudem. Matej nam v tej zvezi podaja Gospodovo povabilo, naj bi se vsi brez izjeme z zupanjem zatekli k njegovemu božjemu Srcu, ker je polno miline in dobrote, da bi v njem našli olajšanje v težavah in dušni mir: „Pridite k meni vsi, kateri se trudite in ste obteženi i. l. jaz vas bom poživil. Vzemite moj jarem nase (t. j. postanite moji učenci) in učite se

od mene, ker sem krotak in iz srca ponizen, in našli boste mir svojim dušam. Zakaj moj jarem je sladak in moje breme je lahko“ (Mt 11, 28-30).

Vrata do božjih zakladov odrešenja so tudi nam na široko odprta. Gre samo za to, če se bomo hoteli z njim okoristiti. Kdor bi sledil božjemu klicu, temu bo Jezus s svojo božjo vsemogočnostjo pomagal preko vseh težav in ga v svoji veliki dobroti povzdignil prav do nebes in do nebeške sreče. Kdor pa bo njegovo povabilo zavrgel, tega bo pa pravična božja jeza pahnila prav do pekla.

HODIL PO ZEMLJI SEM ČILSKI...

Nekaj podatkov o Čilu

Stal sem torej pri količku, kjer je bilo označeno, da pričena avtobusna proga za kraja Buin in Maipo. Eno vozilo mi je pred nosom ušlo in tako sem moral čakati tri četrte ure na drugo. Da se ne bi dolgočasil, sem vzel v roke brošuro „Vodič za turista“. Tam sem zasledil nekaj podatkov o Čilu, ki jih na tem mestu naprej posredujem prijaznim bralcem „Duhovnega življenja“.

Čile je zemljepisno zelo zanimiva dežela. Razteza se od sedemnajstega do petdesetega vzporednika južne širine in je dolg 4.300 km. Kljub temu ne meri več kot 790.000 km², ker, če je dolg, je pa zato zelo ozek. Počez meri na najširšem mestu malo nad 300 km. Kljub temu v Evropi, če izvzamemo Rusijo, ni države, ki bi mu bila enaka po površini. Na njegov prostor bi lahko spravili tri sedanje Jugoslavije.

Trenutno ima Čile nekaj nad 6 milijonov prebivalcev, kar da sedem prebivalcev na km². Ker pa vsaj polovica ozemlja ni porabna za stalno bivanje, je gostota prebivalcev na krajih, kjer bivajo mnogo večja. Zlasti močno je poseljena rodovitna pokrajina okrog glavnega mesta, kjer pride 70 ljudi na kvadratni kilometer.

Ker je Čile tako raztegnjena dežela, je naravno, da pozna več klim. Na severu n. pr. je zrak suh in v mnogih krajih vse leto ne pade kapljica dežja. Na severu se razprostirajo velika solitrska polja, kjer ni videti enega samega drevesa. Čilenci pravijo tem predelom pampa. Za Argentinca pomeni pampa nekaj vse bolj veselega: zelene pašnike, kjer se hranijo črede krav in ovac — ponos lastnika in gospodarska moč argentinske države.

Za temi suhimi pokrajinami prideš do ozemlja, kjer je sicer še mnogo nerodovitne zemlje, toda preko nje se pre-

pletajo rodovitne doline polne žlahtnih nasadov vinske trte, jablan in oreha. Najbolj značilno mesto tega predela je La Serena, kjer se temperatura vse leto drži med 20—25° C.

Najbolj idealno podnebje ima kotlina okrog Santiaga, ker se slovenski človek počuti kot kje na Gorenjskem. Podnevi včasih vročina pritisne precej visoko, do 35°, a je vedno suha, tako da ne utruja kot v Buenos Airesu. Komaj pa sonce zaide, že nastopi hlad, tako da se je treba kar dobro odeti in spati pri zaprtem oknu.

Pokrajina okrog Santiaga se odlikuje po svojem poljedelstvu in vinogradih, ki segajo globoko na jug. Ker jo prečkajo številne reke, ki prihajajo iz Andov, ne trpi pomanjkanja vode in je zato zelo rodovitna. Na zunaj je zelo podobna krajem Srednje Italije, kot smo jih nekateri begunci spoznali okrog Servigliana pri Fermu.

500 km južno od Santiaga pa se pričena čilski jug. Značilni so zanj ogromni gozdovi, lepi pašniki, ognjeniki, kot zrcalo čista jezera in bistre reke, ki derejo proti morju. Semkaj prihajajo ljudje poleti na počitnice in tudi za tujce je ta del zemlje najlepši. Meni se je zdelo, kot da hodim po Gorenjski med Bohinjem, Jesenicami in Kranjsko goro. Edino, kar ni prijetno, je to, da ima zelo veliko padavin. Samo trije meseci, od decembra do februarja so zares suhi, nato pa že ni več gotovosti, ali se bo vreme obdržalo lepo ali ne. V teh krajih uspeva sadje vseh vrst, češnja, oreh in pa — naša robida. Baje so jo zanesli nemški naseljenci iz Evrope. Sedaj se je tako razpasla, da dela že resno škodo na poljih in jo je treba neprestano izsekavati in požigati.

V pristanišču Puerto Montt (1063 km od Santiaga) konča širokotirna železnica. Tu pričena najbolj južni del čilskega ozemlja, za katerega so značilni številni otoki in čudoviti morski

zalivi, ki se zajedajo v celino, polni nepoposnih prirodnih lepot. V teh krajih so se naselili dalmatinski Hrvatje, ki so še danes jedro prebivalstva. Vožnja po kanalih na ladji iz Puerta Montt mimo velikega otoka Chiloé in skozi pristanišča Ancud, Castro, Puerto Aisén (iz njega vodi cesta na argentinsko stran v Comodoro Rivadavia) do Punta Arenas na Ognjeni zemlji je nekaj, kar se skoro ne da popisati. Je treba doživeti, kajti oko strmi nad lepoto, ki je nakopičena na tem južnem delu sveta, pa ljudem skoro nepoznana.

Tak je torej Čile, v katerem sem tudi jaz želel preživeti svoje letošnje počitnice.

Na prvi postojanki

Tudi mojega čakanja je bilo končno konec. Avtobus je le prišel in se začel počasi polniti. Kot sem že omenil, Čilenec vedno kaj s seboj prenaša. Zato je vsako vozilo po strehi in med sedeži polno vreč, košar, kovčkov, pa tudi živih bitij, kot so prav kokoši in temu podobna perutnina. Vse to prenašanje prtljage seveda točnosti voznega reda ravno ne pospešuje, kar pa Čilencu ni dosti mar. Na vožnji potrpežljivo prenaša suvanje, gnečo in stiskanje, ne da bi se razburil. V tem oziru je tu v Argentini kri veliko bolj vroča in preje zavre. Ne vem ali zato, ker je v Buenos Airesu precej Kalabrežev in Sicilijancev ali zato, ker niso vzgojeni za vožnje po vozilih.

Avtobus je zavil proti jugu. Kakor vodi v Buenos Airesu ulica Rivadavia 36 km ven iz središča proti zapadu, tako ima Santiago podobno avenido proti jugu, ki sega do kraja San Bernardo, 28 km od Santiaga in ji je ime Gran Avenida.

Nato se hiše nehajo. Prvo večje naselje potem je Buin, 36 km od Santiaga. Glavna cesta gre naprej ob železnici proti jugu, mi pa smo zavili na desno v 3 km oddaljeni kraj Maipo. Tu naj bi bi bila moja prva postojanka.

Kraj Maipo leži ob reki istega imena

in je silno bogat na grozdju. Prav takrat je bila trgatav in povsod so ponujali „čičo“, t. j. sladki mošt. Ko smo že pri tem predmetu, naj spregovorim še besedo o čilskem vinu. Izredno ugodno podnebje je pripomoglo, da se je vinogradništvo razvilo do nenavadne višine in da proizvaja vina, ki se mirno lahko merijo z najboljšimi iz Italije, Francije in Španije. Čilenec si ga zato tudi privoščiti in to ne v majhni meri. Ker zlasti preprosti ljudje premalo jedo, zato vino hitro čutijo. Ob vsaki uri vidiš kakega pijanca, ki meri cesto počez in povprek in dasi še komaj jeclja, prosi za „caridad“ (miloščino), da bi nadaljeval s svojim početjem. Vsi ugledni Čilenci so mi tožili, da je pijača „vicio nacional“, narodna pregreha in da je ta največ kriva, če se dežela ne dvigne kot bi se lahko ob svojem prirodnem bogastvu.

Pripovedujejo (šala je še iz tistih časov, ko je vladal v Argentini Perón in je prav snubil čilskega predsednika Ibáñeza), da sta Perón in Ibáñez šla po ulicah Buenos Airesa in je Perón dejal: „Pri nas v Buenos Airesu boš zaman najdel pijanega človeka.“ Ibáñez se je čutil kot Čileneц prizadetega, pa je odvrnil: „Ali mi plačaš milijon pesov, če ti pokažem pijanca ob belem dnevu?“ Perón je pristal, pa sta šla v pristanišče, kjer je take vrste ljudi najlažje najti. Nista dolgo hodila, pa že Ibáñez zmagoslavno pokaže s prstom: „Ahí está! (Tamle leži!) Hitela sta k njemu in Perón ga je nahrulil: „Od kod pa si, da si se ga že sredi dneva tako nalezel?“ Pijanec se naspol dvigne in zaspansko pove: „Soy de Santiago de Chile.“ (Iz Santiaga de Chile sem.) Perón je prasnrl v smeh, za njim pa še Ibáñez. Boljšega dokaza ne bi bila mogla najti.

V Maipo živijo redovnice, ki so čilskega izvora in imajo tam materno hišo. Za te redovnice duhovno skrbi g. Ludvik Ceglar, ki je doma v Stični na Dolenjskem. Spoznala sva se v bogoslovju, kjer sva isto leto vstopila v sementišče. Nato so šla najina pota narazen. On je bežal na Koroško, jaz pa v

Italijo; s Koroške on spet v Čile, jaz pa v Argentino. Že od leta 1944, t. j. od mojega posvečenja se nisva več videla. Zato je bilo najino svidenje tem bolj pristrčno. Kot hišni kaplan razpolaga z več sobami. Ena je lepo opremljena že čakala name.

Kmalu nato se je prišla sama vrhovna prednica pozanimat, če sem prišel. Najbrže sem naredil dober vtis, kajti ob priliki večerje mi je že prišla naznanit, da si sestre želijo za naslednji dan — bil je ravno prvi petek — celodnevno duhovno obnovo. Seveda sem moral reči č. prednici z nasmejanim obrazom: „Madre, con mucho gusto“ (Mati, z velikim veseljem). Kaj sem pa hotel storiti drugega, ko pa je ob sprejemu tako lepo rekla: „Casa es suya!“ (V svoji hiši ste!) In še hrano in stanovanje mi je dala zastonj.

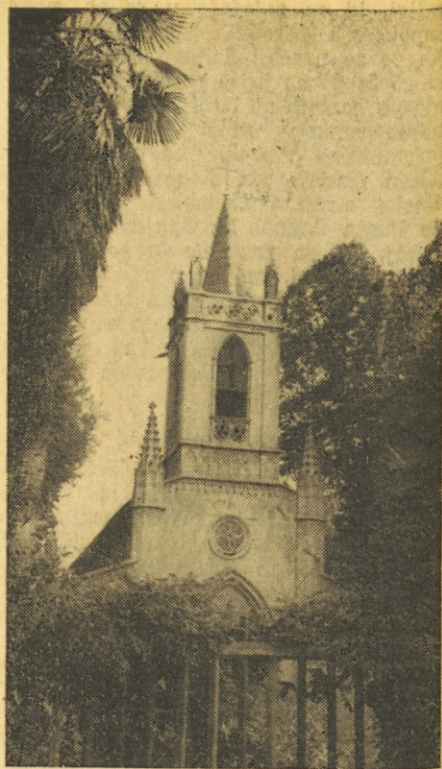
Ko je odšla, me je g. Ludvik poučil: „Pridigaj o pokorščini. To mati prednica zelo rada zabičuje sestram.“ Tako sem šel po večerji mesto v posteljo k mizi in brskal po spominu, kaj sem že lepega o pokorščini povedal. Drugo pridigo pa sem hotel posvetiti „al Jesús Sacramentado“ (evharističnemu Jezusu).

Tako sem drugi dan govoril in dvigal duše čilskih redovnic. Zvečer naju je mati prednica spet obiskala. Pričakoval sem pohvale, pa sem slišal vse kaj drugega: „Veste, zanimalo me je, kako naglašate v Argentini španske besede, pa sem želela slišati vašo Reverencijo.“

Med čilskimi verniki

Minil je petek in napočila je sobota. Gospod Ludvik je opravil zgodnjo mašo, jaz pa tisto za redovno kolektiviteto. Po maši mi je g. Ludvik predlagal, da obiščeva g. dr. Trdana, ki pase duše nekoliko nižje od njega v lepem gorskem kraju Aculeo. Seveda sem predlog z navdušenjem sprejel.

Šla sva najprej do glavne ceste. Tam sva pravkar zamudila avtobus, ki je šel v Aculeo. „Kaj pa sedaj?“ sem

Cerkev sv. Jožefa v Aculeo, kjer pastiruje dr. Anton Trdan. Zgrajena je bila leta 1912 v gotskem slogu

malo zaskrbljen vprašal gospoda Ludvika.

„Nič hudega! Avtomobile bova vstavljala. Eden se naju bo že usmilil in vzel s seboj.“ Spomnil sem se, da smo približno pred desetimi leti tako delali tudi mi v Italiji. Takemu potovanju smo rekli „mezzo di fortuna“.

Začela sva prežati, kaj nama bi prišlo pod roke. Tovorne avtomobile sva pustila voziti mimo. Ko pa se je bližal kak osebni avtomobil, sva začela dvigati roki. Nekateri so bili polni; drugi najbrže s črno suknjo niso marali imeti

dosti opraviti, tretji so šli mimo v kako bližnje naselje. Končno pa je le prišel pravi: Ford 1955. V njem je sedel en sam človek. Že od daleč je začel ustavljati. Prijazno naju je povabil v avto in odbrzeli smo po asfaltirani cesti.

Gospod Ludvik je takoj povedal, da sem iz Argentine. S tem je bila že dana snov za pogovor. Voznik avtomobila je hotel vedeti, kakšen je sedaj politični položaj v Argentini, ali je bil Perón res tako proti cerkvi ali se je kaj bati, da se vrne in podobno. Potem zapet ali mi je Čile všeč in kaj sodim o čilski politiki.

Ker leži Aculeo kamor sva bila namenjena, 17 km na desno od glavne ceste, naju je uslužni Čilenc zložil pred postajo Hospital, nama želel vso srečo in nato nadaljeval pot proti jugu.

Na cesti ni prijetno stati, pa sva jo kar peš ubrala proti Aculeo. Upala sva, da naju med potjo spet kdo pobere. Nisva še hodila deset minut in pravkar sva se bližala kraju Champa, kjer si zelo želijo duhovnika in bi bilo za kakega Slovenca dušnopastirska postojanka kot nalašč, ko naju je dohitel osebni avto. Voznik avta naju je vprašal, kam greva in dasi je imel veliko krajšo pot, zapeljal vse do g. dr. Trdana.

Veselo je bilo svidenje in takoj smo se vsedli k mizi, kjer naju je gospod doktor s šoferjem vred pogostil s kupico vermuta. Mojega prihoda je bil zelo vesel, kajti pravkar je končaval misijon kot pripravo za velikonočno sv. obhajilo in moja pomoč mu je bila nad vse dobrodošla. Proti večeru se je gospod Ludvik odpeljal nazaj na svojo kaplanijo, kajti drugi dan je bila nedelja in sestre tudi niso mogle ostati brez maše, jaz pa naj bi prenočil pri dr. Trdanu.

Aculeo je tipično kmečko naselje. Ima silno lepo lego. S treh strani ga obdaja venec gora, ki sežejo do 2.000 metrov višine. V bližini se razprostira romantično jezero, veliko kot Bohinjsko v Sloveniji. Vsa dolina je polna kanalov, ki namakajo zemljo.

Zanimiv je sistem poljedelstva. Posestva, ki so navadno zelo obširna, se imenujejo „fundo“. Lastnik funda ima pod seboj najemniške družine, katerim mora ob sprejemu v službo dati na razpolago hišo in orodje. Dohodek si delijo pol na pol, tako da je ta sistem zelo socialen.

Aculeo je torej kraj, ki ga sestavlja več fundov s pripadajočimi najemniškimi družinami. Ni fara, ker je cerkev lasti enega izmed fundov. Duhovnika vzdržujejo lastniki fundov. To rodi včasih svoje težave, ki pa se dajo navadno rešiti z dobro voljo.

Zanimivo je obiskati tak fundo. To je prava graščina s trideset do štirideset sobami in z vsemi gospodarskimi pritliklinami. Včasih, ko meščani iz Santiaga še niso poznali „dežele jezer“ na jugu države, so navadno preživljali svoje počitnice sredi kmečkega življa; zato je bilo potrebnih toliko sob. Sedaj pa ima navadno lastnik funda svoje stanovanje v glavnem mestu; on sam živi na deželi, žena in otroci pa v mestu, od koder pridejo na posestvo le ob sobotah in nedeljah in ob počitnicah.

Politično pripadajo fundiši navadno k stranki konservativcev. Čile je dežela, kjer je demokratični čut zelo razvit. Težko si je misliti v njej tako diktaturo, kot jo je v Argentini razvil Perón. Čilenc preveč ljubi svobodo, da bi se dal vezati na določen sistem. Zato je v Čilu več kot deset strank. Katoliški Cerkvi naklonjene so zlasti tri: konservativci, liberalci in falangisti. Ti slednji so precej na levo in zelo slični našim krščanskim socialistom. Proti Cerkvi najbolj delujejo radikali. Njihova stranka je dekla prostozidarjev. Sedanji predsednik Ibáñez je bil izvoljen proti pričakovanju in z nasprotovanjem omenjenih strank. Volilo ga je preprosto ljudstvo, ki je od njega pričakovalo nekaj podobnega, kot je storil Perón v Argentini. Trenutno pa se naslanja Ibáñez na podporo Cerkvi prijaznih strank.

V Čilu vodi dejansko politiko nekaj nad petdeset starodavnih družin, ki živijo v Santiagu in njega okolici. Priimki kot Errázuriz, Correa, Larrain, Letellier in še nekateri drugi se vedno znova pojavljajo v tej ali oni politični kombinaciji. Vsi ti ljudje so lastniki velikih posestev in zelo vplivni.

Na večer tistega dne me je torej g. dr. Trdan zapeljal na fundo Abrantes, pet kilometrov v smeri, od koder smo prišli v Aculeo. Bolje rečeno: po naju je prišla v elegantnem avtomobilu sama „grajska“ gospa. Vsi bolje stoječi fundiši namreč imajo navado pokloniti svojim gospem lasten avto, v katerem se lahko vozijo naokrog.

V abranški cerkvi so se zvečer zbrali vsi najemniki iz abranškega funda. Župnik iz Maipoja, kamor cerkveno spada Abrantes, je pridigal, midva z dr. Trdanom sva pa spovedovala. In to moške in še koliko! Drugi dan je bilo 120 obhajil. Kaj takega v Argentini ni videti. In vse po zaslugi vernega gospodarja.

Pri spovedovanju sem se moral enkrat od srca nasmejati. Dejal mi je eden od spovedancev: „Me he curado.“ Jaz sem mu odgovoril „Častitam, da ste ozdraveli. Na čem pa ste bolehal pravzaprav?“ Curarse pomeni namreč ozdraveti; v Čilu pa je druga beseda za embriagarse, to je opijaniti se. Šele, ko mi je dobri Čilenec natančneje pojasnil, kako se je „ozdravil“, sem ga razumel.

Lepo je bilo drugi dan videti gospodarja s svojo ženo in otroci, ki so se pomešali med svoje najemnike in jim postregli z zajutrekom. Prav tako je vsaka družina dobila v dar dve oedeji za zimo. Združiti velikonočno obhajilo s takim obdarovanjem je brez dvoma lepa misel in dokazuje, da so še bogataši, ki socialno čutijo.

Isti dan dopoldne je g. dr. Trdan poročil mlad par, ki je zrastel v Katoliški akciji. Bila sva povabljeni, da se udeleživa slavnostnega kosila. Bilo je zanimivo gledati, kako preprosti čilski narod praznuje poročni dan. Vse ima

veliko več sličnosti z našo poroko kot v Argentini. Med drevesi, po katerih se ovija vinska trta, so raztegnili veliko plahto, da bi varovala goste pred sončno pripeko. Mize so postavili v obliki podkve. Nato se je pričelo slavlje. Za narezkom (bil je na ražnju pečen prešiček) je sledila nepogrešljiva čilska „cazuela“. To je juha, v katero je zakuhan riž in plava v njem ob navadnih dneih kos govedine, ob slovesnih pa kos kuretine. Zatem je prišlo na mizo pečeno meso, in nato poslaščice. Z vinom se seveda ni ravno štedilo. Vmes sta dva pevca na kitaro prepevala in duhovičila poročenima na čast. Bilo je tudi treba govoriti; zastopnik občine, ki je bil pri občinskih volitvah pravkar izvoljen in se mu v Čilu pravi regidor, dr. Trdan, kot župnik, in jaz kot „ilustre huesped“ (odlični gost). Pohvalil sem čilsko gostoljubnost, jim čestital na božji kapljici in prirodnih lepotah, jim povedal, da bi se Slovenci na čilski zemlji čutili kot doma in jim priporočil, naj ostanejo zvesti svoji zemlji in ne silijo v mesta, ki so prekletstvo za kmečkega človeka.

Le prehitro je potekel čas. Sonce je šlo v zaton in gospod Ludvik me je že čakal z večerjo pri svojih sestrah. Dal sem prijazni družbi slovo, stisnil roko g. dr. Trdanu in se vsedel v avtobus, ki se je vračal proti Santiagu.

„Vesel rod prebiva tod,“ sem ponavljal s pesnikom, ko sem se vozil mimo belih hiš, ovitih od brajd in skritih med košatimi drevesi sredi rodovitnega polja.

Tedaj mi je postalo tesno v duši. „Naši ljudje pa uživajo le velemestni smrad in poslušajo brnenje strojev,“ sem si mislil. In vzcvetela je v mojem sreču prošnja do Boga: „Daj, nebeški Oče, da bi tudi naš rod sredi Buenos Airesa, doživel dan, ko bi mu se noga odpočila sredi polja in oko napilo od pogleda na zeleni travnik in rumeno žito!“

(Dalje prihodnjč)

JOŽE JURAK

Spisal E. William, ilustriral Hotimir Gorazd

ANICA ZVE RESNICO

Glas iz srebrnega zvona, ki je nekdaj prepeval v taoističnem samostanu, je slovesno brnel in oznanjal vsem prebivalcem sedmerih vasi, da so rešeni. Iz vasi so v odgovor na njegovo veselo novico odgovarjale eksplozije iz možnarjev in pokanje pušk. In ko je nastal mrak, so vasi zažarele v umetnih ognjih. Njih žar je odseval na stenah misijonske postaje in risal najbolj različne podobe na belem ometu.

Ljudje so bili prepričani — in cerkovnik John Wong bolj ko vsi drugi — da je oče O'Shea izvršil izreden čudež. In ko bodo ljudje, ki so temu čudežu prisostvovali, že vstopili v jesen življenja, bodo še vedno z istim ganotjem, kot so doživljali srečanje Mieh Yanga z očetom O' Shea, pripovedovali svojim vnukom o velikem dnevu, ki so mu bili priča.

Oboroženi roparji so vdrli z onstran gorá med nje. Že so oplenili vasi in zasušnjili njih prebivalce, ko je Oshi Shen Fu, s katoliške misijonske postaje, pogumno odšel sam, brez spremstva in orožja v sovražni tabor, razpršil vojake, jih prisilil, da so spustili ljudi na svobodo in jim vrnili zaplenjeno blago. In ni bilo najmanjšega dvoma, da se je zgodil čudež, saj je Mieh Yang sam to potrdil, ko je javno izjavil, da se ga je dotaknil duh božji in ga prepogovoril k umiku.

Carmody je zamišljeno korakal po dvorišču pred misijonsko pisarno. Ni mu bilo všeč, da je nenadoma postal junak

dneva. Globoko ga je presunilo, ko so moški in ženske padali k njegovim nogam in mu poljubljali rob talarja; bilo mu je nerodno, ko je videl izraze spoštovanja, ki sta mu jih izkazovala zdravnik in njegova žena Beryl. Sam sebi se je zdel večji bogokletnež in hinavec kot kdaj koli prej. Samo en dan ga je še ločil od prihoda škofovega zastopnika, ki mu bo strgal krinko z obraza in povedal ljudem, da ni nikak svetnik, temveč prekanjen glumec, ki je izdal njih zaupanje in jih prevaril v najbolj svetih čustvih.

Mrzel pot ga je oblival po vsem telesu ob spoznanju, da zanj ni več poti nazaj. Vsak korak, ki ga je storil, vsaka beseda, ki jo je spregovoril, vsaka stvar, ki jo je naredil, ga je bolj potiskala v slepo ulico, iz katere ni videl izhoda.

Hotel je rešiti sebe, pa se je drznil odvezati od grehov umirajočega Kitajca; hotel si je pridobiti svobodo, pa se je zato oblekel v talar umorjenega misijonarja O'Shea; hotel si je zagotoviti povratek v civilizirani svet, pa je zašel v kolesa dogodka, ki so ga ljudje sprejeli za čudež. Jutri se bo vsa ta umetna zgradba zrušila v prah in on bo stal razgaljen pred svojimi verniki, ki ga obožujejo. In prav to ga je najbolj skelelo v duši. Resnično je vzljubil te uboge Kitajce in želel si je, da bi tudi oni ohranili nanj tako lep spomin kot on nanje.

Umetni ognji so začeli umirati drug za drugim; počile so zadnje petarde in

luči na misijonski postaji so ugasnile. Mesec, ki je plaval med oblaki, je prišel s svojo bledo svetlobo do veljave in v njej se je temno odražala gmota gore „Dveh sestrá“.

Carmody se je usmeril h glavnemu vhodu misijonske postaje. Viazhen vetrič ga je prijetno božal v obraz. Tam pri vhodu je bilo videti voz, ki se mu je snelo kolo. Njegov lastnik ga je mirno pustil na mestu, saj je vedel, da nevarnosti ni več in da je jutri še en dan, ko lahko voz popravi.

Na vozu je sedela Anica.

*

Ko se ji je Carmody približal, je dvignila glavo in ga pogledala. V mesečini je njen obraz izražal izredno bleديو. Carmody se je ustavil ob vozu in se zazrl vanjo.

„Ne delate prav, da sedite v tem hladu na vozu,“ jo je ogovoril.

„Nisem pomislila na to. Ne morem spat.“ Pri tem je globoko srknila zrak vase. „Zdi se mi, da sem edina oseba, ki se vam danes še ni zahvalila za vse, kar ste storili za nas.“

Mali voz, na katerem je sedela, ji je dal višino Carmodyjevega telesa. Njena glava se je sklanjala proti njegovi. Carmody je čutil v sebi nenavaden ogenj. Da bi se lažje obvladal, si je položil roke na hrbet in jih krepko stisnil drugo proti drugi.

„Snoči smo se vedli do vas zelo nes pametno,“ je nadaljevala. „Res, kako malo veré smo imeli v Boga. Vi pa ste ostali tako mirni in potrpežljivi.“ Njen glas je začel trepetati.

„Kadar mislim na vas, se spomnim sv. Frančiška Ksaverija in...“ Besede so ji zastale v grlu in obrnila je glavo na drugo stran. Na sebi je imela obleko sive barve in preko nje spomladanski plašč. Ni imela klobuka na glavi. Rahla sapica ji je nekoliko zmršila lase. Sklenila je roki in nadaljevala:

„...in kar me navdaja s strahom, je misel, da se ne bova več videla. Jutri odidem s karavano, ki pride. Ravno sem premišljevala, kaj naj vam rečem v slovo.“

Carmody se je zdrznil. Že ni več držal rok na hrbtu. Razklenil jih je in se oprl na voz. Začutil je, da je prišel odločilni trenutek. On, ki je bil vojak, je to dobro razumel. Pride hip, ko je treba porušiti vse mostove za seboj in izstreliti zadnje naboje, da se četa reši.

„Anica, počakati boste morala druge karavane, kajti s to odhajam jaz!“

Začudeno ga je pogledala.

„Vi? Za božjo voljo, ne storite tega! Saj se vam ravno sedaj po vsem, kar se je danes zgodilo, obeta najlepša žetev.“

Za trenutek se je potopil v njene zareče modre oči. Pa ni vzdržal pogleda. Umaknil ga je in dejal počasi:

„Moje delo tu je končano, Anica. Vi namreč ne veste, da nisem bil nikdar duhovnik.“

„Oče, kaj hočete s tem reči?“ je vzkliknila Anica. „Res vas ne razumem!“

V njenem glasu je bilo čutiti ugovarjanje in njene oči so razodevale, kar je on pričakoval, da se bo zgodilo: strah, nevero, pa tudi... grozo.

„Raje vidim, da zveste resnico od mene,“ je Carmody povzel. „Presim vas, da greva za nekaj minut na sprehod. Moram vam govoriti, preder odidem za vedno.“

Anica je trepetala, ko se je odmaknila od njega in njen obraz je bil blede kot sveča. Carmody je iztegnil roko, da ji pomaga sestopiti z voza. Za trenutek je Anica pomislila, ali naj bi ponujeno pomoč sprejela. Potem je dovolila in on jo je rahlo dvignil za komolce ter jo postavil na tla. Njene teže skoro ni čutil.

„Moje ravnanje se da razložiti, dasi ne opravičiti,“ je tiho spregovoril.

*

Nato ji je začel praviti svoje življenje. Senca budistične pagode ju je objemala, ko sta počasi korakala. Anica je ves čas gledala v tla, ne da bi dvignila enkrat samič svoje oči proti Carmodyju. Carmody je govoril. Ni prikrival, ne pretiraval, ne olupšaval. Ni hotel doseči od Anice ne odpuščanja ne sočutja. Spoznala naj bi ga, kakršen je

Carmody jemlje od Anice slovo

v resnici. To dobro dekle ga je videlo, ko je oskrnil oltar božji; ga je videlo, ko je odvezoval od grehov, ki jih ni mogel odvezati; ga je videlo v polnosti duhovniške službe.

„Pisal sem škofu in sedaj čakam, da me sodijo in obsodijo. Jutri prideta s karavano dva odposlanca škofa in tedaj bodo ljudje zvedeli, kdo da sem.“

Anica je prvič dvignila oči in ga pogledala naravnost v obraz. Boječe je vprašala:

„In kar ste storili danes, je bilo mar to tudi pohujšanje in bogokletje?“

„Da, tudi!“ In nato ji je srepo gledajoč predse povedal vse, kar se je primerilo v tkalčevi hiši. „Ves čudež ni bil drugega kot malo sreče, ki sem jo imel pri igranju.“ Carmody je brezizrazno skomignil z rameni.

„In vi to verjamete?“ Glas Anice je postal pogumen.

„Ali ne razumete, da ste imeli srečo zato, ker ste skušali biti dober duhovnik, ker ste zaupali v Boga in verovali vanj?“

Carmody jo je hvaležno pogledal. Saj to je bilo tisto, kar je sam čutil

takrat, ko je odšel na razgovor k Mieh Yangu. Ni se bal, kajti zaupal je v bitje, ki je bolj mogočno kot vsi ljudje skupaj. Mar to ni bila vera?

Toda zopet je dobil njegov obraz mračen izraz. Tiho je dejal sam zase: „Toda nisem imel pravice tako ravnati.“

„Ah, vi načete razumeti.“ Glas deklice je bil slaboten. S svojo majhno roko je zakrnila po zraku in dodala: „S kockami ali brez kock, vi bi dobili bitko z Mieh Yangom. Niste iskali sebe, temveč dobro duš in rešitev teles. Zato se vas je Bog poslužil in nas rešil vse skupaj.“

Aničine oči so zažarele v nenavadnem sijaju. Sunkovito se je obrnila k njemu in dejala z jasnim glasom: „Duhovnik ali ne, zame ste najbolj čudovit človek, ki sem jih bila do sedaj spoznala v življenju.“

Carmody je zrl proti temni gmoti, ki je pomenila cerkev. Njen križ se je slabotno odražal proti jasnemu nebu. Pogledal je Anici v oči in odkril v njih ginjenost. Toda ni zmožal reči drugega kot kratek: „Ne!“

Stala sta drug drugemu nasproti in

oba sta istočasno začutila v sebi nepetost, kot da bi nekdo vanju spustil električni tok. Carmody je drhtel na vsem telesu in krčevito stiskal roke v pest. Za nič ne bi hotel, da bi se ti prsti razklenili in roke storile kaj takega, kar bi moglo osramotiti njega in njo, njo še posebej. Toda istočasno je jasno čutil: med njima je nekaj, kar ju druzi in kar ju je družilo že ob prvem srečanju. In prav zato ni mogel prenesti misli, da bi kdo drugi Anici povedal njegovo zgodbo, ki ne bi bil on sam.

„Anica,“ je čez čas prekinil molk, „vedite, da moram plačati ceno za bogokletna dejanja, ki sem jih izvršil. Bog živi. Z menoj je bil ob oltarju. Čutil sem njegovo navzočnost ponoči, ko sem bil sam v sobi. Nisem mu mogel ubežati. Hodil sem v njegovi prisotnosti in se zavedal, da bo prišel dan, ko mi bo jasno spregovoril. Zdi se mi, da je ta dan blizu. Verjetno mi bo jutri razodel svojo voljo po svoji Cerkvi. Pa bom rad storil, kar bo od mene zahteval.“

Carmodyju se je zdelo, da je povedal vse. Prijetno olajšanje je šlo skozi njegove ude. Spomnil se je besed budiističnega meniha Jan Tenga, ki je dejal, da bo našel svojo dušo takrat, ko bo zavrnil zahteve svojega telesa. Prišel je sedaj trenutek, ko je to moral storiti z največjim naporom svoje volje, saj se je moral posloviti od Anice za vedno. Bil je vesel ob zavesti, da ga dekle ne bo več sodilo tako strogo. Kaj več pa od nje ni smel zahtevati.

*

Že je nameril svoj korak proti misijonski bolnišnici, ko je začutil na rokah dotik nežnih prstov, ki so obstali in se ne več umaknili.

„Toda kdo si vendar?“ je tiho spraševal njen glas.

Moj Bog! Saj res! Niti tega ji sredi svoje zgodbe ni utegnil razkriti.

„Sem Jim Carmody, Anica.“

„Jim, Jim Carmody,“ so njene ustnice komaj slišno ponavljale. „Jim, zakaj si mi vse to povedal? Nisi bil dolžan tega storiti!“

„Zakaj?“ Gledal jo je v oči, tiste modre oči, ki so se mu tolikokrat prikazale, ko je molil iz brevirja ali bral iz nabožnih knjig.

„Morda napačni ponos. Nisem želel, da bi o meni slabo sodila.“

Anica je zmajala z glavo. „Ne! Nisi ti edini, ki boš moral zadoščevati za svoj greh. Grešila sem tudi jaz!“

„Ti?“

Njena lica so zardela, toda ni umaknila svojega pogleda od njega. „Drznila sem se — je dejala — zaljubiti se v duhovnika.“

Carmody jo je gledal, kot da bi bilo pravkar treščilo vanj. V njenih očeh ni bilo več samo lepote. V njih je bilo mnogo več: razumevanje, zaupanje in obilna tolažba. Razklenili sta se mu pesti. In ko je Anica storila korak proti njemu, jo je stisnil k sebi, in njegova brada se je ustavila na njenih laseh.

„Anica! Jaz se ti tega ne bi upal nikdar povedati. Ne morem ti nuditi drugega kot svojo sramoto. To in nič več!“

Ona mu je umaknila svojo glavo in ga pogledala: „Kaj bi mi ne zmogel nikdar povedati?“ je vprašala.

„Da sem te ljubil, Bog mi odpusti, od trenutka, ko sem te videl prvič na vratih in nato ves čas brez prestanka.“

„To vendar ni mogoče!“

„Pa je tako! Toliko si ljubila tistega umirajočega Kitajca; tako zelo si se žrtvovala za bolnike; vedno si rad delala, nikdar se nisi smilila sama sebi, vedno si bila vesela. Res, zame si postala najdražje bitje na svetu.“

Še jo je gledal, toda nenadoma jo je spustil in roke so mu omahnile.

„Anica, odpusti! Ne bi se te smel dotakniti v tej obleki, tudi to je božji rop,“ je dejal otožno.

„Imaš pravico; jaz ti jo dam!“ je vzkliknilo dekle. Nato pa je šla z roko preko oči in nadaljevala: „Ne! Odpusti mi, kar sem rekla. Kar doživljam, ne more biti res. Gotovo me skuša hudič, da me kaznuje za nedovoljeno ljubezen.“

Ko se bom iz tega sna zbudila, boš ti spet pravi duhovnik O'Shea in jaz...“

Njegov glas se je zlomil. Želel bi jo vzeti v svoje roke, jo poljubiti in povedati, kako zelo jo ljubi. Toda njegov talar ga je v tem oviral in temni križ z vrha cerkve ga je opozarjal, da ne sme pozabiti, kje stoji in koga predstavlja. Ni imel pravice do njene ljubezni, dokler je bil podvržen zakonom Cerkve in dokler ne bi od nje dobil oproščenja.

„Ne, Anica, ni sen,“ jo je zagotavljal. „Za božjo voljo, vzdrži do jutri zvečer. Potem ti bom mogel povedati vse, kar imam na srcu.“

„Jutri?“ Njene oči so se napolnile s strahom. „Kaj se bo zgodilo jutri?“

„Ne vem! Toda lahko gotovo ne bo zame.“

„Ali meniš, da sem slabotnejša kot Beryl, ki ni hotela pustiti moža samega, ko je terjala obljuba žrtev od njega. Želim vedeti, Jim, kaj te čaka jutri.“

„Povedal ti bom, Anica,“ je tiho odvrnil Carmody. Prijel jo je nežno za roko. V blede mesečini sta prekrizala dvorišče, prešla temno senco cerkve in se ustavila pred zdravnikovim stanovanjem, kjer je bivala Anica.

Hvaležno je gledal Anico. Kako velika je bila v njegovih očeh! Znala je obsoditi samo sebe, a istočasno zagovarjati njegovo ravnanje, ki je bilo strašno bogoskrunstvo. Sedaj se bodočnosti ni več bal. Vedel je, da oba poznata pot, ki jo morata iti, čeprav bi bila polna ovir in zahtevala žrtve. Dvignil je njeno roko k svojim ustnicam in jo spoštljivo poljubil.

„Anica, zelo te imam rad,“ je preprosto dejal.

Njej so zablestele solze v očeh. „Jim, iz vsega srca bom molila zate!“

Nato je odšla. Jimov pogled ji je sledil, dokler mu je niso vrata iztrgala izpred oči. „Na svidenje jutri,“ je tiho dihnil za njo.

Spet je prečkal, to pot sam, temno senco spokojne cerkve. Spomnil se je, da ima pri sebi cerkvene ključe, ki jih bo moral jutri izročiti zakonitim predstavnikom Cerkve. Vzel jih je iz žepa in nekaj časa motril. Nato je odprl vrata in se potopil v mraku svetišča. Večna lučka pred tabernakljem je skrivnostno metala svoje pramene po notranjosti stavbe. Carmody se ji je približal. Ob božjem oltarju je preživel noč...

V ARGENTINI

Dušebrižnik je nekaj časa premišljal svoje sanje. Kako čudovito so sinočni dogodki in razgovori prišli v njih do izraza! O Sršenki, omnibusu in o Angležih je bilo vsekakor dovolj, sedaj, v drugem delu prideta morda na vrsto še Peron in Argentina. Da le ni bi bilo tako hudo dot doslej!

Gospod Simon bi rad zaspal, a Pavlovo smrčanje ga je preveč motilo. Kaj naj stori? Da bi šel trudnega sobrata buditi, spet ni maral. Napravil je drug poizkus. Pričel se je v postelji preme-tavati, dokler ni s škripanjem pripravil gospoda Pavla do tega, da se je v

spanju obrnil na stran in prenehal smrčati. Tako nastalo zatišje je izkorigirali dušebrižnik in brž spet zaspal.

Kmalu se je znašel v argentinskem pristanišču. V družbi mnogih begunskih Slovencev je srečno pristal v novi domovini. Okrog ladje so opazili vse polno kopalcev. Gospod Simon je mogel ločiti pet vrst obrazov: bele, bakrene, črne, obraze mulatov in mesticev. Bilo je torej vse res, kar je pravil gospod Pavel. O božiču se v Argentini koplješ kot v Vrbskem jezeru o svetem Jakobu. Le da je še veliko toplejše. Dušebrižnik je čutil, da ima veliko preveč obleke na

sebi. Prišel je odlagati kos za kosom. Na obali je opazil na široko odprta velika vrata. Pri vratih pa je stal prijazen gospod in vsakemu beguncu prijazno segel v roko. Ljudje so takoj uganili, kdo jih je prišel čakati. Od ust do ust je šlo njegovo ime: Peron, Peron!

Toda namesto da bi se mu ljudje zahvaljevali, da jih je sprejel v svojo državo, so takoj ob prestopu velikih vrat kričali eno samo besedo: Vino, vino! Tudi gospod Simon ni maral zaostajati za njimi. Kričal je, kar je mogel: Vino! Vino!

V resnici je bilo na drugi strani vrat pripravljenih veliko miz za slovenske novonaseljence. Na vsaki mizi je bilo nekaj vina in kozarcev. Argentinci so vsekakor že preje dobro poizvedeli, kake vrste ljudje pridejo. Verjetno so jim stari naseljenci dali potrebne podatke z besedo in zgledom...

Ljudje so brž posedli okrog miz in popili vino. Nato pa spet vsi družno kričali in naročali:

Vino! Vino! Vino!

Beseda vino je bila tista osnova, ki so se na njej tuji z lahkoto sporazumeli z domačini; tisti čudoviti izraz, ki je nadomestil slovensko-kastiljski slovar, ki ga še ni bilo; tisti skupni imenovalec, ki je iz dveh jezikov napravil enega; tista skrivnostna vez, ki je na mah in za trajno združila argentinska in slovenska srca.

Vino! Vino! Vino!

Potomci ljudi, ki so jih oceanski valovi v minulih stoletjih naplavili na argentinsko obalo, so se ob zvoku te besede objemali z brodolomci 20. stoletja.

Vino! Vino! Vino!

Slovinci so bili po dolgih letih spet pri svojem elementu. Bilo ga je za vse dovolj. Kmalu je teklo od miz.

Novi naseljenci so pri vinu delali načrte za bodočnost in prepevali:

En hribček bom kupil,
bom trto sadil.
Prijatle povabil,
še sam ga bom pil.

Spet drugi, ki so nekoliko preje prišli, so bili že pri trgatvi:

Konjički škrebļajo
in voz'jo težko,
ker vince peljajo,
ki je močno sladko,
prelepo rumeno
kot čisto zlato.
Le pijmo pošteno
prežlahтно blago!

Vedno bolj živahno je bilo naokrog. Tudi gospodu Simonu je bila Argentina všeč. Za vse na svetu ne bi maral več nazaj na mrzlo, zasneženo Koroško, kjer ti zmrzne vino, ko ga vliješ v kelih in kjer se še z domačim človekom med štirimi stenami ne smeš za domače pogovarjati. V Argentini pa se lahko na javnem prostoru poje po slovensko.

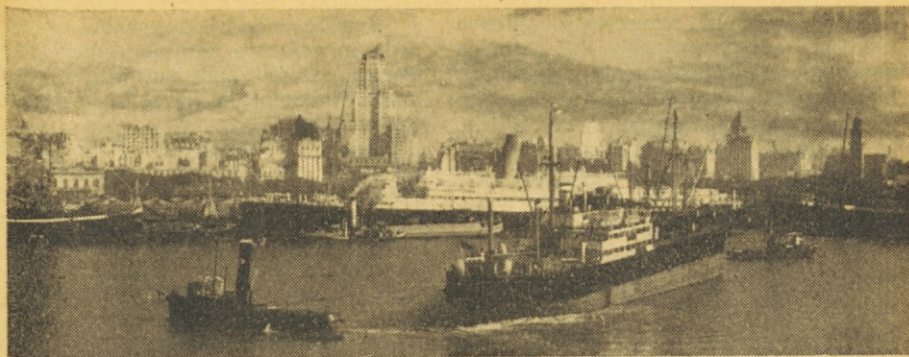
Znanci z ladje so ga povabili k svojim mizi. Vsi skupaj so vstali, se objeli, dvignili čaše in zapeli:

Hej, Slovenci, naša reč slovenska
živo kliie...

Slovenska stvar je v resnici dobro stala. Po dolgem času so se vremena Kranjcem vendarle zjasnila. Taborišča so se praznila, begunci so spet postajali svobodni ljudje, srečno so prevozili nevarno pot med Scilo in Karibdo. Pot v lepšo bodočnost, ki so jim jo Angleži skušali prepovedati, jim je po Peronovi dobroti odprta na stežaj.

Duša gospoda Simona je bila židane volje, kot bi bila pila kraški teran. Tudi on je pomagal peti. Žal mu je bilo le to, da ni že preje šel na pot. Pavel mu je res dobro povrnil gostoljubnost, ko ga je pregovoril, da je tako naglo odšel v Ameriko. V Evropi bo itak vsak čas izbruhnila vojska. Angleži bodo premagani. Zmagovita Rusija se bo spreobrnila, nakar se bodo s častjo in slavo venčani begunci z vseh strani sveta vračali v svobodno domovino. Na Rabi in Krki, na Zilji in Nadiži jih bodo pozdravljale slovenske zastave. Vse ljudstvo od Urala do Triglava bo pelo in vriskalo, kakor ob trgatvi...

Iz teh prijetnih misli je predramilo gospoda Simona vedno glasnejše petje.

Pristanišče v Buenos Airesu, vrata v „srebrno deželo“, novo domovino, državo bodočnosti in mogočnega napredka

Rad bi vedel, kako se počutijo ljudje drugi omizij v novi domovini. Odločil se je, da pojde od ene mize do druge in se veseli z ljudmi. Saj se pozneje ne bodo več vsak dan videli.

Povsod je naletel na enako vinsko nastrojenje. Od vsepovsod je donela slovenska pesem. Od vsepovsod so naročali vino:

Vino! Vino! Vino!

Gospod Simon bi rad vedel, kako se počutijo na argentinskih tleh slovenska dekleta, tista dekleta, ki so toliko premolila pred brezjansko podobo, da bi že skoraj bila rešena nevarnosti taborišč. Dušebrižnik je komaj mogel verjeti svojim očem in ušesom, ko se je približal bližnji skupini deklet. Sedela so pri polnih kozarcih, pomešana so bila z domačini in radostno prepevala:

Še kijklco prodala bom,
za sladko vince dala bom.

Gospod Simon se je zbal za bodočnost slovenskih deklet v Južni Ameriki. V taborišču jih niso znali pripraviti na tako velike nevarnosti. Šele sedaj je do dna razumel Pavla, ki mu je na Slemenici govoril o nevarnostih za slovenske ljudi v novem svetu. Na dušebrižnikov obraz je legla žalost. Prva žalost v Argentini.

Da bi se rešil temnih misli, je šel

gospod Simon k sosednjemu omizju. Ne daleč od deklet je sedela pri mizi skupina častitljivih plešastih in sivolasih mož. Peron je odprl vrata Argentine tudi starim ljudem, ki so se jih druge države z vsemi štirimi branile. Dušebrižnik se je radovedno približal temu starčkom, ki so po človeško sodeč pač morali računati s tem, da bo za marsikoga Argentina njegov poslednji dom. Vendar bi bil razočaran, ako bi pričakoval, da bodo molili rožni venec. V resnici niso prav nič zaostajali za drugimi prišleci. V mladostnem razpoloženju so praznili kozarce in hripavo prepevali:

En starček je bil,
je vince rad pil,
kozarček izpraznil,
pa spet ga nalil.

Gospod Simon jim ni zameril. Še veselil se je z njimi, da so že končno rešeni životarjenja v angloavstrijskih taboriščih.

Še dalje se je odpravil dušebrižnik. Le nekaj korakov je storil, pa se je znašel med svojimi duhovnimi sobraty. Kar ostrmel je. Prav nič se njihovo omizje ni razlikovalo od drugih. Pitje in petje kot povsod drugod. Le s to razliko, da so ti večni mladeniči, ki se vsak dan tja do pozne starosti pri maši

bližajo Bogu, ki razveseljuje njihovo mladost, peli po latinsko. Pač zato, da se drugi, misleč da pojejo psalme, ne bi nad njimi zgledovali:

Gaudeamus igitur
juvenes dum sumus.
Post jucundam juventutem
post molestam senectutem
nos habebit humus.*

Kaj bi dejal prelat Janez Kalan, če bi bil še med živimi? Nobene žrtve se ni ustrašil, kadar je bilo treba braniti treznost. Zlasti v semenišče je rad šel navduševat bodoče duhovnike za popolno ali vsaj delno zdržnost od vina. Res da so ob takih priložnostih semeniščniki radi malo pocepitali z nogami. Tako nekako kakor to delajo nemškutarji na Koroškem, kadar zaslišijo s prižnice slovensko besedo. Ali prelat Kalan si vendarle ne bi nikoli mislil, da bo njegovo delo popolnoma zaman. Kako dober je Bog, da ga je poklical k sebi tik predno je bilo treba iti na pot!

Gospod Simon je pa le resno vzel njegove besede in bi zato namesto njegova rad posvaril svoje sobrate, naj ne pozabijo, da ljudje od vseh strani opazujejo nje, ki so sol zemlje. Če se pa sol izpridi, s čim se bo solila? Toda zaradi svoje mladosti si ni upal nič reči. Le gledal jih je žalostno.

Sobratje so razumeli njegov očita-joči pogled, a so se mu smejali. Izgovarjali so se, da je treba iti s časom naprej in opravičevali svoje početje na podlagi svetega pisma. Da je že v stari zavezi razodeto, da vino razveseljuje človeško srce. Da je tudi Kristus šel na svatbo v Kano in na druge gostije. Da celo sveti Pavel priporoča vino zaradi želodca in drugih slabosti, katerim so zaradi stradanja v taborišču tudi begunski duhovni podvrženi. Sami znani ugovori, ki jih je moral že prelat Kalan pobijati.

* Veselimo se torej, dokler smo mladi. Po prijetni mladosti, po nadležni starosti bomo ležali v zemlji.

Končno so še njega povabili, naj prisede in pije na zdravje Argentine in Perona. Dušebrižnik se ni dal pregovoriti. Odklonil je povabilo in se vrnil k starčkom.

Nad pristanišče je počasi legal mrak. Očividno je vplival tudi na razpoloženje starčkov. Eden od njih je zapel z visokim glasom drug, bolj žalosten napev:

Prišla bo grenka smrt,
moj hramec bo zaprt,
kozarček djan na stran,
jaz pa pokopan.

Starčki so se torej zavedali, da so prirromali do zadnje postaje križevega pota svojega življenja in prišli v Argentino le umret. V nekaj letih bodo drug za drugim legli v tujo zemljo. Celu gospodu Simonu je postalo hudo pri srecu ob misli, da se morda tudi on ne bo vrnil več domov. Morda bi pa le bolj prav storil, ako bi ostal na Slemenici. Oti koncu vojske bi imel veliko bliže doma. Kar po suhem bi jo mahnil čez Ljubelj na Kranjsko. Saj bo pač tudi takrat veljalo kot zmerom: Kdor pride prej, prej melje. Oni s Koroškega bodo prvi doma in bodo zasedli dobre fare; ako pride domov on, bodo na razpolago le še Vranja peč, Grčarice, Javor, Topla reber.

Gospod Simon je postal pozoren, ko je čul ponavljat starčke in duhovne v različnih jeziki isto misel:

...nos habebit humus...
...jaz pa pokopan.

Celo vesele popevke se torej končujejo z misljo na smrt. Morda se bo tudi to pretirano veseljačenje slabo končalo. Dušebrižnik se je spomnil Prešernovega opomina:

Znabiti, da kdor zdaj vesel prepeva,
v mrtvaškem prtu nam ob koncu dneva
molče trobental bo: Memento mori!*

Gospod Simon pri teh mislih pač ni slutil, da bo prav on še isti večer le za las ušel smrti.

Vedno bolj mračno je postajalo. Pe-

* Misli na smrt!

ron je zaprl ter zaklenil vrata in si šel ogledovat svoje nove podložnike. Zadolvoljen je hodil med ljudmi gor in dol. Vesel je bil novih delavnih moči. Zlasti pozorno si je ogledoval dekleta. Tudi slovensko petje mu je očividno zelo ugajalo. Manj všeč mu je bilo pitje. Da Slovenci tako lepo pojejo in tako radi pijejo, si spet ni mislil. Ako bi mu kdo pravočasno pojasnil, da ti ljudje že ne pomnijo, kdaj so zadnjič cviček pili in da so v taborišču celo duhovnim gospodom za mašo vino z žličko merili, bi bil Peron morda bolj uvideven. Tako pa so močne gube na njegovem čelu zadobivale vedno bolj grozečo obliko.

Kako bi koristilo sedaj gospodu Simonu, če bi znal za silo špansko! Kako prav je imel gospod Pavel, ko mu je svoj čas na Slemenici utemeljeval potrebo poučevanja živih jezikov! Takrat mu je dosledno ugovarjal, sedaj pa bi dal vse svoje znanje stare grščine za nekaj španskih besed. Prepozno! Moral je molčati in čakati razvoja dogodkov.

Peron je poizkusil najprej zlepa spraviti ljudi v notranjost dežele. Napravil je prijaznejši obraz in pristopil k bližnji mizi, kjer so prav tedaj posebno lepo peli:

To sladko, zlato vince
je zbralo bratce nas,
veselo si zapojmo
zdravice zdaj na glas!

Tolmač je moral Peronu popevko sproti prevajati. Perona je hipoma minila vsa slaba volja. Po tolmaču je pevcem izražal svoja čustva:

— Gospod predsednik vas lepo pozdravlja in je vesel vašega prihoda. Upa, da boste vredni njegovega zaupanja in boste po svojih močeh prispevali k veličini svoje nove domovine. Zlasti ugaja gospodu predsedniku vaše ubrano petje. Želi, da pred razhodom zapojete še eno pesem.

Ljudem je bilo silno všeč, ko so videli Perona dobre volje. Brž so se domenili med seboj in združena pevska omizja so podala predsedniku svoj na-

črt, po katerem se mislijo vključiti v narodno gospodarstvo:

En hribček bom kupil, bom trto sadil.

Peronu je pesem tako ugajala, da so mu jo morali ponoviti. Zadovoljen se je oziral na tolmača, češ pa naj kdo od opozicije reče, da nisem dobro zadel, ko sem sprejel te ljudi v Argentino. Izborni pevci so, dobri ljudje in izkušeni vinogradniki. Ne bodo ostajali v glavnem mestu, kjer primanjkuje hiš in dela. Nje veseli podeželje. Šli bodo v notranjost in se posvetili vinogradništvu in tako povečali narodno proizvodnjo in s tem pripomogli k večji blaginji nove Argentine.

Ako bi se ljudje pričeli sedaj razhajati, bi bilo vse v najlepšem redu. Peron bi jih imel rad in bi jim šel na roko pri izbiri in nakupu vinorodnih goric. A po stari kranjski navadi so ga morali ljudje prav tedaj polomiti. Kot bi uganili Peronove misli, so pričeli peti:

Mi, Slovenci, vinca ne prodamo,
ker ga sami dobro piti znamo.

Peron je vzel popevko za izzivanje. Ali je sprejel ljudi v Argentino zato, da bodo vodili svoje gospodarstvo brez ozira na potrebe nove domovine? Takoj je hotel pokazati ljudem, da je on gospodar dežele. Nemudoma je prepovedal nadaljnje točenje vina.

Gospodu Simonu je bila Peronova odredba silno všeč. Tako se bodo ljudje le še o pravem času mirno razšli.

Kar vstane pri neki mizi mlad, postaven fant in s silno močnim in prijetnim glasom zapoje:

Tam v Kan Galilejski
na ohcet so bli
Jezus, Marija, sto tavžent lj'di.
• Marija prosila je Sina,
Glej, svatom je zmanjkalo vina.

Ljudje so takoj razumeli položaj. V zboru so ponovili zadnjo vrstico in nato vsi hkrati prisili Perona alio bolje rečeno, zahtevali od njega vina:

Vino! Vino! Vino!

Peron se je zbal revolucije. Izkazal se je za strahopetca in je takoj dovolil prosto točenje alkoholnih pijač. Ne go spod Simon ne Peron nista videla pitju in petju nobenega konca.

Peron je bil odslej bolj previden. Hodil je od mize do mize in stalno pogledoval na uro. Toda ljudje niso hoteli razumeti, kaj bi jim rad s tem povedal. Peronu se je na obrazu bralo, kako žal mu je, da je sprejel v svojo državo te čudne ljudi, ki mislijo, da so prišli v Argentino na ohcet, ne pa delat. Tudi dušebrižnik se je slabo počutil. Ljudje bi se morali lepše vesti, da bi napravili na Argentinec dober vtis. Da bi se le še vse dobro izteklo! Tudi zebsti ga je začelo. Ni vedel, da so argentinske noči tako mrzle.

Peronu je nepričakovano zmanjkalo potrpljenja. Kar z roko je pričel dajati ljudem znamenje, naj gredo že vendar naprej, ker bo kmalu prišla druga ladja. Vse zaman. Nihče se ni zmenil zanj. Kot v posmeh so na vseh koncih zapeli:

Prej pa ne gremo dam,
da se bo delal dan,
da se bo šajnal
proti Ljubljan.

Tolmač je moral spet sproti prevajati. Peron je vprašal, kje je Ljubljana. Od jeze si je grizel ustnice. Gospod Simon se je bal, da bo zgubil vso razsodnost in vrnil Slovence s prvo ladjo tja, od koder so prišli.

Zdajci je bilo čuti od bližnjega omizja vpitje in kreg. Gospod Simon se je zbal najhujšega. To bo res velika sramota za Slovence, ako se bodo že prvi dan pretepali v Argentini. Hitel je tja, da bi ljudi miril.

Tudi Peron je takoj tekel na kraj prepira. Bil je seveda zelo razburjen. Takoj je pričel ljudi po tolmaču miriti.

„Jaz sem vas sprejel v Argentino pod pogojem, da pustite svoje stave prepire v Evropi. Ako tega niste storili, v moji državi za vas ni prostora!“

Dušebrižnik je čutil, da je bil slovenski emigraciji zadan smrtni udarec.

Da so bili med begunci tako hudobni ljudje, pa res ni vedel. Sram ga je tudi bilo, da so se ljudje tako grdo vedli in zlorabljali Peronovo dobroto. Kako rad bi izbrisal sramoto, ki je zadejala njegov narod. Po enem bodo sodili vse druge. Rad bi preprečil zlo, ki je grozilo vsej slovenski skupnosti, a bilo je že prepozno. Peron je prav tedaj zgubil vso razsodnost in je naročil tolmaču, naj pokliče policijo. Gospod Simon je stal tik ob Peronu in je čisto razločno čul besedo: Policija! V tem usodepolnem trenutku se je odločil, da izpostavi svoje življenje, da še pred prihodom policije pomiri ljudi. Za seboj je že čul peket policijske konjenice, pred seboj je gledal pijanega rojaka, ki je dvigal steklenico in stol, da nanj navali s silo. Postavljen med steno in meč je gospod Simon hotel posredovati, a njegovega glasu zaradi hrupa že ni mogel nihče več čuti. Zaprl je oči in čakal, ali ga bodo pokončali udarci pijanega rojaka od spredaj ali krogle tujcev od zadaj ali pa bo policija s solzilnimi bombami preprečila prelivanje krvi in rešila go tove smrti njega in Perona.

Kaj se je potem zgodilo, se gospod Simon pozneje ni mogel nikoli dobro spomniti, ker je prav tedaj od groze izgubil zavest. Zavedel se je šele, ko je odprl oči in opazil poleg postelje gospoda Pavla, ki ga je spraševal, ali ne bi bil že čas, da gresta maševat.

V resnici je bilo že docela svetlo v sobi. Ledene rože na oknih so dušebrižniku pričale, da je še daleč, daleč od tople Argentine.

„Si opazil, da sem imel precej hude sanje?“

„Seveda, saj si imel vso odejo na tleh. Jaz sem ti jo pobral.“

„Zato me je tako zeblo! Sem tudi kaj govoril?“

„Govoril ne. Pač pa pel in kričal: Vino! Vino! Nisem vedel, da si postal na Slemenici tak pijanec.“

Dušebrižnik je brž hitel pripovedovati svoje sanje gospodu Pavlu, da ne

iz domačih tal

SLOVENIJA

Izredno slavje na Sveti gori. Dan 24. junija bo v letopisih svetogorskega Marijinega svetišča zapisan kot dan edinstvenega slavja: zlate anticipirane maše solkanskega rojaka škofa mons. dr. Josipa Srebrniča, med katero je bil posvečen v duhovnika č. g. Danilo Cimprič iz Volč pri Tolminu. Oba, posvečevalec in posvečenec sta že bila težko preizkušena v življenju. Škof Srebrnič je posebno med zadnjo vojno veliko trpel. Trikrat je bil napaden, javno zasramovan in pozneje konfiniran na Reki. Vse preganjanje je vdano pretrpel. Novomašnik Danilo Cimprič pa je šele letos, z zamudo dveh let, zapel svojo prvo sv. mašo in to radi verskega preganjanja in dolgih mesecev ječe. — Razumljivo, da se je za to izredno slavje nabralo na Sveti gori velikansko število vernikov. Mnogo jih je prišlo tudi iz Gorice z novimi propustnicami. Duhovnikov je bilo 15, med njimi dva monsignorja iz Gorice, ki sta tudi asistirala škofu Srebrniču pri vsej ganljivi slovesnosti. — Novomašniško slavje samo pa se je vršilo dne 8. julija v Volčah in je tudi privabilo veliko vernikov od blizu in daleč, ki so se skupno z novomašnikom veselili, da je po tolikem preganjanju dosegel svoj vzvišeni cilj.

bi imel o njem tako slabega mnenja in ga spravil še po taborišču na slab glas. Ob zaključku je skušal vso krivdo za svoje sanje zvaliti na gospoda Pavla:

„Vidiš. Vse te strašne sanje sem imel zato, ker si mi ti včeraj pripovedoval, da pravijo v Južni Ameriki vinu vino.“

GREGOR HRIBAR

Solkanski župnik v zaporu. Nič ni pomagal priziv na višje sodišče v Beograd. Častiti gospod dekan Simič, župnik v Solkanu pri Gorici je dne 7. junija nastopil težko pot šestmesečnega zapore kot žrtev spovedne molčečnosti. Po prestani kazni ne bo smel eno leto izvrševati svojega poklica. Poleg g. Simiča so zadnje čase obsodili še sledeče duhovnike: g. Škarabota iz Levpe nad Kanalom na šest mesecev strogega zapore zaradi rešitve konferenčne naloge o cerkvenem premoženju, v kateri je moral po navodilu g. škofa pojasniti kazni, ki doletijo tiste osebe, ki se krivično polastijo cerkvenega premoženja. Radi istega prestopka je bil kaznovan tudi č. g. Gnezda iz Podkrajja. Gospod Ivan Kobal iz Črnega Vrha je zaprt v Solkanu za dobo treh mesecev, ker je otroke svaril pred nevarnim čtivom. G. dekan Kos iz Komna na Krasu je bil dvakrat po 15 dni kaznovan, prav tako g. Krapež na 15 dni in g. Gulič iz Vrem na Pivki na deset mesecev zapore. Med drugimi je zaprt tudi g. Bratina Albin iz Otlice za dobo 50 dni.

Strašno bogoskrunstvo se je zgodilo na Rovih pri Kamniku. V cerkvi je bilo vse lepo pripravljeno za prvo sv. obhajilo, ki naj bi bilo v nedeljo, 27. maja. Ponoči med soboto in nedeljo sta dva pokvarjenca vlomila skozi okno v cerkev, razrezala in raztrgala vso cerkveno obleko, razbila kelih in ciborij, razmetala po tleh svete hostije, na nje pa natresla prst iz cvetličnih lončkov. Drugo jutro župniku Golmayerju ni preostalo drugega kot peljati žalostne otroke v Radomlje in jim tam podeliti sv. obhajilo. Oba bogoskrunca so oblasti sicer zaprle, a sojena še nista bila do sedaj.

V nedeljo, 8. julija, je škof Vovk birmal v Kranju nad 300 otrok. Bil je zelo vroč dan, tako da je bil škof popolnoma premočen od potu, ko je birmovanje končal. Ljudi je bilo okrog cerkve toliko kot v cerkvi sami, tako velika je bila udeležba.

Od 29. junija je Rakovnik pri Ljubljani samostojna fara, ki jo oskrbujejo trije salezijanci: Martin Jurčak, župnik-vikar, Anton Hanžel in Franc Mihelič pa kaplana. Slovesno proglašenje nove fare je izvršil škof Vovk na praznik sv. Petra in Pavla popoldne, ob sklepu pa sta dva salezijanska novomašnika podelila še novomašniški blagoslov.

Prav isti dan je prejel v ljubljanski stolnici mašniško posvečenje dr. Alojzij Rant, rojen 18. junija 1906 v župniji Reteče pri škofiji Loki, svoj čas okrajni sodnik v Gornjem Gradu, kjer sta si bila s pokojnim nadškofom Jegličem velika prijatelja. Tako ima tudi Slovenija pozne poklice. Na novi maši mu je pridigal škof Vovk, s katerim sta si sošolca iz gimnazijskih let.

SLOVENSKA KOROŠKA

Nova krščanska mladina je v dneh 26. in 27. maja veličastno izpričala svojo zvestobo katoliški Cerkvi. V soboto zvečer se je zbrala na Križni gori. V imenu slovenske katoliške mladine je pozdravil v slovenščini zbrano množico Peter Štern iz Kort. Dejal je, da bo slovenska mladina vztrajala v veri očetov ter v ljubezni do svojega rodu pod vodstvom skupnega Očeta in pastirja. Predsednik škofijske mladinske organizacije pa je povdaril, da se je koroška mladina zato zbrala, da obnovi svojo krstno obljubo, znova izpriča svojo zvestobo Cerkvi ter da iz večnih zakladov zakramentalnih milosti načrpa novih moči za vsakdanje delo. Po končanih govorih se je razvil mogočen spreved z bakljami. Ko so prve baklje posvetile na Novem trgu, so zadnje skupine še zapuščale Križno goro. Slo-

venske skupine, ki so letos prvič nastopile s svojo godbo, so ves čas s svojim ubranim petjem nabožnih pesmi vzbujale splošno pozornost zbranega občinstva. Naslednji dan je bila za slovenske udeležence sv. maša v kapeli pri starem semenišču, nato pa so slovenski fantje in dekleta v povorki, skupno z nemško mladino odkorakali na dvorišče deželnega dvorca, kjer je opravil slovesno sv. mašo sam g. škof dr. Jožef Kostner, ki je tudi govoril v obeh deželnih jeziki.

Slovenskim fantom in dekletom je dejal: „Vesel sem, da skupaj z brati in sestrami iz ostale Koroške kot ena velika družina, združeni v Kristusu, obhajate ta praznični dan. Današnji svet potrebuje mladine, ki se bo zavedala svojih nalog in ki se bo vsa posvetila apostolatu. Le resna in skrbna priprava v duhu krščanskih naukov more pripraviti mladino za življenje in ji dati potrebno moč za boj, ki ga bo morala izbojevati za Kristusa in lastno zveličanje. V tem boju je potrebna vsakdanja molitev, posvečevanje nedelje in samoposvečevanje s pomočjo stalnega prejemanja zakramentov ter notranja poglobitev po duhovnih vajah.“

Popoldne se je zbrala slovenska mladina v stolnici, da v posebnem obredu prejme od svojega škofa apostolsko poslanstvo. Po zaključku verskih slovesnosti pa je sledila še akademija v Kolpingovi dvorani, ki jo je počastil s svojim obiskom tudi g. škof. Slovenski fant je dejal: „Naj svet spozna, da smo Cerkev Kristusova! To geslo mladinskega dneva bomo vzeli s seboj v naše vsakdanje življenje, v boje in težave. V čast si štejemo, da smemo sodelovati pri gradbi božjega kraljestva.“ Slovensko dekle pa je izjavila: „Prišle smo semkaj, da damo duška vsemu bremenu, ki klije v našem srcu in da pokažemo svetu, kaj smo in kaj hočemo. V letih dozorevanja šele dobro spoznavamo, kaj pomeni vera. Zato hočemo na današnji dan izpričati svetu neomajno ljubezen in zvestobo Kristusu.“

V Celovcu je umrl stolni prošt mons. Janez Unterluggauer, ki je dočakal 84 let. Dalj časa je bil vodja celovškega semenišča. Takrat je bil dober in pravičen skrbnik gojencem obeh narodnosti. Njegove besede slovenskim bogoslovcem pričajo, da je pravilno pojmovaval domovinsko zvestobo: „Gojitev materinega jezika je vaša dobra pravica, vaša sveta dolžnost, zlasti z ozirom na vaše bodoče delovanje v dušnem pastirstvu pri vašem ljudstvu, ki mu boste v njegovih materinski besedi pridigovali, otroke poučevali, skesane grešnike vzravnavali, umirajoče pripravljali na poslednjo uro.“

Na manjšinskem kongresu ob Baškem jezeru je na binkoštno soboto zvečer pevsko društvo iz Sel v pesmi in rajanju pokazalo zastopnikom narodnih manjšin lepoto solvskega kulturnega življenja, za kar je želo navdušeno odobravanje. Nekateri kongresniki, med njimi zlasti Lužiški Srbi, so želeli videti sam kraj, kjer so pevci doma. Zato so naslednji dan kljub slabemu vremenu obiskali prijazno vas, kjer so v pesmi in govorjeni besedi slišali zvočnost slovenskega jezika. Tudi pokrajina je bila tako nemškimi kot tudi drugim zastopnikom zelo všeč. Prav posebno pa so se čutili pevci iz Sel počaščene, ko so jih zastopniki iz Francije in Lužiških. Srbov povabili, da pridejo k njim na obisk.

Priprave za slovensko gimnazijo v Celovcu gredo naprej. Že v začetku marca je bilo prijavljenih za prva dva razreda nad šestdeset fantov in deklet. Če se bo javilo vsaj 15 dijakov za tretji razred, bo verjetno že tudi letos ustanovljen tretji razred. Z ozirom na razsodbo Vrhovnega sodišča v zadevi državne pogodbe, kjer je točno povedano, da so vsi člani državne pogodbe državni zakoni in da je treba le izvršne odredbe pristojne upravne oblasti, torej v zadevi gimnazije prosvetnega ministrstva, sta Narodni svet koroških Slovencev in Zveza slovenskih organizacij ob obletnici podpisa državne pogodbe 15. ma-

ja 1956 naslovili na prosvetnega ministra novo vlogo, kjer zahtevata dekret za slovensko gimnazijo v Celovcu.

PRIMORSKE VESTI

Nova maša v Trstu. Nova maša je v tržaški škofiji vedno redkejša slovesnost, posebno med Slovenci. Med vsemi župnijami je dala doslej največ duhovnikov svetoivanska župnija. Tako smo preteklo nedeljo, 1. julija, spremeljali k oltarju četrtega povejnega novomašnika č.g. Viljema Žerjala. Izredno slavje je privabilo v prijazno svetoivansko cerkev veliko vernikov iz mestnega središča in okolice. Slavljenju je govoril z izbranimi besedami mons. dr. Močnik iz Gorice. Naslednje jutro je g. novomašnik daroval presveto daritev v obnovljeni stari cerkvi, kjer so se zbirali naši pradedje.

Slovenski tabor na Repentabru. Že od leta 1947 dalje se zbirajo tržaški, goriški in koroški Slovenci na tem prelepem gričku naših slavnih dedov, da izrazijo zvestobo svojim idealom v prazniku slovenske kulture. Tudi zadnji praznik slovenske pesmi in slovenske besede, ki se je vršil na Repentabru dne 1. julija, bo ostal vsem v neizbrisnem spominu. Tržačani, Goričani in Korošci so v skupni povezavi izpričali svojo vero v Boga in zvestobo narodu, iz katerega so izšli. Slovenska beseda in slovenska pesem se je razlivala čez kraške gmajne in še dolgo prijetno odmevala v vseh srcih. Na sporedu so bile pesmi SKPD iz Gorice, pesmi združenih koroških zborov, odlomek pete igre o Miklovi Zali, solospevi, govori in duhovna igra Mihaela Jerasa: Tržaška legenda. Med odmori pa smo slišali naše tržaške, goriške in koroške pesnike in pisatelje, ki so nam brali najboljše sestavke iz svojih zbirk. Praznik je sijajno uspel in ljudje se kar niso mogli raziti. Korošce je čakala še dolga pot do doma, a še v pozni uri so s svojimi pestrimi narodnimi nošami poživljali naš kraški svet.

SVETI OČE GOVORI

Papežev govor hišnim služkinjam. Sveti oče je 3. junija sprejel v posebni avdijenci hišne služkinje, članice gibanja „Med nami“. Pridružilo se jim je več uradnic in obrtnic. Vseh je bilo nad 7.000.

Papež v začetku svojega zelo pristranskega in očetovskega govora omeni, da je zelo težko čakal tega sprejema. Ker je Jezusov namestnik posebno ljubi preproste in ponižne. Rad bi z vsako posebej govoril in jo potolažil, tako da bi vse odšle domov razsvetljene, z odločnimi srci in polne upanja v boljšo in lepšo bodočnost. Njegova hiša je redko komu tako veselo odprla svoja vrata kot njim.

Papeževa skrb za njihove duše. Hišne služkinje zapuščajo domačo hišo predvsem zato, da bi našle sredstev za pošteno preživljanje. Težko so se ločile od objokane matere, od skrbi upognjenega očeta in od bratov, ki so se čutili ponižani, ker niso mogli toliko zaslužiti, da bi sestra mogla doma ostati.

Prvi stik z mestom jim je zbudil v srcih presenečenje. Tedaj še niso slutile, koliko črnih oblakov skrivajo blesteče mestne luči, koliko umazanega blata je v cvetju, ki se jim smehlja v mestu in koliko zlobe v navidezno pri kupnih ljudeh, ki jih srečujejo na mestnih ulicah. Zaradi svoje preprostosti niso opazile kače tam, kjer se jim je zdelo, da žari samó življenje.

Skrbna domača vzgoja, opomini dobrih duš in ljubezen do Kristusa so mnogo služkinj obvarovali padcev in pogreznjenja v blato. Med njimi je mnogo izbranih duš, ki so pripravljene sprejeti tudi najbolj junaške žrtve, da od-

bijejo napad zapeljivcev. Molčé in tiho prenašajo mučeništvo vsakdanjih naporov, ki jih nekateri ne cenijo dovolj. Njihovi gospodarji jih večkrat ne razumejo in celo prezirajo, one so pa kljub temu vedno vedre in vesele. Včasih se vsemu odpovedó, da morejo podpirati starše ali celó daljne sorodnike. Mnogokrat s svojimi zelo skromnimi prihranki lajšajo bedo drugih.

Toda nekatere služkinje pa pozabljajo na svoje človeško dostojanstvo in na odliko božjih hčerá. V svoji neprevidnosti se potapljaajo v brezno zla. Postale so žrtve grešnih zapeljevanj, ki jih ne prepevujejo noben državni zakon in ne doseže nobena kazen. Po teh izgubljenih dušah žaluje papežovo očetovsko srce. Za njihovo rešitev daruje svoja dobra dela in prosi Boga m'losti, da bi jih rešil prepada, preden bi izgibile v njegove privlačne globine.

Žalost nad dušami, ki se pogubljaajo narekuje papežu sklepno besedo, ki se glasi: „Ljubljene hčere, varujte se slabega in delajte dobro!“ Predvsem naj bežé pred krivimi preroki. Tak je vsakdor zastruplja njihove duše, seje v njih srca sovraštvo, jih odvráča od vestnega spolnjevanja vsakdanjih dolžnosti, jih s pretvezo, da bi si zagotovile zemeljsko blagostanje, sili k delu, ki načrtno uničuje človeške ali božje vrednote, jira nastavlja tajne mreže in, ko se vanje vjamajo, jih stiska s strašnimi, mnogokrat celo pozlačenimi verigami. Zato jih papež opominja: „Ne prepustite se sovražniku, pa naj se prikaže kjer koli in v kakršni koli obleki! Ustavljajte se mu močne v veri, kadar vas hoče ujeti v svoje zanke!“

Potem, ko so se rešila zla, naj delajo dobro. Svoje delo naj spreminjajo v

božjo službo. Povsod naj vidijo Jezusa, ki jim ukazuje in obljublja tudi večno plačilo. Ta zavest jim bo pomagala, da bodo svojim predstojnikom služile s tisto vnemo, natančnostjo in vestnostjo, ki jo zmore samo ljubezen. Trdno naj upajo, da jim bo za zvesto službo na zemlji Bog sam dal nebeško plačilo.

Papežev govor vsem, ki delajo v bolnišnicah. Na binkoštni praznik (20. maja) je papež sprejel vodstvo in člane Pobožne ustanove Svetega Duha in združenih bolnišnic v Rimu. V svojem govoru je razvijal misli, ki so vredne branja in premišljevanja.

Bolnišnice so bile rojene v osrčju Cerkve. Pod njenim nadzorstvom in varstvom so se razvijale in množile. Cerkev tudi še danes oznanja vero, da je v bolnikih navzoč sam Jezus.

Iz poročil, ki so mu jih poslali, je sveti oče spoznal, da vprašanje bolnišnic še vedno ni zadovoljivo rešeno. Vendar pa je mogoče mnogo doseči z dodelnim delom, ki zahteva od vseh, ki ga vršé, sposobnosti, vestnosti in ljubezni.

1. Sposobnost. Noben strokovnjak, posebno zdravnik, se ne sme zadovoljiti s študijem, ki ga je končal na vseučilišču. Tam pridobljeni naslov ni zadnja postaja, ampak le začetek poti. Z njim zdravnik stopi v šolo, kjer se vse življenje uči. Le na ta način more postati to, kar trpeči, bolni ljudje od nje-ga želé in pričakujejo. Predvsem se mora naučiti zanesljivo ugotavljati bolezen in jo uspešno zdraviti in zasledovati razvoj zdravniške znanosti in novih načinov zdravljenja.

2. Vestnost. Bolnišnica je kraj, kjer se v eni osebi srečujeta zdravje in bolezen in se borita za zmago življenja in smrt. Zdravnik in bolniški strežnik se morata zaradi tega zelo varovati vsake brezbriznosti, vsakega odlašanja in opuščanja tega, kar je bolnikom v korist. Kdor bi s svojo brezbriznostjo zagrešil poslabšanje bolezni ali celo pre-zgodnjo smrt, bi ga upravičeno vzné-

mirjala vest. Malomarnost graditelja mostu more povzročiti, da se most poruši; lenoba poljedelca pa, da se pravkar vsajena rastlina posuši. Malomarnost zdravnika pa more vso bolnikovo družino in sorodnike potopiti v veliko žalost. Sicer pa sveti oče dobro ve, da imajo tudi zdravniki in bolniški strežniki svoje težave in bridkosti. Svoje notranje trpljenje morajo bolnikom večkrat prikrivati. Vsako jutro zahteva od njih nove žrtve in odpovedi.

3. Ljubezen. Njihovo delo naj spremlja in posvečuje ljubezen. Mnogo njih je iskalo službo in delo v bolnišnici, da bi tako našli sredstev za pošteno preživljanje sebe in svoje družine. Pravično je, „da tisti, ki imajo opravilo pri oltarju, dobé svoj delež od oltarja“ (1 Kor 9, 13). To velja tudi zanje. Bolnišnice so skrivnostna svetišča. Bolniki predstavljajo Kristusa. Zato tisti, ki strežejo bolnikom, strežejo samemu Jezusu.

Zelo priporoča papež, naj vsi uslužbenci po bolnišnicah ravnaajo z bolniki tako, kakor bi imeli pred seboj samega Kristusa. Do vseh naj bodo potrpežljivi in ljubeznivi, tudi s tistimi, ki so uporni in osorni. Vsak bolnik je živ Jezusov tabernakelj, ki večkrat ni okrašen, ampak omadeževan in razdejan. Pa nič za to! Njihovo pozornost, skrb in uslužnost bo poplačal Kristus, ki jim bo ob sodbi rekel: „Pridite, blagoslovljeni mojega Očeta, in prejmite kraljestvo, ki vam je pripravljeno od začetka sveta! Zakaj... bolan sem bil in ste me obiskali“ (Mt 25, 34-36).

IZJAVA O ŽIVLJENJU SEDANJEGA

PAPEŽA

Leta 1953 se je vrnil v Kolumbijo sloveči jezuitski duhovnik p. Janez Manuel Restrepo, potem ko je 40 let prebival v Rimu. Ob proslavi papeževe osemdesetletnice (letos meseca marca) je dal tisku važne izjave o življenju svetega očeta.

„Božja Previdnost je izvršila izredno

veliko delo, ko je izbrala tega papeža, ki je svet in izobražen človek. Dobro in z lahkoto govori mnogo jezikov, kar mu je v današnjih časih v zelo veliko korist. Večkrat dovoljuje zasebne sprejeme, ki jih ima v svojem stanovanju, potem pridejo poljavni do ene popoldne. Šele potem odide v svojo sobo. Popoldne urejuje cerkvene zadeve, ki jih je vedno toliko in so vse tako važne. Od štirih do petih gre na izprehod po vatikanskih vrtovih peš ali z avtom. Nato spet nadaljuje svoje delo, opravi molitve brevirja in gre zelo pozno počivat.

„Ali res sveti oče pravi, da bo zapustil Vatikan, če bo to moral storiti?“ so vprašali potem tega patra časnikarji.

Pater jim je odgovoril: „Večkrat je rekel, da bi zapustil svojo palačo, če bi to moral storiti. Vendar to, kar pravijo prerokbe, da bo moral oditi po truplih kardinalov, ni zanesljivo. Sveti oče je odšel iz Vatikana 19. julija 1942, ko so letala razdejala cerkev sv. Lavrencija. Ko je odhajal, se je množica tako gnetla okoli njega, da je poškodovala njegov avtomobil. Zapustil je Vatikan tudi ob zračnem napadu na Svetega Janeza v Lateranu. Obiskal je cerkev Mi-nerve, ko je proglasil sveto Katarino za zavetnico Italije, leta 1945 pa je šel v cerkev sv. Ignacija prosit za rešitev Rima.“

V decembru papež rad moli rožni venec z množico, ki sme tedaj priti tudi v njegovo sobo. Prejšnje leto je z njim molil tudi delavec s priimkom Cornacchiola. Ko je nehal moliti, je segel pod srajco in izvlekel bodalo, papežu pa rekel: „Sveti oče, tukaj imate bodalo, s katerim sem vas mislil umoriti.“ Ta človek je resno mislil umoriti papeža, pa se je skesal. To se je zgodilo prejšnje leto (1955).

PO KATOLIŠKEM SVETU

Pisatelj in pesnik Joergensen je umrl na Danskem v domači zemlji. Še mlad je zapustil Dansko in študiral v

Belgiji, potem v Parizu na Francoskem, nazadnje pa v Italiji. Peš je prehodil ves polotok in pesniško opisal vsa potovanja. Delo je izdal v posebni knjigi. Opazovanje in premišljevanje sta ga privedla do resnice. Postal je katoličan. Srce mu je posebno bilo in gorelo za sv. Frančiška Asiškega. O njem je izdal knjigo, ki je njegovo najboljšo delo. Pozneje je obdelal še življenje sv. Katarine, ki pa ne doseže prvega dela. Pred dvema letoma se je odločil, da se bo no dolgem bivanju v Italiji spet vrnil na Dansko. To je res tudi storil. Tako zdaj počiva v svoji domači zemlji na severu, kjer je bil rojen.

Petstoletnica zvonjenja angelovega čiščenja. Dne 29. maja 1456 je papež Kalikst III. ukazal, naj vsak dan opoldne en zvon vsake cerkve s svojim glasom povabi vernike k zbrani molitvi za odvrnitev nevarnosti, ki so tedaj pretili krščanstvu posebno od vdorov turških čet Mohameda II., ki je zavzel Carigrad. V spomin na to petstoletnico so Madžari, ki prebivajo v Švici, romali v njeno znamenito svetišče v Einsiedelnu, kjer je mons. štefan Harz, naslovni škof, imel slovesno mašo.

Dar Nemcev v zahvalo papežu. Sv. oče je imel 2. junija svoj god (sv. Evgenij). Ta dan so Nemci slovesno poklonili papežu Piju XII. umetniški mozaik, ki predstavlja vnebovzetje. Mozaik bo krasil notranji dvor bazilike sv. Evgenija v Rimu. Načrt zanj je napravil Jožef Oberberger, profesor na monakovski akademiji lepih umetnosti. Izdelala ga je delavnica mozaikov v Vatikanu. Ob odkritju mozaika je govoril nemški poslanik pri Sveti stolici. Izjavil je, da je to darilo izraz hvalečnosti za pomoč, ki jo je sv. oče delil nemškemu narodu v njegovi največji stiski.

Skrb italijanskega škofa za izletnike. H Gardskemu jezeru (Verona, Italija) prihaja vsako poletje na letovišče mnogo italijanskih in tujih, zlasti nemških izletnikov. Zato je imel mons. Urbani, nadškof v Veroni, z lastniki ho

telov v tem kraju več sestankov, na katerih je na podlagi papeževih navodil zelo obzirno govoril o važnosti hotelske službe v gospodarskem, socialnem in domoljubnem oziru. Potem je prešel na važna nravna vprašanja. Govoril jim je o izbiri in pripravi oseb za to službo, o redu pri postrežbi in o skrbi za dostojnost ob obrežju Gardskega jezera. Prosil je navzoče hotelirje za sodelovanje, kar so mu tudi vsi radi obljubili. Med razpravo o teh vprašanjih je nadškof opozoril na potrebno ureditev kopalšč in na odstranitev kopalcev z javne obrežne ceste zunaj obalnih sipin. Omenil je tudi, da je nedostojnost v veliko škodo izletništvu. Nasprotno pa je nravna dostojnost velika privlačnost za družine, različne prijateljske družbe in vse poštene ljudi, ki potrebujejo razvedrila in počitka. Nadškof je tudi obljubil, da bo poskrbel za duše izletnikov tako, da jim bo poslal dovolj domačih in tujih duhovnikov.

Zborovanje in sklepi laičkih apostolov v Aziji. Decembra 1955 so imeli laički apostoli pod pokroviteljstvom kardinala Graciana, nadškofa v Bombayu (Indija) svoj prvi kongres v Manili. Razpravljali so o apostolatu (verskem pouku in oznanjevanju evangelija); o dolžnosti kristjana v državnem in političnem življenju; o vzgoji; o socialni vzgoji, o nujnosti reševanja socialnih vprašanj; o delodajalcih in delavcih; o komunizmu; o kmečkem vprašanju; o ženi in družini; o kulturnem življenju in javnem mnenju. Po vsaki tvarini, ki so jo razmotrivali, so sestavili zelo sodobne in življenjske sklepe (resolucije). Po razpravi o laičkem apostolatu so sklenili: 1. Laičkim apostolom se priporoča: a) da bolj cenijo versko resnico o Kristusovem skrivnostnem telesu in resnico, da so vsi ljudje ustvarjeni po božji podobi; b) da se trudijo za boljše razporeditev socialnega in karitativnega dela po župnijah, škofijah in državah; c) vse različne katoliške organizacije naj združujejo duh bratskega sodelovanja in sklep, delati med azijskimi na-

rodi v imenu Kristusa in iz ljubezni do njega.

„Rdeča knjiga“ o preganjani Cerкви. Mednarodne katoliške organizacije so ustanovile poseben Odbor za preganjano Cerkev. Ta odbor je pod naslovom „Rdeča knjiga“ izdal tako važno listino, da jo ljudje, ki zasledujejo na svetu razvoj idej in tek dogodkov, ne bodo mogli prezreti. Knjiga je izšla v italijanskem jeziku (Založba Ancora, Milan), pa se že prevaja v vse druge jezike. Prav gotovo je to dogodek prve vrste. Razlikuje se od drugih knjig v tem, da obsega le dejstva in številke, ki naj služijo zgodovinarjem, da bodo mogli prav presojeti to dobo. Za zgodovinskimi podatki sledi žaloigra narodov za železno zaveso, kakor je pred kratkim rekel Winston Churchill. Za odloki komunističnih poglavarjev je opis škofov in vernikov po ječah. S tem so v zvezi solze, strah, zbegane vesti, raztrgane družine, telesno trpljenje, obup... Gola resnica nas mnogo bolj gane ko vse njene potvorbe. Ali je sploh mogoče, da je danes na svetu še toliko krivic, ko državniki v palači Združenih narodov v New Yorku ali Ženevi toliko govore o človeških pravicah? Nimamo več časa misliti na telesno in dušno trpljenje, ki ga prenašajo naši bratje v deželah pod komunizmom. Vojska, strahopetnost nekaterih državnih poglavarjev, spretnost in drznost Stalina so te dežele pahnile v najhujše suženjstvo. Sedanjí komunistični voditelji še niso spregovorili zadnje besede. Pregovor pa pravi: Danes meni, jutri tebi. Če ne bomo ustavili komunistične gobavosti, se bo jutri godilo nam tako, kakor se zdaj godi narodom za železno zaveso.

Mehikanska vlada želi pomoči jezuitov. Minister za vzgojo se je obrnil na jezuitske predstojnike s prošnjo za sodelovanje v boju proti nepismenosti med indijanskimi rodovi Tarahumaras. Jezuiti so se prošnji takoj odzvali in sklenili, da bodo začeli posebno vrsto šol po radiu, podobno kakor jih vodi v Kolumbiji pater Salcedo.

ARGENTINA

Prostori na Víctor Martínez 50 so s 1. avgustom prenehali obstojati. Bilo je v začetku leta 1948, ko je takratni župnik pri sv. Juliji Román Figallo dal zastoj na razpolago hišo poleg župnišča, kjer se je potem razvilo slovensko središče v Buenos Airesu. V hiši so imeli prostora Društvo Slovencev, Dušnopastirska pisarna s svojimi organi, revija „Duhovno življenje“, tednik „Svobodna Slovenija“ in društvena kuhinja. Ker namerava sedanji župnik Pedro Gatti postaviti novo farno šolo in potrebuje v ta namen tudi zemljišče, kjer je stal Víctor Martínez 50, je izrazil željo, da bi si iskali novih prostorov. Jasno je, da smo morali g. župniku ustreči, saj je že to veliko, da smo nad osem let uživali gostoljubje pri sv. Juliji.

Tako so se torej 1. avgusta preselile vse ustanove, ki so bile do sedaj na Víctor Martínez 50 v že pred dvema letoma kupljeno „Slovensko hišo“ na Ramón Falcón 4158. Ker slovenske stranke še niso spraznile svojih sob in si poiskale novih stanovanj, slovensko središče pa tudi ne more delovati sredi ceste, je bilo treba poiskati začasno rešitev, ki je v tem, da se je na dvorišču zasedene „Slovenske hiše“ hitro postavilo nekaj lesenih sob za prve potrebe. Upajmo, da bodo dosedanje slovenske stranke razumele novonastali položaj in hišo kmalu izpraznile; tako se bo moglo misliti na postavitev dvorane, ki je slovenski skupnosti nujno potrebna. Dvorana bo služila tudi kot kapela, kjer bo ob nedeljah slovenska služba božja, ki je bila do sedaj v salezijanski cer-

kvi na ulici Belgrano 3863 v središču mesta.

Odziv rojakov pri nabirki za „Slovensko hišo“ je prav dober. Do 23. julija je bilo nabranih 130.530 pesov. Seveda je to še mnogo premalo, da bi se moglo misliti na postavitev dvorane. Potrebni bo najmanj še toliko pesov, da bo „Slovenska hiša“ postala resničnost.

Pevski zbor „Gallus“ je zbor, ki sicer ne išče svoje slave, toda prav radi svoje solidnosti in vztrajnega dela postaja tako med rojaki kot med Argentinci vedno bolj cenjen in spoštovan. Vsa leta, kar smo v Argentini, poje pri slovenski službi božji na Belgranu in skrbi na ta način za lepoto cerkvenega bogoslužja. V zadnjem času je nastopil dvakrat pred argentinskim občinstvom: 26. junija 1956 je priredil koncert, ki je bil razdeljen v tri dele. Prvi del je obsegal cerkveno glasbo, drugi in tretji pa pevske umetnine raznih slovenskih glasbenikov. Občinstvo je po vsaki odpeti pesmi nagradilo pevke in pevce z navdušenim ploskanjem. Celoten koncert je prenašala tudi Državna radijska postaja. Med odmorom je radijski napovedovalec seznanil poslušalce z „Gallusovim“ dosedanjim delovanjem. Povedal je, da je bil zbor ustanovljen kmalu po prihodu večjega števila Slovencev leta 1948 v Argentino, da ga ves čas vodi dirigent dr. Julij Savelli, da je prva leta pel v glavnem na slovenskih prireditvah, se nato pojavil na raznih radijskih postajah, leta 1954 pa prvič nastopil v gledališču Smart. Leta 1955 je nastopil pred argentinsko javnostjo dvakrat, obakrat v narodnem

gledališču Cervantes. — Pod okriljem Visoke šole za gospodarstvo (ki je del bodoče katoliške univerze v Buenos Airesu) pa je zbor „Gallus“ nastopil 12. julija zvečer v dvorani enega najlepših buenosaireskih hotelov, v Plaza hotelu. Poleg Bacha, Gallusa-Petelina, Ingegnierija in de Victoria je odpel pesmi slovenskih skladateljev Vrabca, Mirka, Lajovica, Adamiča, Tomca, Kimovca, šijanca in Marolta. Vodstvo Visoke šole je za to priliko izdalo knjižico, v kateri je v zgoščenih obliki prikazalo pot slovenskih pevskih zborov v Avstriji ter Italiji in ustanovitev „Gallusa“ v Argentini. Poleg navedb glavnih koncertov, ki jih je „Gallus“ priredil v Argentini, in radijskih nastopov je v knjižici ponatisnjena tudi vrsta ocen o omenjenem zboru, ki so izšle v tukajšnjih listih. Tako bo ta knjižica mnogim argentinskim gostom stalno pričala o naporu svobodnih slovenskih ljudi v tujini, nastop sam pa je pripomogel, da je naša pesem dobila krila in ponesla njen sloves v širni svet.

Slovenska slikarica Bara Remec je priredila v Buenos Airesu od 2. do 15. julija razstavo svojih slik. Na ogled je postavila umetnica, ki je razstavo tudi sama uredila, 25 del, po večini olja in štiri kolorirane perorisbe. Večina slik je iz jezerskih pokrajin okrog mesta San Carlos de Bariloche v Patagoniji in iz San Martín de los Andes. Velik obisk, zlasti prvi večer, je dal tej prireditvi res značaj kulturne manifestacije. Vabilu se je odzvalo tudi mnogo gostov drugih narodnosti, zlasti Hrvatov in Argentinecev. Kot pevskeemu zboru „Gallus“ moramo biti tudi umetnici Bari Remec hvaležni, da tako uspešno predstavlja slovenskega duha na tujih tleh.

V mesecu juliju je pripravila Slovenska kulturna akcija dva kulturna večera. Peti kulturni večer letošnje zimske sezone 7. julija je bil posvečen kitarju Francu Goršetu kot človeku in umetniku. Tajnik Slovenske kulturne akcije Marijan Marolt je na izredno prijeten način prikazal kiparjev lik pri-

sotnim poslušalcem. Goršetu umetniku je dal prvenstvo med slovenskimi živimi kiparji ne le v izseljenstvu, ampak tudi v domovini. S precej slikami je predavatelj orisal največje Goršetovo delo: oprema slovenske cerkve v Torontu. — 21. julija je bil šesti kulturni večer. Na njem se je Slovenska kulturna akcija hotela spomniti dvestoletnice rojstva početnika naše posvetne dramatike Antona Tomaža Linharta. Člani gledališkega odseka so v slogu bralnega gledališča priredili krstno predstavo edinega Linhartovega izvirnega dela („Županova Micka“ je prevod iz nemščine, „Matiček se ženi“ pa ponašanje Beaumarschaisovega „Figaroja“) „Miss Jenny Love“, ki ga je Linhart napisal v nemščini in ki do danes še ni prišlo na tega gledališča. Uvodno besedo o avdeske ne slovenskega ne katerega drutorju in njegovem delu pa je spregovoril prof. Alojzij Geržinič. Orisal je njegovo življenje, njegovo delo in njegove zasluge. Ker je imela proslava namen počastiti Linharta kot dramatika, zato se ni dotaknil njegovega osebnega življenja. Storil pa je to v 10. številki tretjega letnika „Glasa Slovenske kulturne akcije“. Iz njega zremo, da je bil Linhart eden naših najbolj duhovno nemirnih ljudi: v mladosti jezuitski gojenec, po razpustu reda član cistercijske meniške družine v Stični, nato zagrižen sovražnik menišтва. Škofa Herbersteina je spočetka občudoval in cenil radi njegovih jožefinskih nazorov, kasneje pa privatno obmetaval z najhujšimi priimki. Cerkvena avtoriteta je zanj odpadla. Tako je človek, ki mu je ostala svetla le ljubezen do domovine, prišel v tragičen razpor sam v sebi. Ob Kumerdej-Japljevem prevodu sv. pisma izjavlja: „Kar se mene tiče, vam moram reči, da kot človek želim, naj ne bo nikdar dokončan, dasi sem kot Kranjec in ljubitelj jezika nasprotnega mnenja. Ne vem, če branje biblije človeka osreči.“ Navzlic temu pa moramo ceniti Linhartovo požrtvovalno delo za dvig slovenske kulture. Vpoštovati mo-

ramo tudi dejstvo, da je Linhart otrok dobe, ko je bilo v katoliških krogih mnogo nerednosti in pohujšanja, z druge strani pa so zmagovite revolucijonarne ideje kaj lahko potegnile za seboj človeka, ki ni znal v Cerkvi ločiti to, kar je božjega in človeškega.

Slovenska skupina v Rosariu žaluje za **Rihardom Berlotom**, ki ji je bil skozi dolga leta svetel vzor in močan opornik v borbi za ohranitev slovenskih in verskih idealov. Rojen na Goriškem je pred 29 leti prišel v Argentino in se naselil v Rosariu. Njegova družina je bila zgled krščanske družine. Berlot sam je ves gorel za vse, kar je dobro. Zato je neumorno širil naš verski in prosvetni tisk, podpiral akcijo za „Slovensko hišo“ in vneto delal za versko-moralno ohranitev slovenskega življa v Rosariu. Po poklicu pleskar je znal vestno vršiti svoj poklic. Umril je na posledicah raka razmeroma mlad. Star je bil šele 53 let. Ko je prejel zakramente za umirajoče, je poklical k sebi svojo ženo in jo prosil, naj po slovensko moli z njim „Zdrave Marije“. Dne 27. julija je izdihnil svojo blago dušo in naslednji dan ga je preč. g. direktor Anton Orehar, ki se je prav takrat mudil v Rosariu, pokopal ob obilni udeležbi slovenskih rojakov in domačinov. Naj mu Bog stoterno povrne vse, kar je storil dobrega v božjo čast na tem svetu!

Slovensko skupnost v Buenos Airesu so globoko pretresle tri smrti, ki so se primerile v mesecu juliju. Dne 7. julija so našli mrtvi Slavico Kremžar, vdovo za pokojnim časpikarjem Francetom Kremžarjem, ki je umrl pred dvemi leti, ter njeno sestro Milico Abram. Slednja je verjetno umrla zadeta od kapi, njena sestra se je pa bržkone tako ustrašila ob pogledu na mrtvo sestro, da se je onesvestila in se zasturpila od dima, ki se je začel dvigati iz petrolejske peči. Od vse Kremžarjeve družine je sedaj ostal le še sin Marko, ki naj ga Bog krepča v njegovi težki boli. — 20. julija pa je po daljši bolezni zatisnil oči Franc Uršič, ki je bil doma iz Je-

zera pri Preserju. Kot mlad fant je prišel v Argentino, si tu ustvaril svoj dom in hitro uveljavil kot gradbeni podjetnik. Bil je eden redkih Slovencev, ki ni podlegel rdeči propagandi in med prvimi, ki so dali prijazno roko v pozdrav novodošlim rojakom. Nekaj časa je bil njegov dom dobesedno natrpan začasnih gostov. Vsak je pri njem dobil košček strehe, vsakomur je pomagal k delu in zaslužku. Gospod Janez Hladnik je imel v njem vedno zvestega prijatelja. Ko je začel z zidavo cerkve sv. Jožefa v Lanusu, je pripravil železje in les za opaž cementne plošče pri novi cerkvi. Ko je prišel škof Rožman na obisk, mu je takoj dal svoj avto na razpolago. Sveti Jožef, ki mu je pomagal postaviti svetišče, mu je naklonil srečno zadnjo uro — umrl je lepo pripravljen — in mu gotovo posredoval tudi v nebesih bogato plačilo.

Poljska skupnost v Argentini se je 8. julija spomnila s sv. mašo in spominskim aktom žrtev, ki so padle ob priliki zadnjega upora ljudskih množic v starodavnem poljskem mestu Poznanj. Na to spominsko svečanost so bili vabljeni predstavniki vseh narodov, ki morajo živeti pod komunističnim nasiljem v državah za železno zaveso. Slovence so zastopali: ing. Albin Mozetič, Franc Pernišek in Emil Cof za „Društvo Slovencev“, J. Krošelj za „Svobodno Slovenijo“ in dr. Tine Debeljak za Slovensko kulturno akcijo. Vsem udeležencem so odborniki Poljskega združenja dali spominske znake, poljski akademiki pa so delili med domačine letake, v katerih je bilo popisano trpljenje poljskega naroda pod komunisti.

Dne 10. julija je preteklo deset let, odkar so komunisti ustrelili doma generala Dražo Mihajlovića, ki je ostal zvest kralju, domovini in geslu „Za križ častni in svobodno zlato“. Tudi on je moral kot tisoči in tisoči slovenskih borcev doživeti neznačajno izdajo od strani zahodnih zaveznikov, za katere se je ves čas zvesto boril. Poseben pripravljani odbor je pod predsedstvom

dr. Milana Bana organiziral vso spominsko slavnost, ki je bila na prostorih slovenske Pristave v Moronu. Direktor Slovenskega dušnega pastirstva v Argentini preč. g. Anton Orehar je bil naprošen, da opravi mašo na prostem za vse četnike in ostale protikomunistične borce, ki so padli za časa druge svetovne vojne. Med mašo je imel lepo zasnovan govor, v katerem je povdaryl, da je narodnost in narodna samobitnost velika naravna dobrina, ki ji gre po pravici naša ljubezen in skrb (cf. dr. Aleš Ušeničnik). Zato je vprašanje, za kaj naj se odloči dober katoličan: ali za vero in Cerkev, ali za narod in domovino, popolnoma neumestno. Te izbire, če je obojna ljubezen pravilna, sploh ni, saj je obojno zapoved vere in ljubezni do naroda dal eden in isti Bog. Nam vsem veljajo besede škofa Slomška: „Slovenci, bodite zdravi in veseli, pa tudi poštene in pobožni kristjani.“ Po sv. maši, ki ji je prisostvovalo okoli 250 ljudi in med katero je pel slovenski pevski zbor „Gallus“, je g. direktor Orehar opravil molitve za pokoj duš padlih borcev. Sledil je drugi del spominskega dne, ki je obsegal več govorov in ki so jih govorili zastopniki vseh treh jugoslovanskih narodov. Srbski in hrvaški gostje so napravili izredno fino gesto: v znak priznanja in solidarnosti so zbrali za „Slovensko hišo“ lepo vsoto 4.150 pesov in sicer Srbi 2.750, Hrvatje pa 1.400 pesov.

Prav prijetno je presenetila slovenske rojake otroška prireditve, ki so jo pripravili slovenski učitelji in kateheti v nedeljo, 29. julija, v farni dvorani v Moronu. Nastopili so otroci iz raznih slovenskih tečajev s prizorom, petjem in zbornimi deklamacijami. Po prireditvi je bila večerna sv. maša, ki jo je daroval katehet capitalistske skupine preč. g. Stanko Škrbé. Med mašo je mnogo otrok s starši pristopilo k sv. obhajilu. Brez dvoma so take vrste prireditve za slovensko skupnost velikega pomena. Tako otrokom kot njihovim staršem utrujejo slovenskega duha in smisel za skupnost, kar je nujno potrebno, če se hočemo še nekaj časa ohraniti Slovence.

Tiho in brez hrupa so rojaki iz Slovenske vasi v Lanusu soboto za soboto pokladali opeko za opeko na zidove novega doma, ki naj bi družil vse Slovence iz lanuškega področja in jim nudil možnost za prosvetno in družabno izživljanje. 15. julija je novi dom dobil streho nad sebe. Zato se je ob tej priliki zbral ves slovenski Lanús, pa še mnogo rojakov od drugod je prišlo, da prisostvuje „likofu“. Glavno vlogo so imeli otroci, ki so pod vodstvom gđc. Zdenke Virant na ljubek način predstavili pomen tega likofa. Ni manjkalo petja in godbe, tudi mize so bile dobro obložene, tako da je „likof“ dobro uspel in vse navzoče napolnil z novo voljo, da začeto delo tudi dovršijo.

OPOZARJAMO

VSE NAROČNIKE IN BRALCE NAŠE REVIIJE, DA SE JE S 1. AVGUSTOM UPRAVA „DUHOVNEGA ŽIVLJENJA“ PRESELILA IZ DOSEDANJIH PROSTOROV V „SLOVENSKO HIŠO“ V ULICI RAMON FALCON 4158, BUENOS AIRES.

DUHOVNO ŽIVLJENJE

LETO XXIV

Številka 9

SEPTEMBER

„DUHOVNO ŽIVLJENJE“

je slovenski verski mesečnik

V tej številki boste brali:

Kdo kakor Bog? (Alojzij Košmerlj) ..	457
Filozof Čadajev o papeštvu	463
Srečni hočemo biti (Dr. Alojzij Stare) ..	464
Kako so vzgajali stari in še kaj (fzt)	467
Papeški molitveni namen za september (Prof. Alojzij Geržinič)	471
Otroci v družini (Prof. Božidar Bajuk)	472
Okrnjena morala (Dr. Franc Gnidovec)	477
Z drevesa... (Andrej Bregar)	481
Učenci se vrnejo (Dr. Mirko Gogala) ..	483
Hodil po zemlji sem čilski... (J. Jurak)	486
Usodna preobleka (E. William)	491
V Argentini (Gregor Hribar)	495
Z domačih tal	501
Iz sveta	504
Med nami	508

Izdaja ga konzorcij (Orehar Anton), urejuje pa uredniški odbor ki ga sestavljajo dr. Gnidovec France, Jurak Jože, Mali Gregor, dr. Rozman Branko; za tehnično opremo in fotografije skrbi Valentin Bohinc.

Platnice in stalna zaglavja je narisal Hotimir Gorazd.

Celoletna naročnina znaša za Argentino in države, ki nanjo mejijo (razen Uruguaya) 70 pesov. Za Uruguay in ostale dežele latinske Amerike, kakor tudi za vse dežele, če se plača v argentinskih pesih, je naročnina 90 pesov; za U. S. A. in Kanado 5 dolarjev, za Avstrijo 75 šilingov, za Italijo 2000 lir, drugod v protivednosti dolarja.

Tiska tiskarna Salguero Salguero 1506, Buenos Aires

CORREO
ARGENTINO
Suc. 6

TARIFA
REDUCIDA

Concesión
No. 2560

Revijo morete naročiti in plačati pri naslednjih poverjenikih:

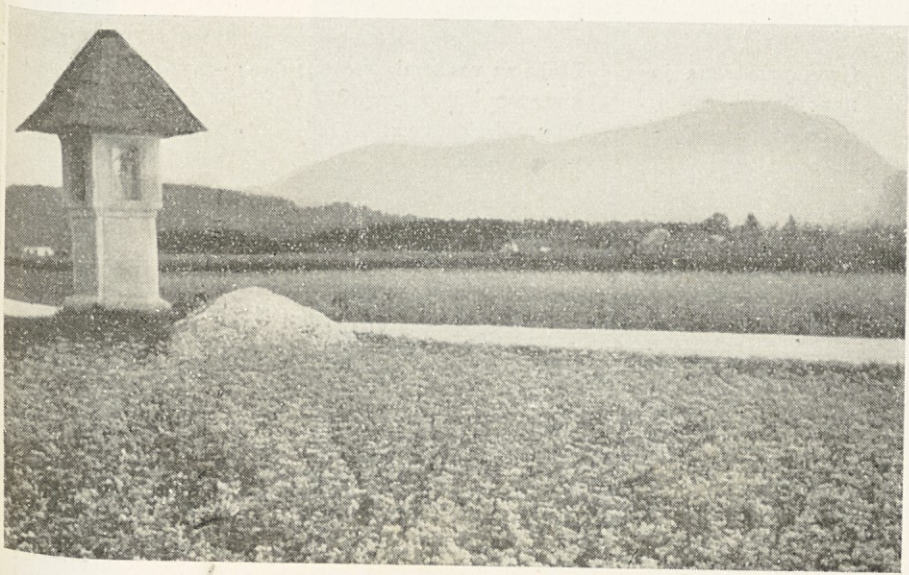
Argentina: Dušnopastirska pisarna, in poverjeniki „Čebelice“.
Ramón Falcón 4158, Buenos Aires
Brazzilija: Vinko Mirt, Caixa Postal 7058, São Paulo, Brasil.
U. S. A.: Slovenska pisarna, 6116 Glass Ave, Cleveland 3, Ohio.
Kanada: Ivan Marn, 83 Victor Ave, Toronto, Ontario.

Trst: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italija.
Italija: Zora Piščanc, Riva Piazzutta 18, Gorizia.
Avstrija: Anton Miklavčič, Spittal a/Drau, D. P. Camp, Kärnten, Austria.
Avstralija: Fr. Rudolf Pivko, 45 Victoria Street, Wawerley, N. S. W.

Dom, dom slovenski —
kdo trga na tvojih oknih
nagelje, kdo zaliva zeleni
rožmarin?

Spodaj: Ravan „mehkih
srce“, bi lahko imenovali
našo Podjuno na Koro-
škem. Iz slehernega ko-
ščka prostranega pod-
junskega sveta odseva
milina, zlasti jeseni, ko
ajda zori in začno rume-
neti gozdovi tja do vrha
Obirja - Ojsterca, ki je
viden v ozadju (Foto
Vinko Zaletel, Koroška)

Kakor bela grud
gorka od krvi,
mlade radosti —
v cvetju ajda diši.

Že vsa polna medu
zacvetela je,
pala k nogam ko v snu
ji čebela je!

Grud prostrana jo
napojila je,
z božjo pomočjo
vase skrila je.

Zdaj stoji, diši,
na daljave blešči,
ko golob mi upira
v svet rdeče oči.

Kadar klas šumi,
kmet počije še,
kadar ajda diši,
ji odkrije se!

Plača za ves trud
z medom kdo, s krvjo?
Ktera druga grud
nezna je tako?

Ah, že skoro bo prišla,
mrzla in hladna —
na ves svet
legla je čarovnica.

Josip Murn-Aleksandrov: PESEM O AJDI